

Rapport

Werkbaar werk *plus*

Koplopers werkbaar werk in de kijker, een analyse op basis van de Vlaamse Werkbaarheidsmonitor bij Vlaamse werknemers

Brussel, maart 2016

Ria Bourdeaud'hui, Stephan Vanderhaeghe

Dit rapport verstrekt informatie uit de Vlaamse Werkbaarheidsmonitor voor werknemers en zelfstandige ondernemers. Bekijk alle resultaten op www.werkbaarwerk.be

Bij gebruik van gegevens en informatie uit dit rapport wordt een correcte bronvermelding op prijs gesteld.

Inhoud

Inhoud	2
Samenvatting.....	4
Inleiding	8
Deel 1: Onderzoekskader voor werkbaar werk plus	9
1 Werkwijze voor afbakening Werkbaar Werk	9
2 Werkwijze voor afbakening Werkbaar Werk <i>plus</i>	10
Deel 2: Wie heeft werkbaar werk <i>plus</i> ?.....	12
1 Werkbaar werk <i>plus</i> in Vlaanderen.....	12
2 Werkbaar werk plus naar beroepsgroep.....	13
3 Werkbaar werk <i>plus</i> bij mannen en vrouwen.....	14
4 Werkbaar werk <i>plus</i> naar leeftijd	15
5 Werkbaar werk <i>plus</i> in de verschillende sectoren	17
6 Werkbaar werk <i>plus</i> naar ondernemingsgrootte	20
7 Werkbaar werk <i>plus</i> naar dienstomvang	21
Deel 3: Werkbaar werk <i>plus</i> en duurzame inzetbaarheid	22
1 Verloopintentie	22
2 Haalbaarheid van pensioen	23
3 Ziekteverzuim.....	23
Deel 4: Kenmerken van werkbaar werk <i>plus</i>	25
1 Vlaanderen	27
2 Soort job.....	29
2.1 Kortgeschoolde arbeiders	29
2.2 Geschoolde arbeiders.....	31
2.3 Uitvoerende bedienden.....	33
2.4 Middenkaders/professionals	35
2.5 Kaders/directie.....	37
2.6 Zorgmedewerkers.....	39
2.7 Onderwijsmedewerkers	41
2.8 Samenvattende tabellen beroepsgroepen	43
3 Sectoren	46
3.1 Groot- en kleinhandel	46
3.2 Onderwijssector	48

3.3	Transportsector	50
3.4	Bank- en verzekeringssector	52
3.5	Gezondheids- en welzijnszorg	54
3.6	Zakelijke dienstverlening.....	56
3.7	Openbaar bestuur.....	58
3.8	Metaalindustrie	60
3.9	Bouwsector.....	62
3.10	Chemische sector.....	64
3.11	Samenvattende tabellen sectoren.....	66
	Lijst met figuren en tabellen.....	69
	Bijlage 1: Indicerings van werkbaar werk <i>plus</i>.....	73
	Bijlage 2: Werkbaar werk <i>plus</i> naar sector en beroepsgroep	74
	Bijlage 3: Werkbaarheidsrisico's per beroepsgroep naar mate van werkbaarheid	79
	Bijlage 4: Werkbaarheidsrisico's per sector naar mate van werkbaarheid	80

Samenvatting

17,9% van de werknemers in Vlaanderen heeft werkbaar werk *plus*. Werknemers met werkbaar werk *plus* zijn koplopers op de vier werkbaarheidsaspecten tegelijk. Zij horen voor elk van de vier werkbaarheidsaspecten tot de beste helft. Hun werk

- is interessant, de werknemer wil er energie insteken (plezier in het werk),
- laat toe dat de werknemer zijn of haar competenties onderhoudt in functie van de toekomstige inzetbaarheid (leermogelijkheden),
- laat toe te recupereren van de eventuele door psychosociale arbeidsbelasting opgebouwde (mentale) vermoeidheid (herstelbehoefte),
- gaat gepaard met een evenwichtige werk-privébalans
- én hoort voor elk van de vier bovenstaande werkbaarheidsaspecten tot de beste helft.

Alles wijst erop dat heel wat werknemers met werkbaar werk *plus* terecht zijn gekomen in een job die past bij wat vaak wordt bedoeld met 'het uitbouwen van een langere loopbaan en duurzame inzetbaarheid'. Werknemers met werkbaar werk *plus* achten zich vaker dan andere werknemers in staat hun werk uit te voeren tot hun pensioen. Ze hebben bovendien een lagere verloopintentie en zijn minder ziek.

De doelstelling van voorliggend rapport is de groep van werknemers met werkbaar werk *plus* van nabij te bekijken. De analyse maakt gebruik van de gegevens uit de Vlaamse Werkbaarheidsmonitor, een driejaarlijkse schriftelijke bevraging rond kwaliteit van het werk bij werknemers en zelfstandige ondernemers.

Wie heeft werkbaar werk *plus*?

De bevindingen uit de beschrijvende analyse kunnen we samenvatten in vijf vaststellingen.

Een eerste opvallende vaststelling is dat werkbaar werk *plus* voorkomt in alle beroepsgroepen en in alle sectoren maar dat de prevalentie sterk verschilt.

- Bij de kortgeschoolde arbeiders vinden we met 9,9% het laagste aandeel werknemers met werkbaar werk *plus*. De geschoolde arbeiders, de uitvoerende bedienden, de middenkaders/professionals en de zorgmedewerkers noteren een aandeel dat ligt tussen de 19% en 21%. Bij de kaders/directie en de onderwijsmedewerkers ligt dit aandeel op 16%.
- In vier sectoren ligt het aandeel werknemers met werkbaar werk *plus* lager dan 15%: de transportsector, de post en telecommunicatie, de zakelijke dienstverlening en de horeca. Het openbaar bestuur, de gezondheids- en welzijnzorg, de bouw en de chemische sector hebben een aandeel werkbaar werk *plus* van om en bij de 20%.

Een tweede vaststelling is dat de prevalentie van werkbaar werk *plus* in sommige sectoren sterk verschilt tussen arbeiders en bedienden, terwijl in andere sectoren dit verschil minimaal is:

- In de zakelijke dienstverlening, de metaalindustrie en de gezondheids- en welzijnszorg vinden we significante verschillen tussen de arbeiders en de bedienden: In deze drie sectoren ligt de prevalentie van werkbaar werk *plus* significant lager bij de arbeiders dan bij de bedienden. In de andere sectoren¹ is de prevalentie van werkbaar werk *plus* bij de arbeiders en de bedienden ongeveer even hoog.

Een derde vaststelling is dat de prevalentie van werkbaar werk *plus* per beroepsgroep sterk verschilt naar sector:

- Bij de arbeiders vinden we het hoogste aandeel werkbaar werk *plus* in de chemische sector (aandeel van 21,6%). In de bouwsector en het openbaar bestuur bedraagt dit aandeel 19,3%.
- Bij de uitvoerende bedienden vinden we het hoogste aandeel werkbaar werk *plus* in de metaalindustrie en het openbaar bestuur waar bijna een kwart van de uitvoerende bedienden werkbaar werk *plus* heeft. Ook in de gezondheids- en welzijnszorg en de chemische sector ligt het aandeel voor de uitvoerende bedienden boven de 20%.
- Bij de (midden)kaders/professionals/directie uit de metaalindustrie, het openbaar bestuur en de gezondheids- en welzijnszorg vinden we een aandeel werkbaar werk *plus* dat hoger is dan 20%.

Ten vierde zien we een aantal verschillen wanneer we de gegevens opsplitsen naar leeftijd: Het aandeel werknemers met werkbaar werk *plus* ligt het hoogst bij de -30 jarigen en bij de 55-plussers. De leeftijdsgroep 40-49 jaar heeft met 16,6% het laagste aandeel werkbaar werk *plus*.

- Bij arbeiders, uitvoerende bedienden, kaders/directie en de zorgmedewerkers vinden we voor 2013 geen significante verschillen naar leeftijd.
- Bij de onderwijsmedewerkers ligt het aandeel werkbaar werk *plus* het hoogst bij de -30 jarigen.
- Bij de middenkaders/professionals ligt het aandeel werkbaar werk *plus* het hoogst bij de 50-plussers.
- Bij de onderwijsmedewerkers is er een grote kloof tussen het aandeel van de -30 jarigen en dat van de andere leeftijdsgroepen.

Tot slot stellen we vast dat het aandeel werkbaar werk *plus* hoger ligt bij de mannen dan bij de vrouwen voor de geschoolde arbeiders en de middenkaders/professionals. Op het globale Vlaamse niveau verschilt de prevalentie van werkbaar werk *plus* niet naar ondernemingsgrootte en dienstomvang (voltijds versus deeltijds).

¹ De significantietoetsing is enkel gebeurd in die sectoren waar er zowel voor de bedienden als voor de arbeiders voldoende waarnemingen zijn (n is groter of gelijk aan 200).

Wat zijn de achterliggende kenmerken of werkbaarheidsrisico's?

De exploratieve analyse toont voor Vlaanderen een lage prevalentie van de zes onderzochte werkbaarheidsrisico's voor werknemers met een job die wij omschrijven als werkbaar werk *plus*. Bij 2,8% is de ondersteuning vanuit de directe leiding onvoldoende, 5,6% heeft fysiek belastend werk, 6,5% heeft werk met onvoldoende afwisseling en bij 7,5% is er sprake van onvoldoende autonomie. Bij 9,4% is er sprake van een te hoge werkdruk en bij 11,9% van een te hoge emotionele belasting.

Ook wanneer we deze informatie opsplitsen naar de verschillende beroepsgroepen en sectoren zien we dat de prevalentie van de zes werkbaarheidsrisico's bij werknemers met werkbaar werk *plus* laag is en meestal onder de 10% blijft. Een uitzondering hierop is de emotionele belasting in de gezondheids- en welzijnszorg. Het aandeel problematisch voor emotionele belasting in de gezondheids- en welzijnszorg bij werkbaar werk *plus* is 27%. Dit betekent dat dit werkbaarheidsrisico bij heel wat werk uit deze sector wellicht inherent is aan de job. Ook voor fysieke belasting in de bouwsector vinden we een vrij hoge prevalentie. Het aandeel problematisch bij werkbaar werk *plus* bedraagt voor dit werkbaarheidsrisico in de bouwsector 20%. Ook hier gaat het om een werkbaarheidsrisico dat wellicht inherent is aan vele jobs in deze sector.

De aandelen problematisch voor de zes onderzochte werkbaarheidsrisico's liggen lager dan deze bij de werknemers in de referentiegroep. De referentiegroep bestaat uit werknemers met kwaliteitsvol (werkbaar) werk op de vier werkbaarheidsdomeinen (plezier in het werk, herstelbehoefte, leermogelijkheden, werk-privébalans) zonder dat zij koploper zijn op al deze werkbaarheidsdomeinen tegelijk. Het grootste verschil op het vlak van werkbaarheidsrisico's tussen de werknemers met werkbaar werk *plus* en deze uit de *referentiegroep* vinden we voor onvoldoende afwisseling en hoge werkdruk. Dit verschil bedraagt ongeveer tien procentpunt. Deze vaststelling maakt beide werkbaarheidsrisico's tot de belangrijkste aandachtspunten om werkbaar werk op te tillen tot werkbaar werk *plus*.

Een gedetailleerde analyse geeft een indicatie van aandachtspunten per beroepsgroep en per sector voor wie wil komen tot meer werkbaar werk *plus*. We maken in de analyse een onderscheid tussen belangrijke aandachtspunten (meer dan tien procentpunt verschil met de *referentiegroep*) en matige aandachtspunten (tussen de tien en de vijf procentpunt verschil met de *referentiegroep*). Hieronder volgt een overzicht van de belangrijke aandachtspunten voor de verschillende sectoren en beroepen:

- Beheersbare werkdruk is een aandachtspunt voor

 - de middenkaders/professionals, de kaders/directie, de zorg- en onderwijsmedewerkers
 - de groot- en kleinhandel, de onderwijssector, de bank- en verzekeringssector, de gezondheids- en welzijnszorg, de zakelijke dienstverlening, de bouwsector en de chemische sector.
- Emotionele belasting is een aandachtspunt voor

 - de kaders/directiefuncties, de zorg- en de onderwijsmedewerkers
 - de onderwijssector.

- Voldoende afwisseling in het werk is een aandachtspunt voor
de arbeiders en de uitvoerende bedienden
de groot- en kleinhandel, de transportsector en het openbaar bestuur.
- Voldoende autonomie is een aandachtspunt voor
de geschoolde arbeiders en de zorgmedewerkers.

Inleiding

In dit rapport zoomen we in op de werknemers met een job die heel goed scoort op het vlak van werkbaarheid. Deze jobs typeren we als werkbaar werk *plus*. De criteria om tot deze groep te horen zijn streng, namelijk koploper zijn op alle vier de werkbaarheidsaspecten tegelijk (én plezier in het werk, én herstelbehoefte, én leermogelijkheden én werk-privébalans). Werkbaar werk *plus* is interessant werk waar de werknemer energie wil insteken (plezier in het werk) én competenties kan onderhouden in functie van zijn of haar toekomstige inzetbaarheid (leermogelijkheden). Daarenboven kan de werknemer met werkbaar werk *plus* voldoende recupereren van de eventuele door psychosociale arbeidsbelasting opgebouwde (mentale) vermoeidheid (herstelbehoefte) en laat het werk een evenwichtige werk-privébalans toe. Door de analyse van werkbaar werk *plus*, hopen we een aantal inzichten te verschaffen in de kenmerken van dit soort werk en aan te geven welke aandachtspunten er zijn om te komen tot meer werkbaar werk *plus*.

In een eerste deel wordt de keuze voor de verkennende analyse van werkbaar werk *plus* gekaderd. We bespreken kort de relevante methodologische aspecten van de Vlaamse Werkbaarheidsmonitor (WBM).

Het tweede deel bekijkt wie werkbaar werk *plus* heeft. Het is een beschrijvende analyse die een antwoord biedt op vragen als: hoe groot is de groep werknemers met werkbaar werk *plus*? Komt werkbaar werk *plus* meer voor in bepaalde beroepen of sectoren? Komen mannen meer terecht in werkbaar werk *plus* jobs, of zijn de vrouwen sterker vertegenwoordigd in deze jobs? Zijn er verschillen tussen jongeren en ouderen, tussen voltijders en deeltijders, tussen grote en kleine ondernemingen?

In het derde deel gaan we na in welke mate werkbaar werk *plus* samenhangt met een aantal factoren die een indicatie zijn van langere loopbanen en duurzame inzetbaarheid.

In het vierde deel bekijken we wat de kenmerken zijn van werkbaar werk *plus*. Het is een exploratieve analyse die dieper ingaat op zes werkbaarheidsrisico's (hoge werkdruk, emotionele belasting, onvoldoende afwisseling en/of autonomie, onvoldoende ondersteuning vanuit de directe leiding en fysieke belasting). We vergelijken voor de verschillende beroepen en sectoren werkbaar werk *plus* met een werkbaar werk *referentie*. Deze analyse laat toe om voor elke beroepsgroep en voor elke sector een indicatie te geven van de werkbaarheidsrisico's waarop kan worden ingezet om te komen tot méér werkbaar werk *plus*.

Deel 1: Onderzoekskader voor werkbaar werk plus

Werknemers met werkbaar werk hebben een job die zowel op het vlak van plezier in het werk, herstelbehoefte, leermogelijkheden en werk-privébalans 'ok' is. In 2013 had 54,6% van de Vlaamse werknemers een werkbare job. De bedoeling van dit rapport is binnen deze groep een kopgroep af te bakenen en deze als 'good practice' nader te analyseren. Deze kopgroep noemen we werkbaar werk *plus*.

1 Werkwijze voor afbakening Werkbaar Werk

In de Vlaamse Werkbaarheidsmonitor is een methodologie ontwikkeld om een groep werknemers met werkbaar werk af te bakenen op basis van de onderliggende meetschalen². Alle informatie over de methodologie van Vlaamse Werkbaarheidsmonitor is te vinden in de methodologische nota, die beschikbaar is op de website.

Om het aandeel werknemers met werkbaar werk (de mate van werkbaarheid) te berekenen worden volgende vier meetschalen gebruikt³:

- VBBA-meetschaal 'plezier in het werk': de module 'plezier in het werk' bestaat uit negen bij elkaar horende vragen die peilen naar de mate waarin de werknemer bereid is energie in zijn werk te steken. Deze schaal peilt naar het motiverende karakter van het werk.
- VBBA-meetschaal 'herstelbehoefte': de module 'herstelbehoefte' bestaat uit elf bij elkaar horende vragen die peilen naar de mate waarin de werknemer kan recupereren van de door psychosociale arbeidsbelasting opgebouwde (mentale) vermoeidheid dan wel deze arbeidsbelasting leidt tot spanningsklachten en verminderd functioneren. Deze schaal peilt naar de psychische vermoeidheid of de werkstress.
- VBBA-meetschaal 'leermogelijkheden': de module 'leermogelijkheden' bestaat uit vier bij elkaar horende vragen die peilen naar de mate waarin de werknemer door formele opleidingskansen en de dagdagelijkse ervaring op de werkplek de competenties al dan niet op peil kan houden en verder ontwikkelen in functie van de inzetbaarheid op langere termijn.
- SWING-meetschaal 'werk-privébalans': de module 'werk-privébalans' bestaat uit 4 bij elkaar horende vragen die peilen naar de mate waarin de taakeisen in de werksituatie al dan niet belemmerende effecten hebben op de handelingsmogelijkheden in de 'thuis' situatie.

Voor elk van deze vier meetschalen wordt op basis van de door SKB⁴ voorgeschreven richtlijnen, een schaalwaarde op 100 berekend. Hoe hoger de schaalwaarde, hoe groter het probleem. Sinds de eerste Vlaamse Werkbaarheidsmeting in 2004 is er voor elke schaal een

² De werkbaarheidsmonitor maakt gebruik van de VBBA-meetschalen. Deze zijn ontstaan als een instrument om aspecten in de arbeidssituatie te signaleren die een verbetering behoeven met de bedoeling om adviezen te formuleren voor het wegnemen van knelpunten en om verminderd functioneren te voorkomen, Van Veldhoven, e.a. Handleiding VBBA, SKB Vragenlijst Services, december 2002, p. 5

³ Bourdeaud'hui, R. & Vanderhaeghe, S (2013), [Methodologische nota, beschrijving en vergelijking van de methodologie van de werkbaarheidsmonitor werknemers 2004, 2007, 2010, 2013 en de werkbaarheidsmonitor zelfstandige ondernemers 2007, 2010, 2013](#) SERV/ Stichting- Innovatie & Arbeid, Brussel, 2013.

⁴ Van Veldhoven, M. T.F. Meijman, J.P. Broersen, R.J. Fortuin, Handleiding VBBA, SKB Vragenlijst Services, Amsterdam, 2002.

afkappunt⁵ bepaald om het onderscheid te maken tussen een problematische en een niet problematische situatie. Werknemers met werkbaar werk zijn werknemers die niet problematisch scoren voor elk van de aspecten van werkbaar werk: plezier in het werk (motivatie), herstelbehoefte (werkstress/psychische vermoeidheid), leermogelijkheden en werk-privébalans. Het gaat dus over werknemers met een job die zowel op het vlak van plezier in het werk, herstelbehoefte, leermogelijkheden én werkprivébalans 'ok' is.

2 Werkwijze voor afbakening Werkbaar Werk plus

We bakenen voor dit rapport drie groepen af, die we respectievelijk 'werkbaar werk plus', 'werkbaar werk referentie' en 'geen werkbaar werk' noemen. Werkbaar werk plus en werkbaar werk referentie vormen samen de groep werkbaar werk:

Werknemers met werkbaar werk plus zijn koplopers op de vier werkbaarheidsaspecten tegelijk. Zij horen voor elk van de vier werkbaarheidsaspecten tot de beste helft van alle werknemers. Hun werk

- is interessant, de werknemer wil er energie insteken (plezier in het werk),
- laat toe dat de werknemer zijn of haar competenties onderhoudt in functie van de toekomstige inzetbaarheid (leermogelijkheden),
- laat toe te recupereren van de eventuele door psychosociale arbeidsbelasting (mentale) vermoeidheid opgebouwde (herstelbehoefte),
- gaat gepaard met een evenwichtige werk-privébalans
- én hoort voor elk van de vier bovenstaande werkbaarheidsaspecten tot de beste helft.

De indicering van werkbaar werk plus wordt weergegeven in onderstaand schema. Bijlage 1 geeft een gedetailleerd overzicht van de prevalentie naar mate van werkbaarheid.

⁵ Hiervoor is gebruik gemaakt van de ROC-simulatietechniek die een afkappunt bepaalt in functie van een maximale discriminatie tussen twee subgroepen. De bij de WBM-indicatoren gehanteerde dichotomiseringstechniek en de validering van de ontwikkelde grenswaarden wordt in extenso toegelicht in het [informatiedossier 'Nulmeting Vlaamse Werkbaarheidsmonitor. Indicatoren voor de kwaliteit van de arbeid op de Vlaamse arbeidsmarkt 2004 \(Bourdeaud'hui, Janssens, Vanderhaeghe, 2004\)](#) en in het methodologische dossier bij de Vlaamse werkbaarheidsmonitor op www.werkbaarwerk.be.

Figuur 1: Indicering van de mate van werkbaarheid

Indicering mate van werkbaarheid			
Werkbaar werk	Niet problematisch voor én 'plezier in het werk' én 'herstelbehoefte' én 'leermogelijkheden' én 'werk-privébalans'	Werkbaar werk <i>plus</i>	Koploper (beste helft van alle werknemers) voor én 'plezier in het werk' én herstelbehoefte' én 'leermogelijkheden' én 'werk-privébalans'
		Werkbaar werk <i>referentie</i>	Werkbaar werk maar geen werkbaar werk ' <i>plus</i> '
Geen werkbaar werk	Problematisch voor of 'plezier in het werk' of 'herstelbehoefte' of 'leermogelijkheden' of 'werk-privébalans'		

De groep werknemers met werkbaar werk *plus* staat centraal in voorliggend rapport. We beschouwen deze groep als een 'good practice' die ons iets kan leren. De criteria om tot deze groep te horen zijn streng, namelijk koploper zijn op alle vier de werkbaarheidsaspecten tegelijk (én plezier in het werk, én herstelbehoefte, én leermogelijkheden én werk-privébalans).

Door de analyse van werkbaar werk *plus*, hopen we een aantal inzichten te verschaffen in de kenmerken van dit soort werk en een aantal aandachtspunten naar voor te schuiven om te komen tot meer werkbaar werk *plus*.

Deel 2: Wie heeft werkbaar werk *plus*?

Wat is het aandeel werknemers met werkbaar werk *plus*? Zijn er op dat vlak verschillen naar beroepsgroep, sector, geslacht, leeftijd, ondernemingsgrootte, arbeidstijd? In dit deel geven we een antwoord op deze vragen.

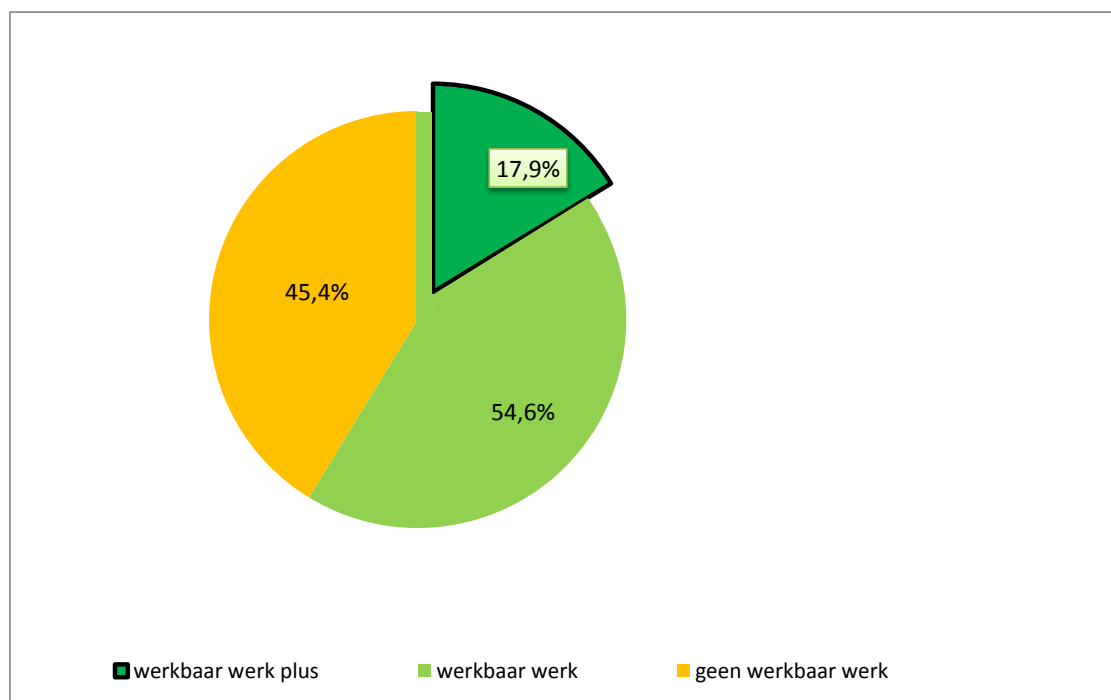
1 Werkbaar werk *plus* in Vlaanderen

Uit de Vlaamse Werkbaarheidsmonitor 2013 blijkt dat 17,9% van de werknemers in Vlaanderen een job heeft die wij als werkbaar werk *plus* omschrijven. De criteria om tot deze groep te horen zijn streng, namelijk koploper zijn op alle vier de werkbaarheidsaspecten (én plezier in het werk, én herstelbehoefte, én leermogelijkheden én werk-privébalans). Het gaat over interessant werk waar de werknemer energie wil insteken (plezier in het werk) én competenties kan onderhouden in functie van zijn of haar toekomstige inzetbaarheid (leermogelijkheden). Daarenboven kan de werknemer met werkbaar werk *plus* voldoende recupereren van de eventuele door psychosociale arbeidsbelasting opgebouwde (mentale) vermoeidheid (herstelbehoefte) en laat het werk een evenwichtige werk-privébalans toe.

Het aandeel werknemers met werkbaar werk *plus* is in de periode 2004-2013 afgenomen⁶. In 2004 bedroeg dit aandeel 19,8% ten aanzien van 17,9% in 2013.

We ramen het aantal werknemers met werkbaar werk *plus* in 2013 op zo'n 400.000.

Figuur 2: Aandeel werknemers naar mate van werkbaarheid, WBM, 2013

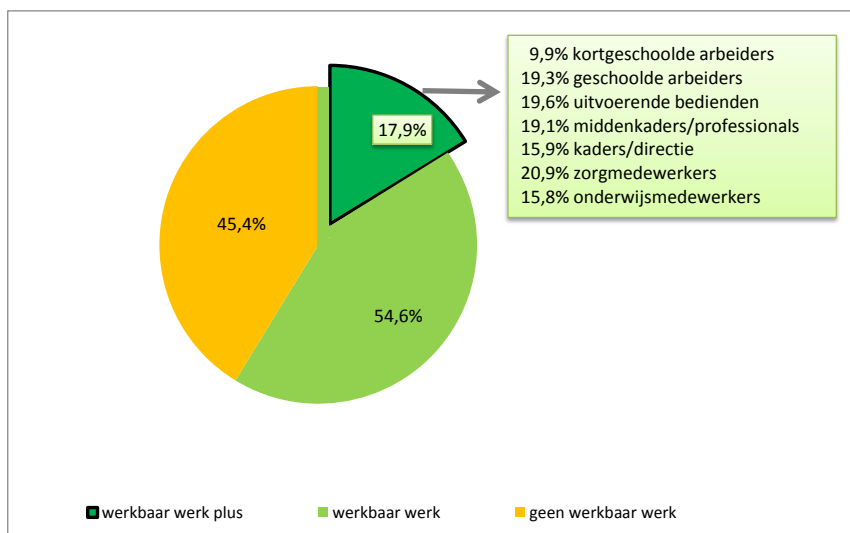

⁶ Het aandeel werknemers met werkbaar werk *plus* is vooral gedaald in de periode 2004-2007 van 19,8% naar 16,6%. Sinds 2007 is dit aandeel min of meer constant gebleven (in 2010 was dit aandeel 17,1%).

2 Werkbaar werk plus naar beroepsgroep

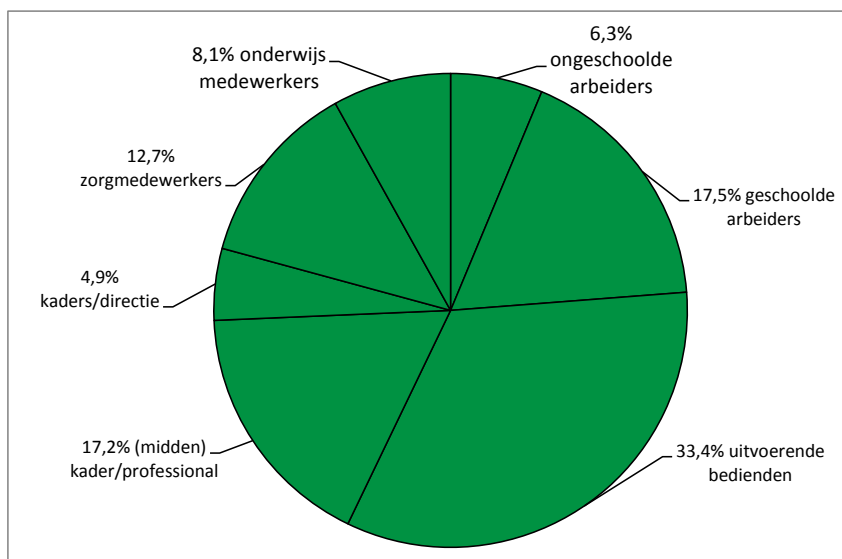
Werkbaar werk *plus* komt voor bij alle beroepsgroepen, ook bij de kortgeschoolde arbeiders. Toch verschilt dit aandeel naargelang de functie van de werknemer. Bij de kortgeschoolde arbeiders vinden we met 9,9% het laagste aandeel werknemers met werkbaar werk *plus*. Het hoogste aandeel vinden we bij de zorgmedewerkers (20,9%). Bij de kaders/directiefuncties en de onderwijsmedewerkers ligt het aandeel op bijna 16%

Figuur 3: Aandeel werknemers naar mate van werkbaarheid en beroepsgroep, WBM, 2013

In bovenstaande figuur 3 kijken we naar het aandeel werknemers met werkbaar werk *plus* per beroepsgroep. Daarnaast is het ook interessant de samenstelling van de groep met werkbaar werk *plus* zelf te bekijken. Hiervan wordt een voorstelling gegeven in onderstaande figuur. Hieruit blijkt dat de groep werkbaar werk *plus* voor het grootste gedeelte bestaat uit uitvoerende bedienden. Zowat één derde van alle werknemers met werkbaar werk *plus* is een uitvoerende bediende. Ongeveer een kwart is een arbeider.

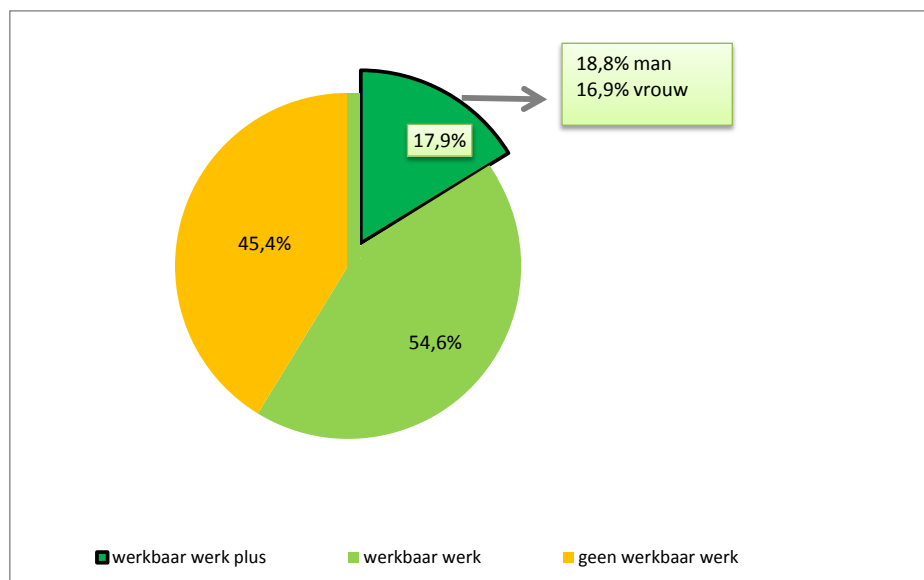
Figuur 4: Verdeling van werknemers met werkbaar werk plus naar beroepsgroep, WBM, 2013

3 Werkbaar werk *plus* bij mannen en vrouwen

Er is een significant verschil tussen het aandeel werkbaar werk *plus* voor mannen en voor vrouwen. Bij de mannen ligt het aandeel hoger dan bij de vrouwen.

Figuur 5: Aandeel werknemers naar mate van werkbaarheid en geslacht, WBM, 2013

In onderstaande figuur wordt de informatie opgesplitst naar beroepsgroep. We vinden voor geschoolde arbeiders en de middenkaders/professionals telkens een hoger aandeel werkbaar werk *plus* bij de mannen dan bij de vrouwen. Bij de andere beroepen verschilt dit aandeel niet significant tussen mannen en vrouwen.

Tabel 1: Aandeel werknemers met werkbaar werk *plus* naar geslacht en beroepsgroep, WBM, 2013

	Aandeel werkbaar werk <i>plus</i>	
	man	vrouw
Vlaanderen	18,8%	16,9%
Kortgeschoolde arbeiders	11,0%	8,6%
Geschoolde arbeiders	20,3%	13,9%
Uitvoerende bedienden	20,9%	18,8%
Middenkaders/professionals	21,3%	16,4%
Kaders/directie	17,4%	12,3%
Zorgmedewerkers	****	21,0%
Onderwijsmedewerkers	16,7%	15,2%

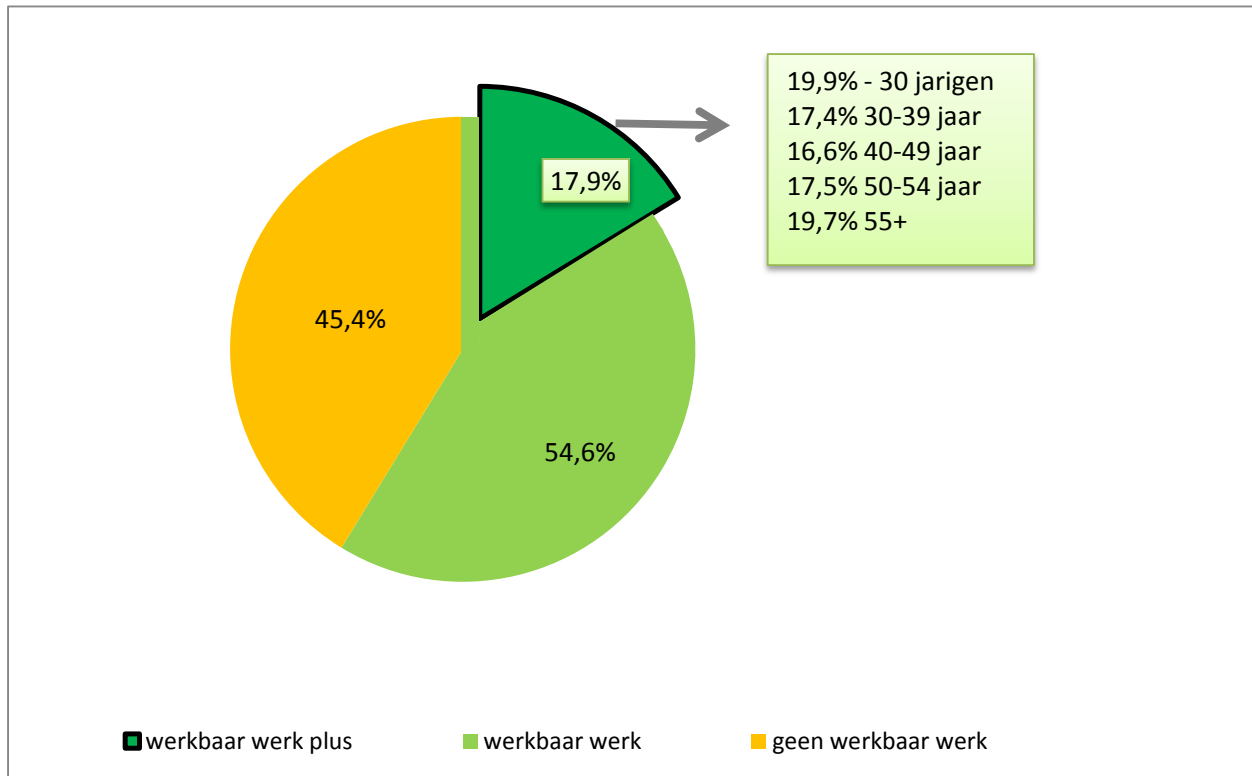
**** Minder dan 200 waarnemingen

De significantietoetsing gaat na of het aandeel werknemers met werkbaar werk *plus* voor de verschillende beroepsgroepen verschilt naar geslacht. Voor deze toetsing werden ook de niet vermelde aandelen (minder dan 200 waarnemingen) meegenomen. De significante verschillen worden in het vet aangeduid.

4 Werkbaar werk *plus* naar leeftijd

Het aandeel werknemers met werkbaar werk *plus* verschilt tussen de verschillende leeftijdsgroepen. Het aandeel werkbaar werk *plus* ligt het hoogst bij de -30 jarigen en bij de 55-*plussers*. De leeftijdsgroep 40-49 jaar heeft met 16,6% het laagste aandeel werkbaar werk *plus*.

Figuur 6: Aandeel werknemers naar mate van werkbaarheid en leeftijd, WBM, 2013

Wanneer we deze informatie opsplitsen naar beroepsgroep (zie onderstaande tabel) dan valt het volgende op:

- Bij arbeiders, uitvoerende bedienden, kaders/directie en de zorgmedewerkers vinden we voor 2013 geen significante verschillen naar leeftijd.
- Bij de middenkaders/professionals ligt het aandeel werknemers met werkbaar werk *plus* het hoogst bij de oudere werknemers.
- Bij de onderwijsmedewerkers is er een grote kloof tussen het aandeel van de -30 jarigen en dat van de andere leeftijdsgroepen. Het aandeel werknemers met werkbaar werk *plus* ligt duidelijk het hoogst bij de -30 jarigen.

Tabel 2: Aandeel werknemers met werkbaar werk *plus* naar leeftijd en beroepsgroep, WBM, 2013

Aandeel werkbaar werk <i>plus</i>					
	-30 jarigen	30-39 jarigen	40-49 jarigen	50-55 jarigen	55+ ers
Vlaanderen	19,9%	17,4%	16,6%	17,5%	19,7%
Kortgeschoolde arbeiders	12,4%	9,3%	8,8%	8,2%	13,2%
Geschoolde arbeiders	23,4%	19,5%	16,5%	20,2%	19,7%
Uitvoerende bedienden	20,7%	19,1%	19,0%	19,2%	20,4%
Middenkaders/professionals	16,9%	17,1%	17,5%	22,2%	25,9%
Kaders/directie	***	***	13,9%	17,8%	
Zorgmedewerkers	19,8%	22,7%	20,2%	20,1%	22,4%
Onderwijsmedewerkers	23,1%	13,0%	15,9%	13,1%	***

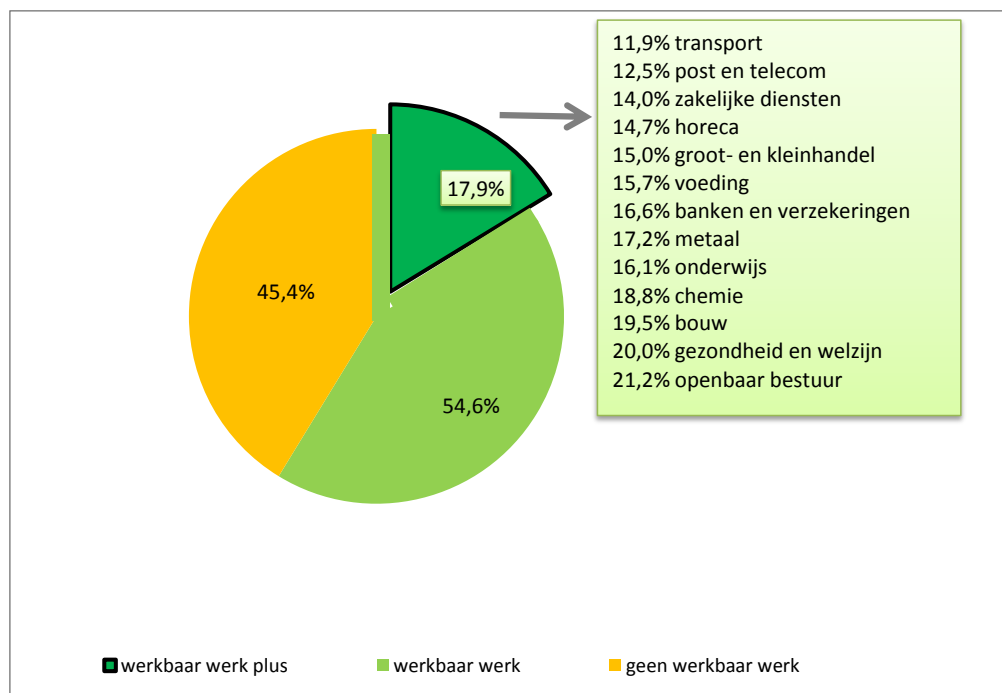
**** minder dan 200 waarnemingen

De significantietoetsing gaat na of het aandeel werknemers met werkbaar werk *plus* voor de verschillende beroepsgroepen verschilt naar leeftijd. Voor deze toetsing werden ook de niet vermelde aandelen (minder dan 200 waarnemingen) meegenomen. De significante verschillen worden in het vet aangeduid.

5 Werkbaar werk *plus* in de verschillende sectoren

In vier sectoren bedraagt het aandeel werknemers met werkbaar werk *plus* minder dan 15%: de transportsector, de post en telecommunicatie, de zakelijke dienstverlening en de horeca. Het openbaar bestuur en de gezondheids- en welzijnszorg hebben een aandeel werkbaar werk *plus* dat hoger ligt dan 20%.

Figuur 7: Aandeel werknemers naar mate van werkbaarheid en sector, WBM, 2013

Wanneer we deze informatie opspitsen naar beroepsgroep⁷ dan zien we dat voor zowel arbeiders, uitvoerende bedienden als (midden)kaders/professionals/directie het aandeel fluctueert met de sector:

- Het laagste aandeel werkbaar werk *plus* voor arbeiders vinden we bij de zakelijke dienstverlening (8,4%), het hoogste aandeel bij het openbaar bestuur (19,3%), de bouw (19,3%) en de chemische sector (21,6%).
- Het laagste aandeel werkbaar werk *plus* voor uitvoerende bedienden vinden we in de groot- en kleinhandel (15%) en de zakelijke dienstverlening (15,3%). In het openbaar bestuur en de metaalindustrie ligt dit aandeel met 23% het hoogst.
- Het aandeel werkbaar werk *plus* bij (midden)kaders/professionals/directie ligt het laagst in de chemische sector (13%). Deze aandelen liggen voor de gezondheids- en welzijnszorg, en de metaalindustrie rond de 22%.

⁷ Met het oog op een voldoende aantal waarnemingen per combinatie beroepsgroep/sector werden de gegevens voor kortgeschoolde arbeiders en de geschoolde arbeiders samengenomen. Dit is ook het geval voor de middenkaders/professionals en kaders/directie. De gegevens voor zorg- en onderwijsfuncties werden voor deze analyse niet meegenomen omdat die zeer sectorspecifiek zijn.

Tabel 3: Aandeel werknemers met werkbaar werk *plus* naar sector en beroepsgroep, WBM, 2013

Aandeel werkbaar werk <i>plus</i>	
Arbeiders	
Zakelijke dienstverlening	8,4%
Transportsector	9,8%
Voeding	13,0%
Groot-en kleinhandel	13,5%
Metaalindustrie	13,7%
Gezondheids- en welzijnszorg	13,8%
Openbaar bestuur	19,3%
Bouw	19,3%
Chemische sector	21,6%
	s
Uitvoerende bedienden	
Groot- en kleinhandel	15,0%
Zakelijk dienstverlening	15,3%
Banken en verzekeringen	16,3%
Gezondheids- en welzijnszorg	21,5%
Chemische sector	21,6%
Openbaar bestuur	23,0%
Metaalindustrie	23,0%
	s
(midden)kaders/professionals/directie	
Chemische sector	13,0%
Groot- en kleinhandel	15,0%
Banken en verzekeringen	16,7%
Zakelijke dienstverlening	18,0%
Openbaar bestuur	20,0%
Metaalindustrie	21,7%
Gezondheids- en welzijnszorg	22,1%
	s

In de tabel worden enkel de sectoren vermeld waar er meer dan 200 waarnemingen zijn voor de combinatie met de beroepsgroep. De significantietoetsing gaat na of het aandeel werknemers met werkbaar werk *plus* voor (een combinatie van) beroepsgroepen verschilt naar sector. Voor deze toetsing werden ook de niet vermelde aandelen (minder dan 200 waarnemingen) meegenomen. Voor elk van de combinaties van beroepsgroepen (arbeiders, uitvoerende bedienden, (midden)kader/professionals/directie) zijn de verschillen significant.

Interessant is ook de grafische voorstelling per sector (zie bijlage 2 waar de aandelen werkbaar werk *plus* per sector worden voorgesteld voor de verschillende beroepsgroepen⁸). Op die manier wordt duidelijk in welke mate er binnen sectoren verschillen zijn tussen de beroepsgroepen.

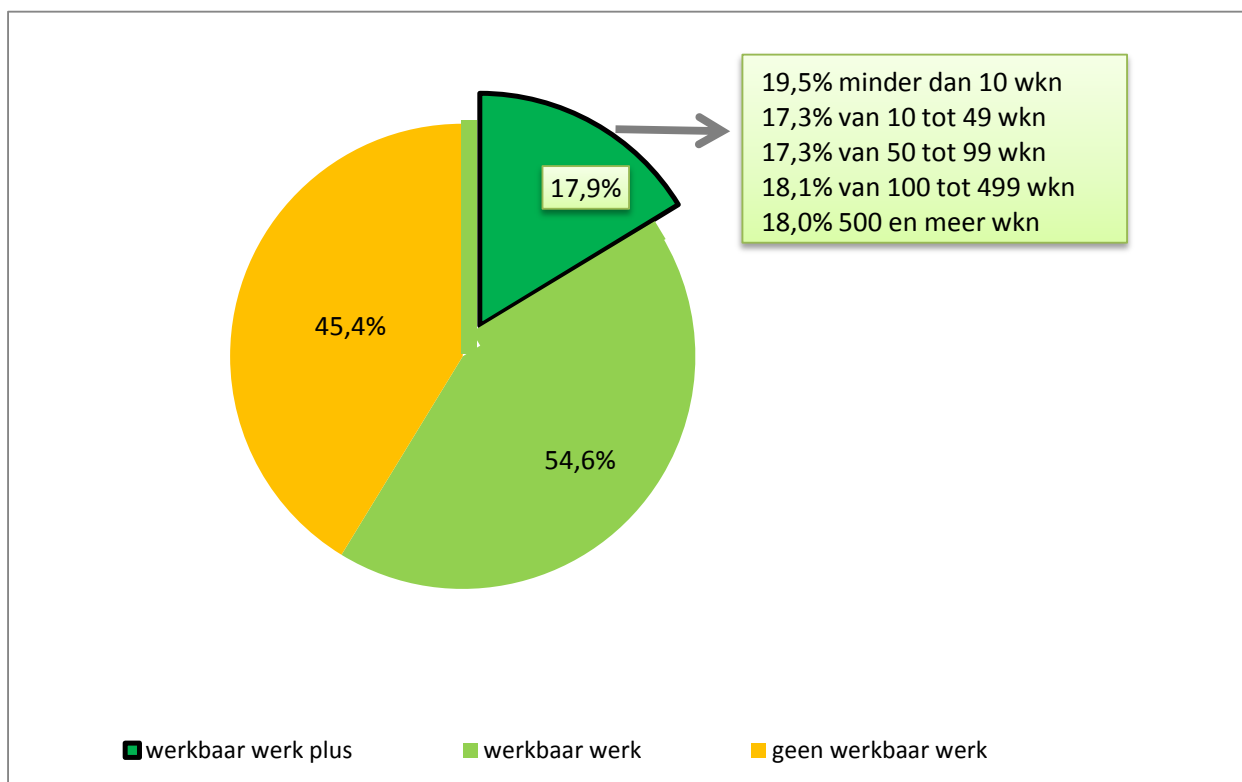
- Voor de metaalindustrie, de zakelijke dienstverlening en de gezondheids- en welzijnszorg zijn er significante verschillen tussen de arbeiders en de bedienden:
 - de metaalindustrie (13,7% voor arbeiders, 22,1% voor bedienden)
 - de zakelijke dienstverlening (8,4% voor arbeiders, 16,8% voor bedienden)
 - de gezondheids- en welzijnszorg (13,8% voor de arbeiders en 21% voor de bedienden).
- Voor de andere sectoren zijn de verschillen tussen arbeiders en bedienden niet significant.

⁸ We geven enkel een grafische voorstelling voor die sectoren waar er voor resp. arbeiders en bedienden voldoende waarnemingen zijn (n > 200). Waar mogelijk worden de gegevens verder uitgesplitst.

6 Werkbaar werk *plus* naar ondernemingsgrootte

Het aandeel werknemers met werkbaar werk *plus* verschilt niet naar ondernemingsgrootte. Bij de kleinste ondernemingen vinden we het grootste aandeel werkbaar werk *plus* maar dit aandeel verschilt niet significant van de andere ondernemingen.

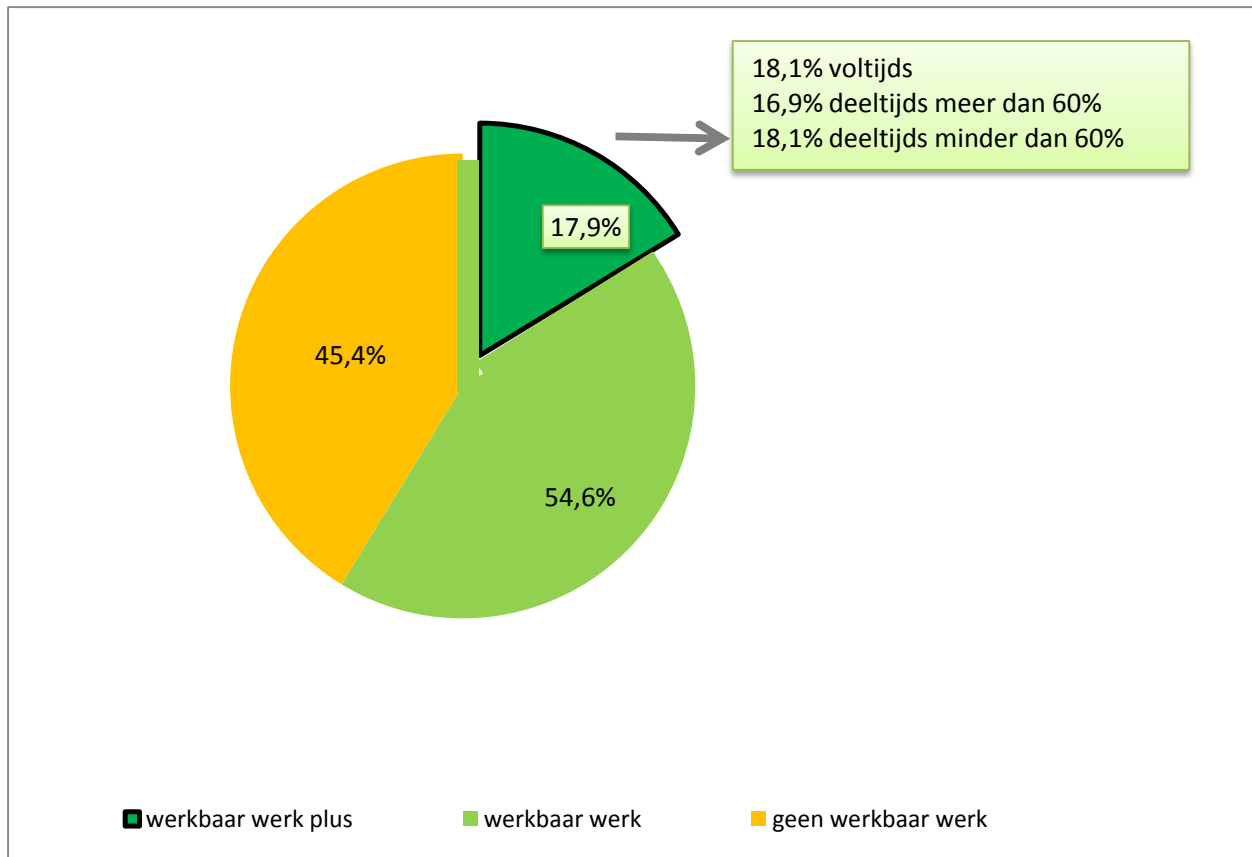
Figuur 8: Aandeel werknemers naar mate van werkbaarheid en ondernemingsomvang, WBM, 2013

7 Werkbaar werk *plus* naar dienstomvang

Het aandeel werknemers met werkbaar werk *plus* verschilt niet naar dienstomvang. Voltijders en deeltijders hebben een vergelijkbaar aandeel werkbaar werk *plus*.

Figuur 9: Aandeel werknemers naar mate van werkbaarheid en dienstomvang, WBM, 2013

Deel 3: Werkbaar werk *plus* en duurzame inzetbaarheid

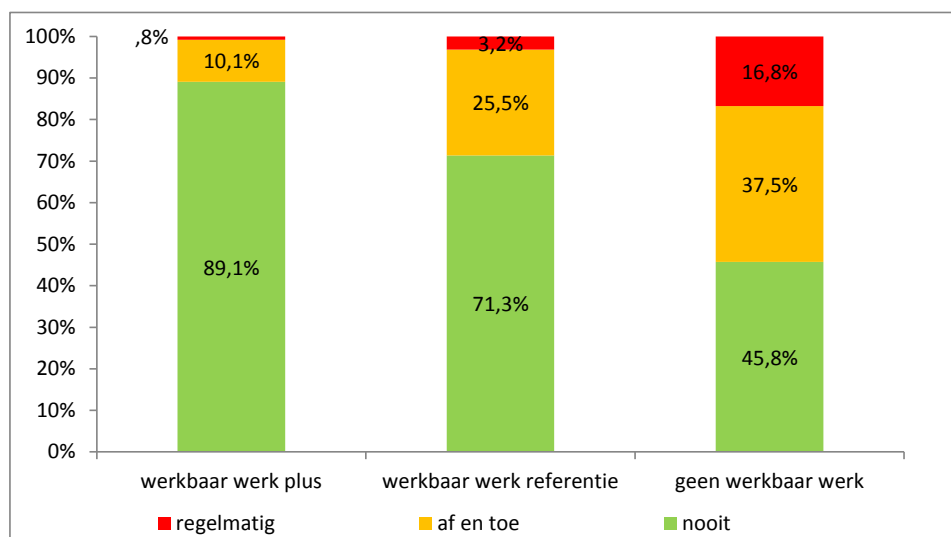
In dit deel gaan we na in welke mate werkbaar werk *plus* samenhangt met een aantal factoren die een indicatie zijn van langere en duurzame loopbanen en duurzame inzetbaarheid. Concreet gaan we na of werknemers met werkbaar werk *plus* minder overwegen om van werk te veranderen, zich vaker in staat achten hun werk te doen tot het pensioen en minder risico lopen op uitval door ziekte.

De Vlaamse Werkbaarheidsmonitor bevat een aantal vragen die ons toelaten deze veronderstellingen te toetsen en ons een indicatie kunnen geven van de duurzaamheid van werkbaar werk *plus*. Het gaat over de vragen naar verloopintentie, haalbaarheid pensioen en ziekteverzuim.

1 Verloopintentie

In de Vlaamse Werkbaarheidsmonitor is de vraag over verloopintentie als volgt geformuleerd: 'hoe dikwijls heeft u in de afgelopen 12 maanden overwogen om elders werk te zoeken? (regelmatig, af en toe, nooit)'.

Figuur 10: Verloopintentie naar mate van werkbaarheid, WBM, 2013

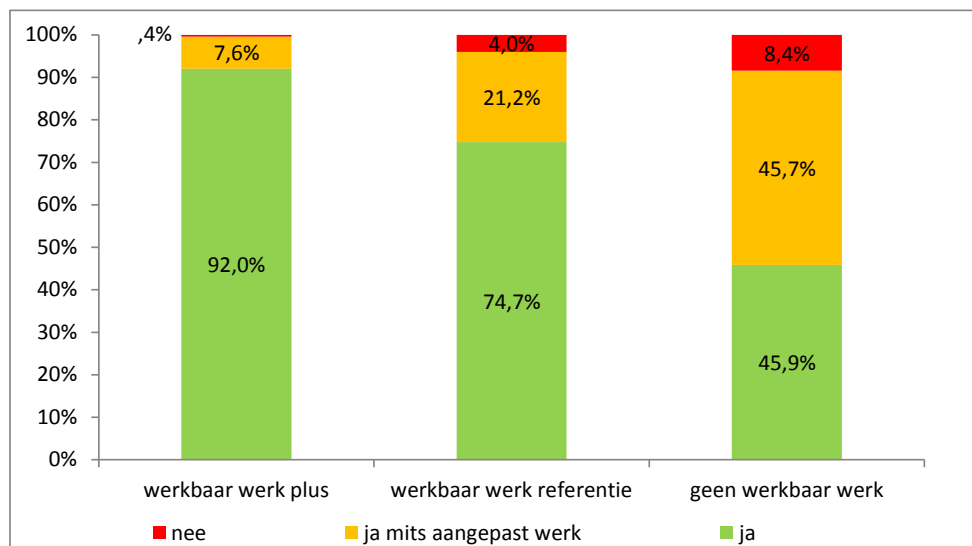
De verloopintentie bij werkbaar werk *plus* verschilt significant van de groep werkbaar werk *referentie* en geen werkbaar werk.

Van de werknemers met werkbaar werk *plus* heeft 89,1% in het voorbije jaar (2012) nooit overwogen ander werk te zoeken. Ondanks hun hoge inzetbaarheid waren heel wat van deze werknemers van plan om bij hun huidige werkgever te blijven. Bij degenen zonder werkbaar werk liggen de aandelen helemaal anders: 45,8% overwoog nooit ander werk te zoeken, 37,5% deed dit af en toe en 16,8% regelmatig. Deze cijfers zijn interessant omdat ze erop wijzen dat een grote groep van werknemers met een lage mate van werkbaarheid overweegt om van werk te veranderen. Het onderzoek laat niet toe uitsluitel te geven over redenen van de verloopintentie, maar we kunnen vermoeden dat minstens voor een deel onder hen de lage mate van werkbaarheid (bv. door een gebrek aan leermogelijkheden) hun verdere loopbaanontwikkeling in de weg staat. Ook ten aanzien van de groep werkbaar werk *referentie* heeft de groep werkbaar werk *plus* een duidelijk lagere verloopintentie.

2 Haalbaarheid van pensioen

In de Vlaamse Werkbaarheidsmonitor is de vraag over haalbaarheid van pensioen als volgt geformuleerd: 'Denkt u in staat te zijn om uw huidige job voort te zetten tot uw pensioen? (ja, ja mits aangepast werk, nee)'.

Figuur 11: Werken tot het pensioen naar mate van werkbaarheid, WBM, 2013

De haalbaarheid van het pensioen bij werkbaar werk *plus* verschilt significant van de groep werkbaar werk *referentie* en geen werkbaar werk.

92% van de werknemers met werkbaar werk *plus* achten zich in staat hun werk te doen tot hun pensioen. De overige werknemers met werkbaar werk *plus* achten zich nagenoeg allemaal daartoe in staat mits aangepast werk. Deze aandelen staan sterk in contrast met de werknemers zonder werkbaar werk. Bij deze werknemers acht slechts 45,9% zich in staat hun werk te doen tot hun pensioen, bij 45,7% is hiervoor passend werk noodzakelijk en bij de overige 8,4% kan ook dat geen oplossing zijn om tot de pensioenleeftijd de job uit te oefenen. De cijfers doen vermoeden dat de inspanningen die nodig zullen zijn om werknemers met werkbaar werk *plus* aan de slag te houden tot aan het pensioen minimaal zijn, wanneer we deze vergelijken met deze die nodig zullen zijn voor werknemers zonder werkbaar werk. Ook ten aanzien van de groep werkbaar werk *referentie* heeft de groep werkbaar werk *plus* een duidelijke voorsprong op het vlak van de haalbaarheid van werken tot aan het pensioen.

3 Ziekteverzuim

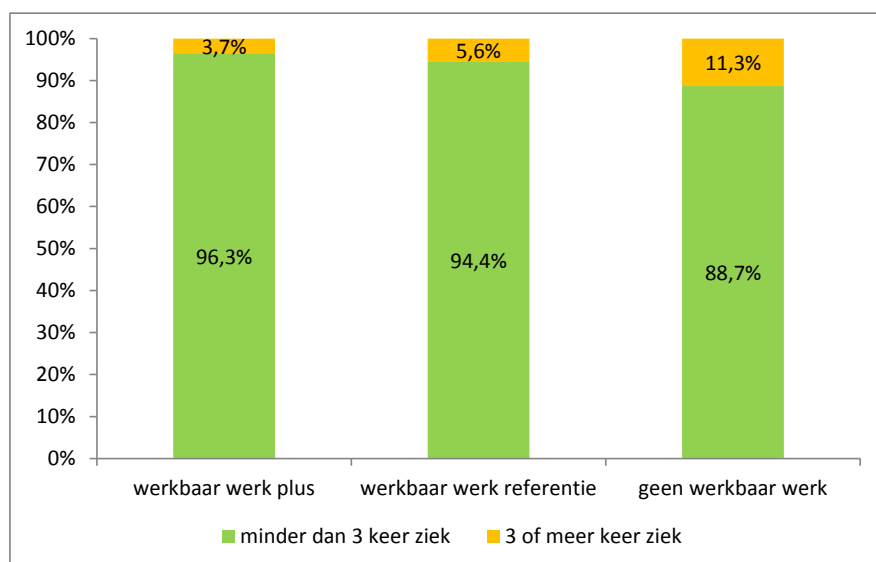
In de Vlaamse Werkbaarheidsmonitor zijn twee vragen opgenomen waaruit we een aantal conclusies kunnen trekken over de samenhang tussen werkbaar werk *plus* en ziekteverzuim:

- Vraag over frequent ziekteverzuim: 'Hoeveel keer bleef u in de afgelopen 12 maanden thuis wegens ziekte of ongeval? (geen enkele keer, 1 keer, 2 keer, 3 of 4 keer, 5 keer of meer). Voor onze analyse maken we het onderscheid tussen geen frequent ziekteverzuim (minder dan 3 keer ziek) en frequent ziekteverzuim (3 of meer keer ziek).
- Vraag over langdurig ziekteverzuim: 'Hoeveel dagen bleef u in de afgelopen 12 maanden thuis wegens ziekte of ongeval?' (aantal dagen). Voor onze analyse maken we het

onderscheid tussen geen langdurig ziekteverzuim (maximaal 20 dagen ziek) en langdurig ziekteverzuim (meer dan 20 dagen ziek).

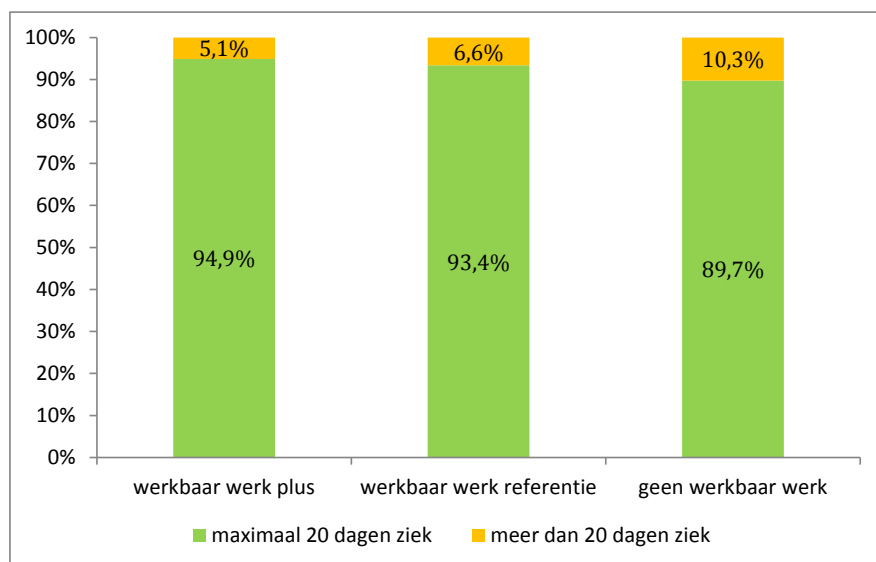
In de Vlaamse Werkbaarheidsmonitor zijn enkel werknemers bevroegd die op het moment van de bevraging effectief aan het werk zijn. Werknemers die bijvoorbeeld omwille van ziekte reeds meer dan één maand afwezig zijn, worden niet bevroegd.

Figuur 12: Frequent ziekteverzuim naar mate van werkbaarheid, WBM, 2013

Het frequent ziekteverzuim bij werkbaar werk *plus* verschilt significant van de groep werkbaar werk *referentie* en geen werkbaar werk.

Figuur 13: Langdurig ziekteverzuim naar mate van werkbaarheid, WBM, 2013

Het langdurig ziekteverzuim bij werkbaar werk *plus* verschilt significant van de groep werkbaar werk *referentie* en geen werkbaar werk.

3,7% van de werknemers met werkbaar werk *plus* zijn frequent afwezig wegens ziekte, 5,1% langdurig. Dit aandeel neemt sterk toe wanneer we kijken naar de werknemers zonder werkbaar werk: 11,3% was drie keer of meer ziek en 10,3% meer dan 20 dagen. Ook tussen de groep werkbaar werk *plus* en werkbaar werk *referentie* zijn er significante verschillen maar die zijn beperkter.

Deel 4: Kenmerken van werkbaar werk *plus*

In dit deel willen we nagaan of de prevalentie van werkbaarheidsrisico's bij werkbaar werk *plus* verschilt van deze bij werkbaar werk *referentie*. Voor deze analyse wordt gemaakt van de gegevens van alle metingen (2004-2007-2010-2013) van de Werkbaarheidsmonitor. We kunnen dit doen omdat uit eerdere analyses⁹ blijkt dat de invloed van de werkbaarheidsrisico's op de werkbaarheid van de jobs vrij stabiel is.

De Werkbaarheidsmonitor peilt naar zes werkbaarheidsrisico's (hoge werkdruk, emotionele belasting, onvoldoende afwisseling in het werk, onvoldoende autonomie, onvoldoende ondersteuning vanuit de directe leiding, fysieke belasting). Voor deze werkbaarheidsrisico's zijn grenswaarden bepaald om een onderscheid te kunnen maken tussen de problematische en de niet problematische groep. Alle informatie hierover vindt de lezer in de nota methodologie¹⁰. Voor elk van deze werkbaarheidsrisico's worden in onderstaande figuren twee soorten informatie gegeven:

- De prevalentie: het aandeel problematisch voor resp. werkbaar werk *plus*, werkbaar werk *referentie* en geen werkbaar werk.
- Het verschil met werkbaar werk *referentie*: een grafische voorstelling van de afwijking (in procentpunt) tussen werkbaar werk *referentie* en respectievelijk werkbaar werk *plus* en geen werkbaar werk (zie leeswijzer)

De bespreking wordt beperkt tot de prevalentie van werkbaarheidsrisico's bij werkbaar werk *plus* en het verschil met werkbaar werk *referentie*. Op die manier hopen we aan te geven voor welke werkbaarheidsrisico's verbeteringen realistisch zijn¹¹. Deze keuze betekent dat de analyse aangeeft voor welke werkbaarheidsrisico's reële verbeteringen mogelijk zijn, zodat werkbaar werk – met het oog op langere loopbanen en duurzame inzetbaarheid – werkbaar werk *plus* wordt.

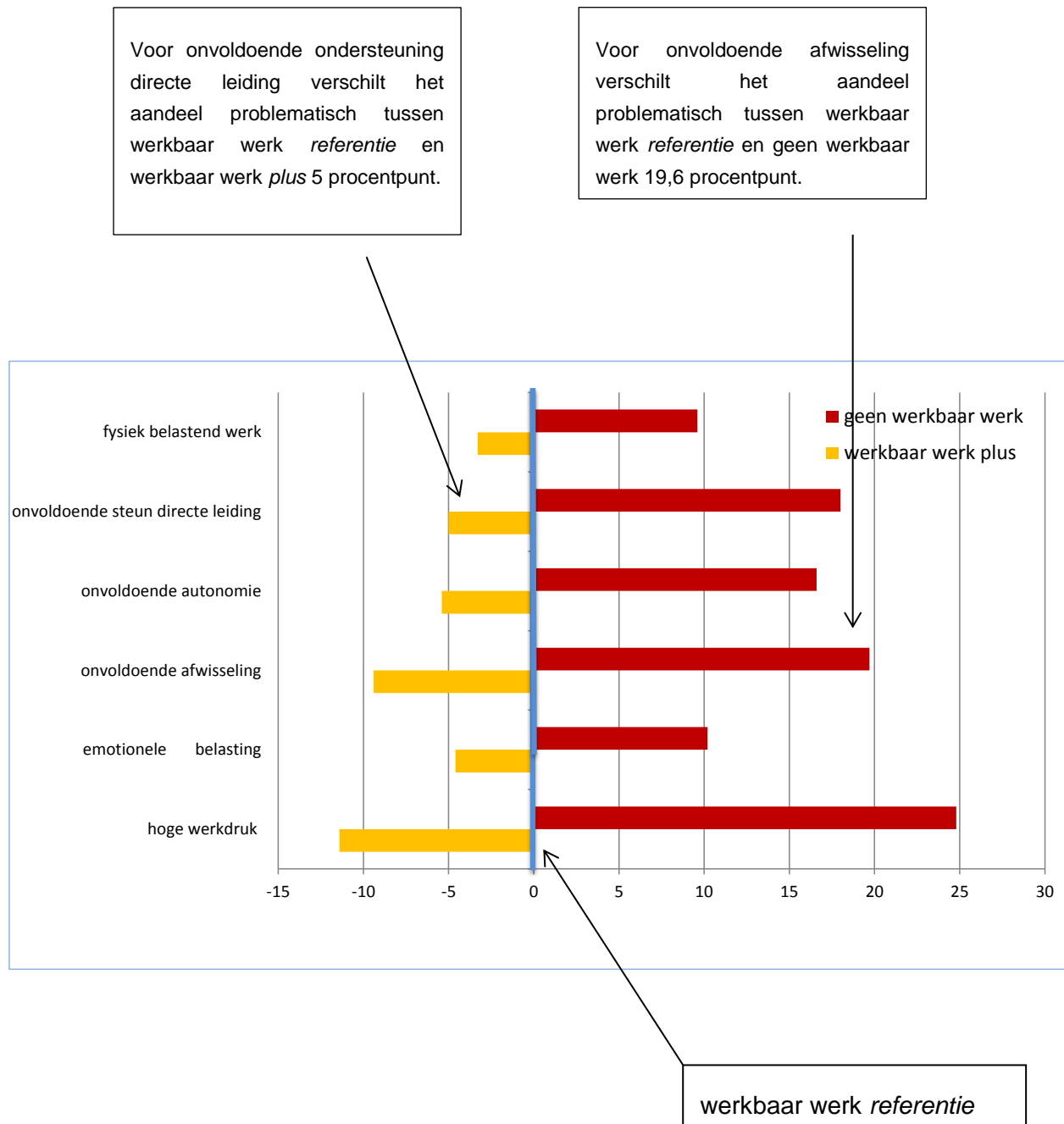
Eerst wordt de informatie gegeven voor Vlaanderen, vervolgens wordt een opsplitsing gemaakt naar de beroepen en de sectoren. Deze analyse laat toe om voor elke beroepsgroep en voor elke sector een indicatie te geven van de werkbaarheidsrisico's waarop kan worden ingezet om te komen tot méér werkbaar werk *plus*.

⁹ Bourdeaud'hui, R. & Vanderhaeghe, S (2014), [Wat maakt werk werkbaar 2004-2007-2010-2013? Werknemers](#). SERV/ Stichting- Innovatie & Arbeid, Brussel, 2014

¹⁰ Bourdeaud'hui, R. & Vanderhaeghe, S (2013), [Methodologische nota, beschrijving en vergelijking van de methodologie van de werkbaarheidsmonitor werknemers 2004, 2007, 2010, 2013 en de werkbaarheidsmonitor zelfstandige ondernemers 2007, 2010, 2013](#) SERV/ Stichting- Innovatie & Arbeid, Brussel, 2013.

¹¹ Dit betekent dat de prevalentie van de werkbaarheidsrisico's van de groep werkbaar werk referentie en de groep geen werkbaar werk niet wordt besproken. De lezer vindt deze informatie terug in de figuren en in de samenvattende tabel in bijlage.

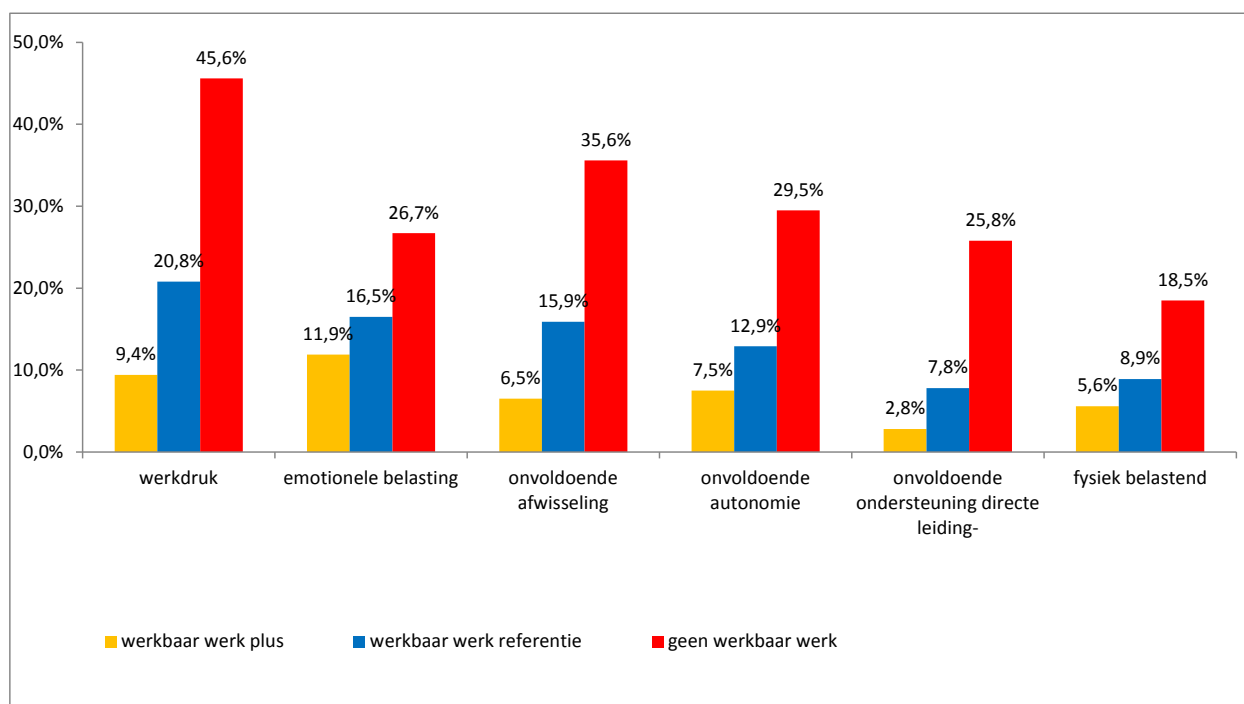
Figuur 14: Leeswijzer Afwijking aandeel problematisch voor de verschillende werkbaarheidsrisico's voor geen werkbaar werk en werkbaar werk plus ten aanzien van werkbaar werk referentie

1 Vlaanderen

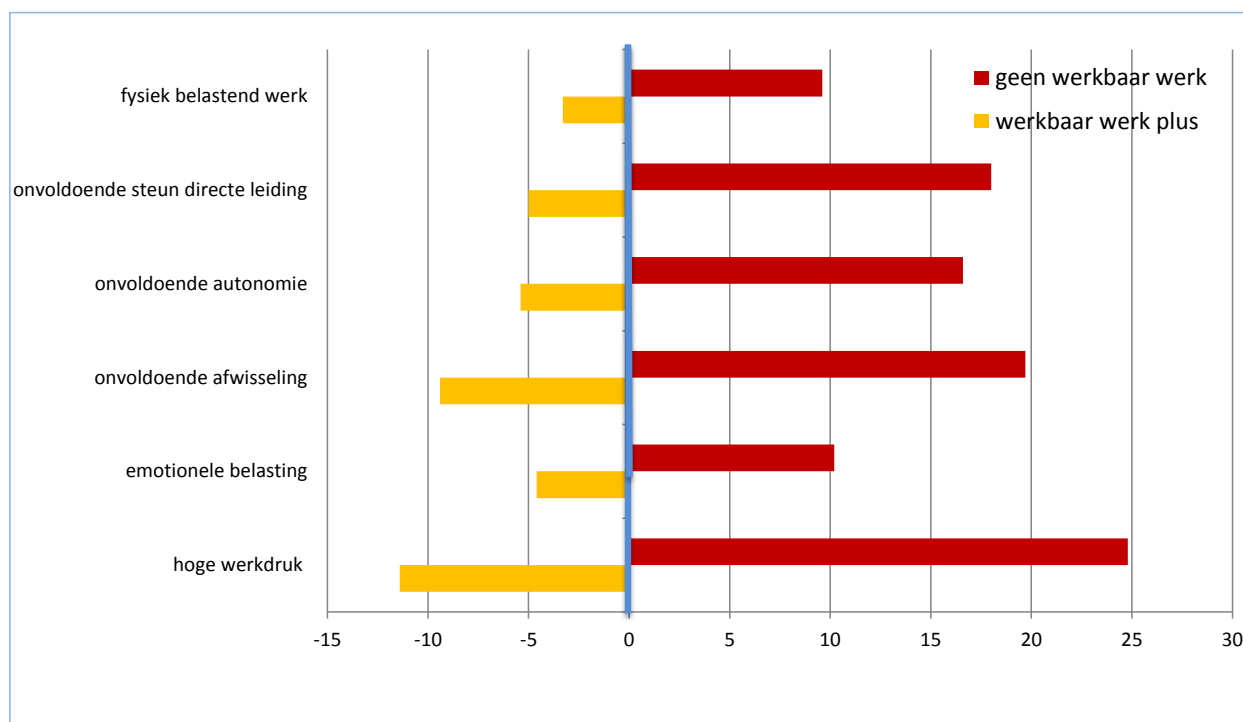
Werknemers in *werkbaar werk plus* jobs worden slechts in beperkte mate geconfronteerd met de onderzochte werkbaarheidsrisico's. Bij slechts 2,8% is de ondersteuning vanuit de directe leiding onvoldoende, 5,6% heeft fysiek belastend werk, 6,5% heeft werk met onvoldoende afwisseling, bij 7,5% is er sprake van onvoldoende autonomie en 9,6% kampt met een te hoge werkdruk. Enkel voor emotionele belasting ligt het percentages problematisch boven de 10% (11,9%).

Figuur 15: Aandeel problematisch voor de verschillende werkbaarheidsrisico's naar mate van werkbaarheid, WBM, Vlaanderen, 2004-2007-2010-2013

Waarin onderscheidt *werkbaar werk plus* zich nu het meest, wanneer we vergelijken met *werkbaar werk referentie*? Om deze vraag in één oogopslag te beantwoorden maken we gebruik van een visuele voorstelling zoals omschreven in de bovenstaande leeswijzer.

Figuur 16: Procentpunt afwijking van aandeel problematisch voor werkbaar werk *plus* en geen werkbaar werk ten aanzien van werkbaar werk *referentie*, WBM, Vlaanderen, 2004-2007-2010-2013

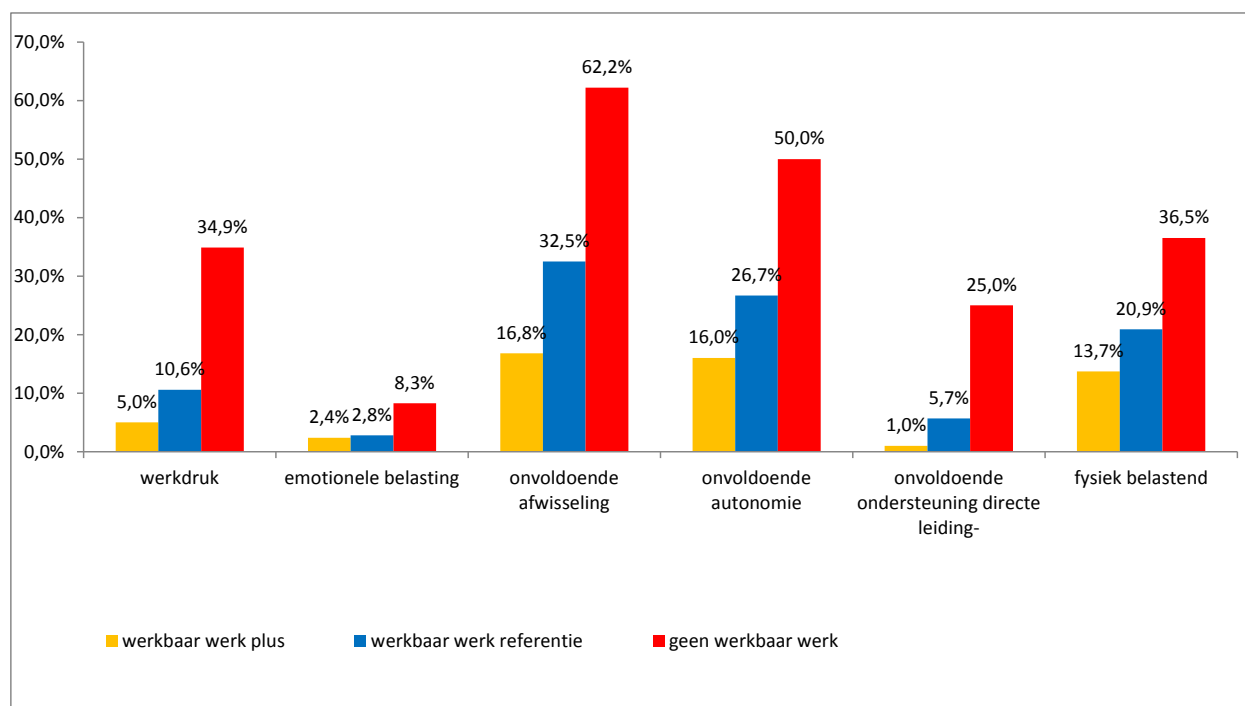
Op het vlak van onvoldoende afwisseling in het werk en hoge werkdruk wijken werkbaar werk *plus* jobs het meest af (ongeveer tien procentpunt) van werkbaar werk *referentie*. Daarna komen onvoldoende autonomie, onvoldoende ondersteuning vanuit de directe leiding en emotionele belasting (ongeveer vijf procentpunt). Voor fysiek belastend werk zijn de verschillen tussen het aandeel problematisch voor werkbaar werk *plus* en werkbaar werk *referentie* het kleinst.

2 Soort job

2.1 Kortgeschoolde arbeiders

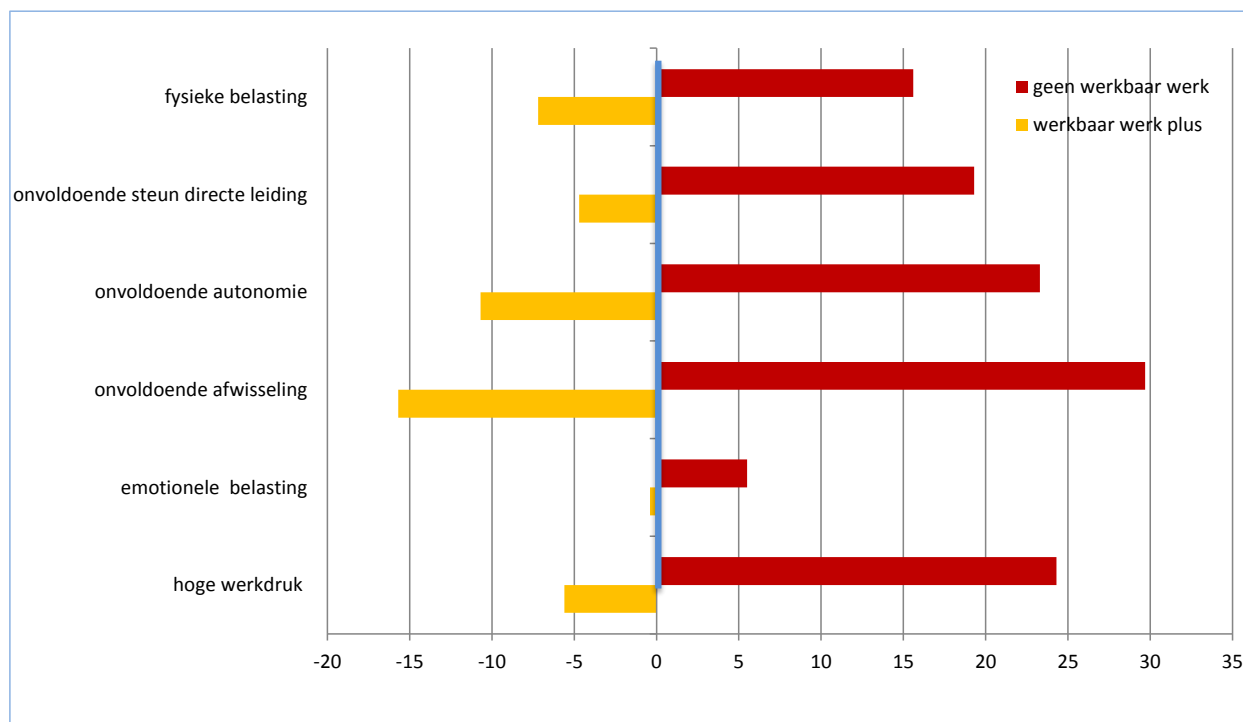
Van de kortgeschoolde arbeiders met *werkbaar werk plus* kampt slechts een minderheid met te hoge werkdruk (5,0%), emotionele belasting (2,4%) en/of onvoldoende ondersteuning vanuit de directe leiding (1%) Voor de andere drie werkbaarheidsrisico's liggen de aandelen problematisch hoger dan 10%: onvoldoende afwisseling (16,8%), onvoldoende autonomie (16%) en fysiek belastend werk (13,7%).

Figuur 17: Aandeel problematisch voor de verschillende werkbaarheidsrisico's naar mate van werkbaarheid, WBM, kortgeschoolde arbeiders, 2004-2007-2010-2013

Waarin onderscheidt *werkbaar werk plus* voor kortgeschoolde arbeiders zich nu het meest, wanneer we vergelijken met de kortgeschoolde arbeiders uit *werkbaar werk referentie*?

Figuur 18: Procentpunt afwijking van aandeel problematisch voor werkbaar werk *plus* en geen werkbaar werk ten aanzien van werkbaar werk *referentie*, WBM, kortgeschoolde arbeiders, 2004-2007-2010-2013

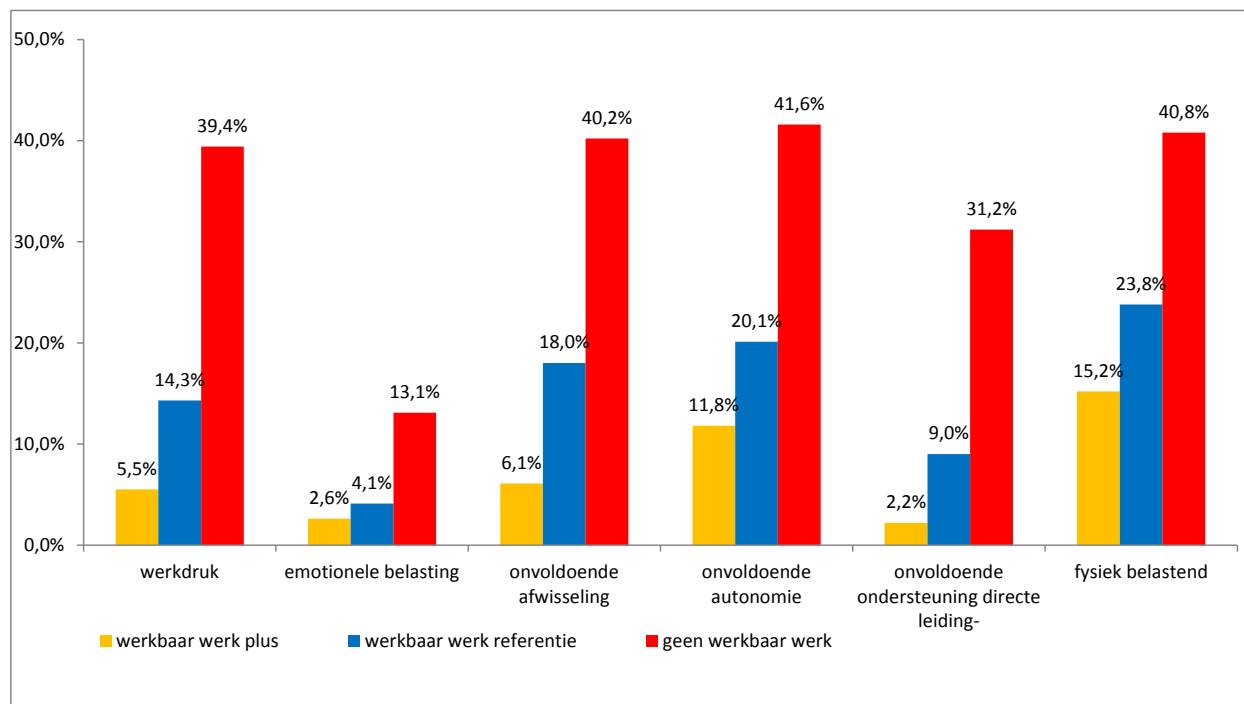
Bij kortgeschoolde arbeiders verschilt het aandeel werknemers met emotioneel belastende werk bij werkbaar werk *plus* en bij werkbaar werk *referentie* niet significant

Op het vlak van onvoldoende afwisseling in het werk wijken werkbaar werk *plus* jobs het meest af (ongeveer vijftien procentpunt) van werkbaar werk *referentie*. Onvoldoende autonomie komt op de tweede plaats (ongeveer tien procentpunt). Daarna komen fysiek belastend werk, hoge werkdruk en onvoldoende ondersteuning vanuit de directe leiding.

2.2 Geschoolde arbeiders

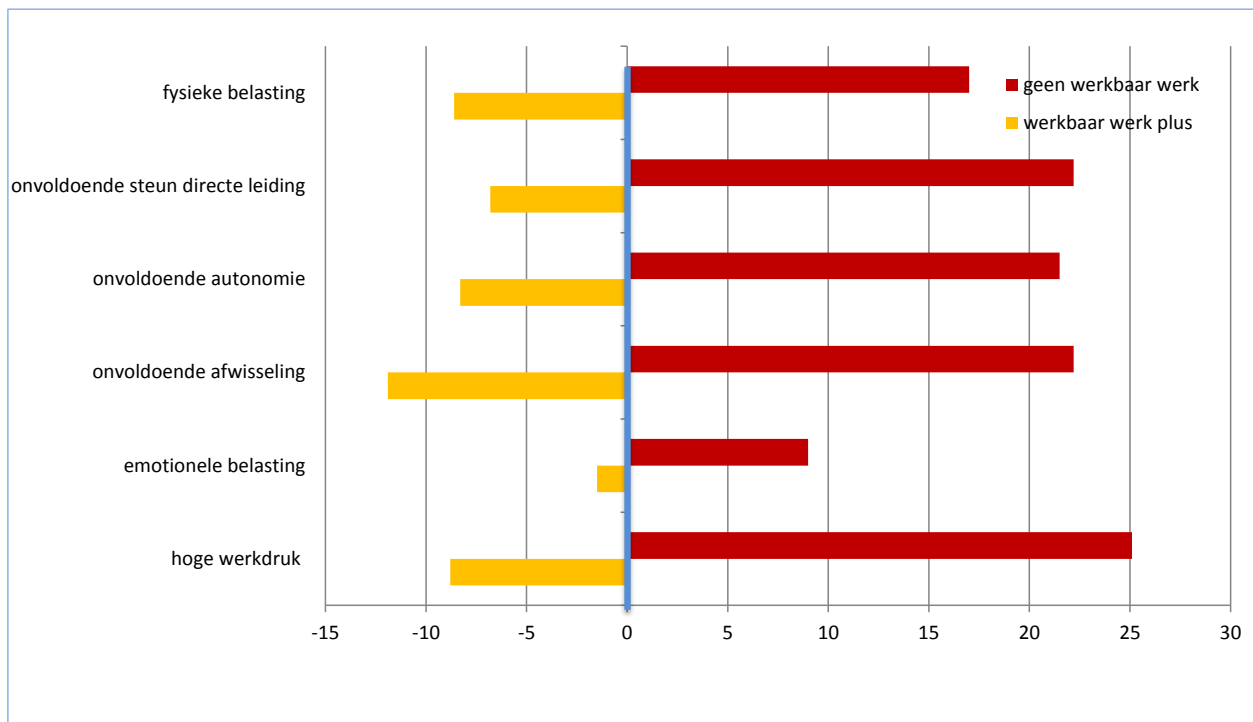
Van de geschoolde arbeiders met *werkbaar werk plus* komt slechts een minderheid met werkbaarheidsrisico's. Voor slechts 2,2% is er onvoldoende ondersteuning vanuit de directe leiding, 2,6% kampt met een te hoge emotionele belasting, 5,5% heeft een te hoge werkdruk en 6,1% heeft een job met onvoldoende afwisseling. Voor de andere twee werkbaarheidsrisico's liggen de aandelen problematisch hoger dan 10%: onvoldoende autonomie (11,8%) en fysiek belastend werk (15,2%).

Figuur 19: Aandeel problematisch voor de verschillende werkbaarheidsrisico's naar mate van werkbaarheid, WBM, geschoolde arbeiders, 2004-2007-2010-2013

Waarin onderscheidt *werkbaar werk plus* voor geschoolde arbeiders zich nu het meest, wanneer we vergelijken met de geschoolde arbeiders uit *werkbaar werk referentie*?

Figuur 20: Procentpunt afwijking van aandeel problematisch voor werkbaar werk *plus* en geen werkbaar werk ten aanzien van werkbaar werk *referentie*, WBM, geschoolde arbeiders, 2004-2007-2010-2013

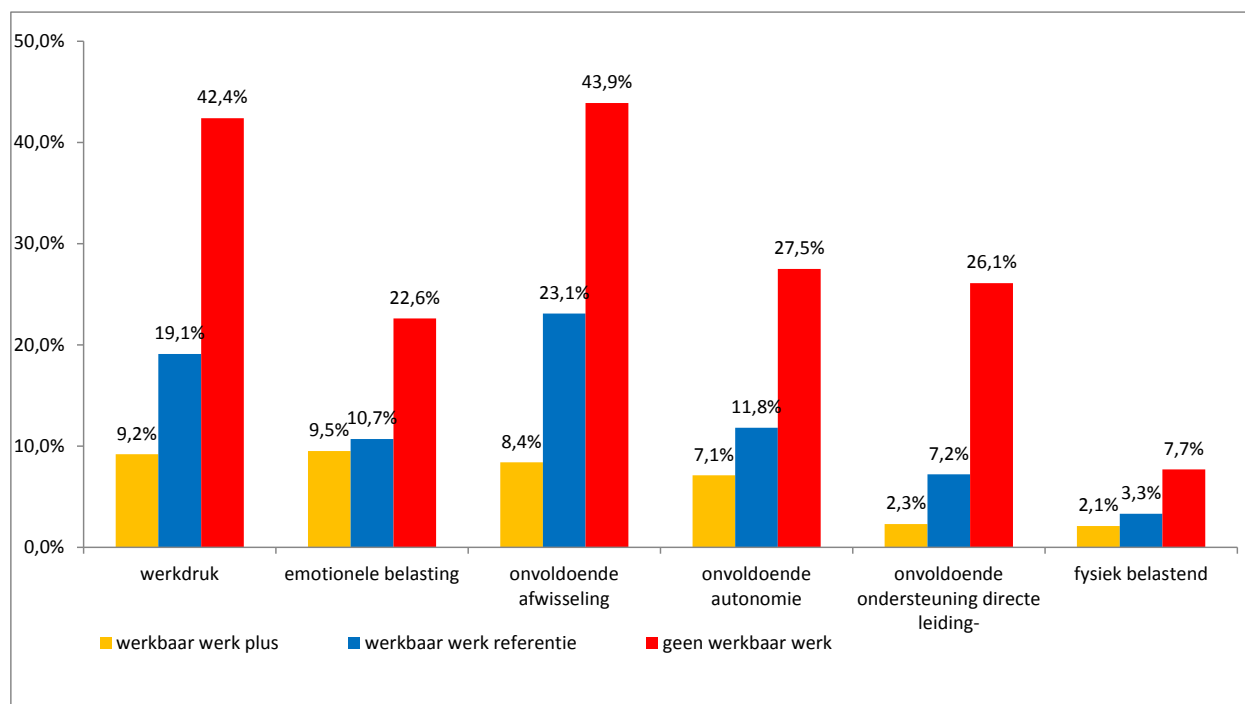

Op het vlak van onvoldoende afwisseling in het werk wijken werkbaar werk *plus* jobs het meest af (meer dan tien procentpunt) van werkbaar werk *referentie*. De verschillen op het vlak van hoge werkdruk, onvoldoende autonomie, onvoldoende ondersteuning vanuit de directe leiding en fysiek belastend werk liggen tussen de 9 en de 7 procentpunt. Voor emotionele belasting is het verschil minimaal.

2.3 Uitvoerende bedienden

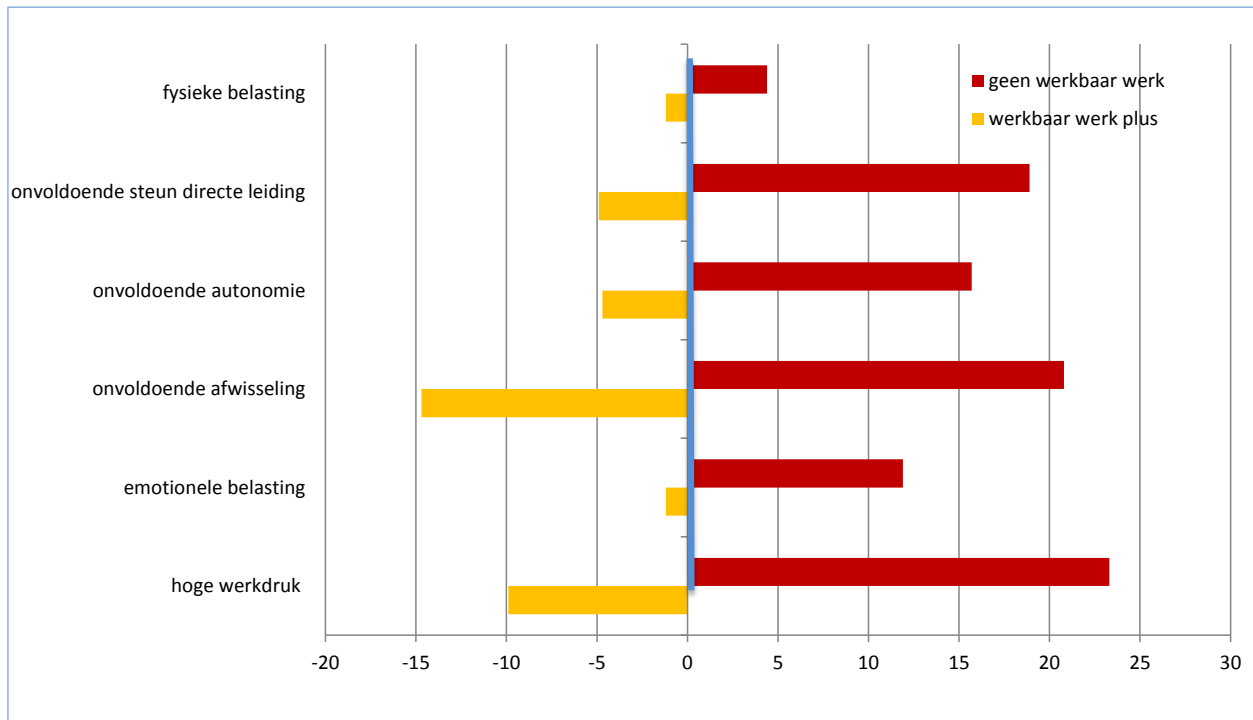
Bij de uitvoerende bedienden met werkbaar werk *plus* komt geen enkele risicofactor voor bij meer dan één op tien werknemers: werkdruk 9,2%, emotionele belasting 9,5%, onvoldoende afwisseling 8,4%, onvoldoende autonomie 7,1%, onvoldoende ondersteuning vanuit de directe leiding 2,3% en fysieke belasting 2,1%.

Figuur 21: Aandeel problematisch voor de verschillende werkbaarheidsrisico's naar mate van werkbaarheid, WBM, uitvoerende bedienden, 2004-2007-2010-2013

Waarin onderscheidt werkbaar werk *plus* voor uitvoerende bedienden zich nu het meest, wanneer we vergelijken met de uitvoerende bedienden uit werkbaar werk *referentie*?

Figuur 22: Procentpunt afwijking van aandeel problematisch voor werkbaar werk *plus* en geen werkbaar werk ten aanzien van werkbaar werk *referentie*, WBM, uitvoerende bedienden, 2004-2007-2010-2013

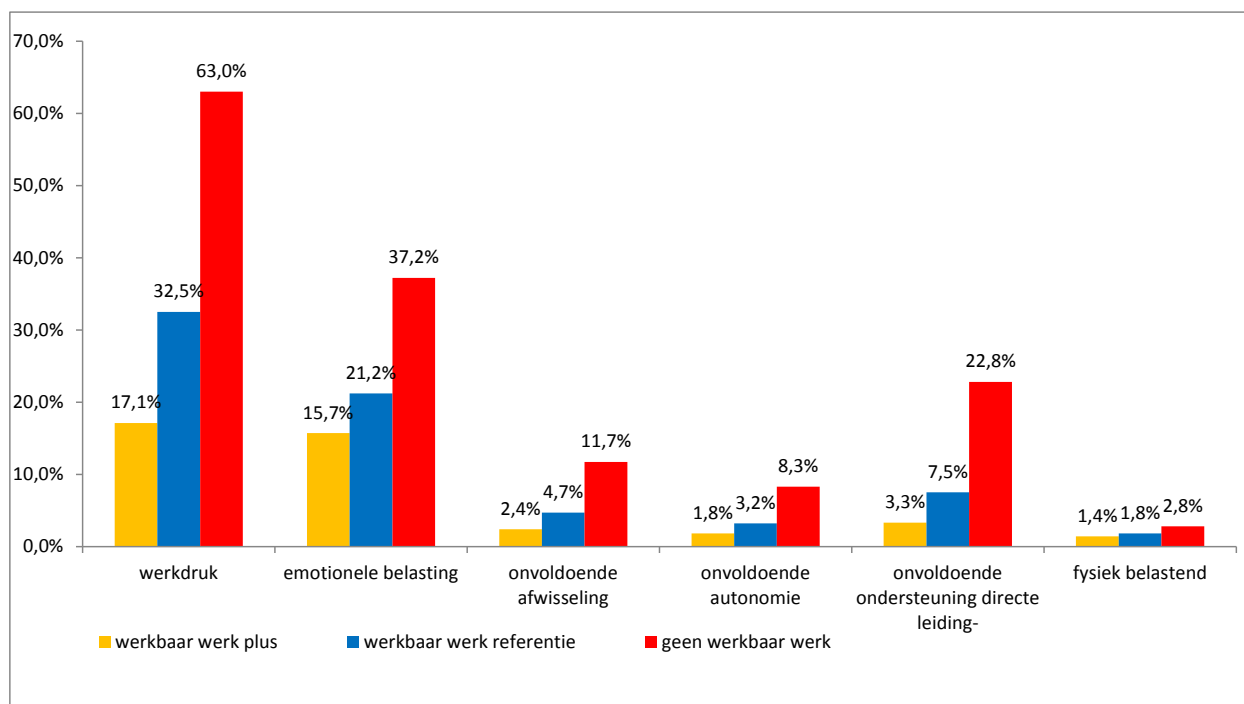
Bij uitvoerende bedienden verschilt het aandeel werknemers met emotioneel belastend werk bij werkbaar werk *plus* en bij werkbaar werk *referentie* *niet significant*

Op het vlak van onvoldoende afwisseling in het werk wijken werkbaar werk *plus* jobs het meest af (bijna vijftien procentpunt) van werkbaar werk *referentie*. Hoge werkdruk komt op de tweede plaats. Voor de andere werkbaarheidsrisico's is het verschil minder dan vijf procentpunt.

2.4 Middenkaders/professionals

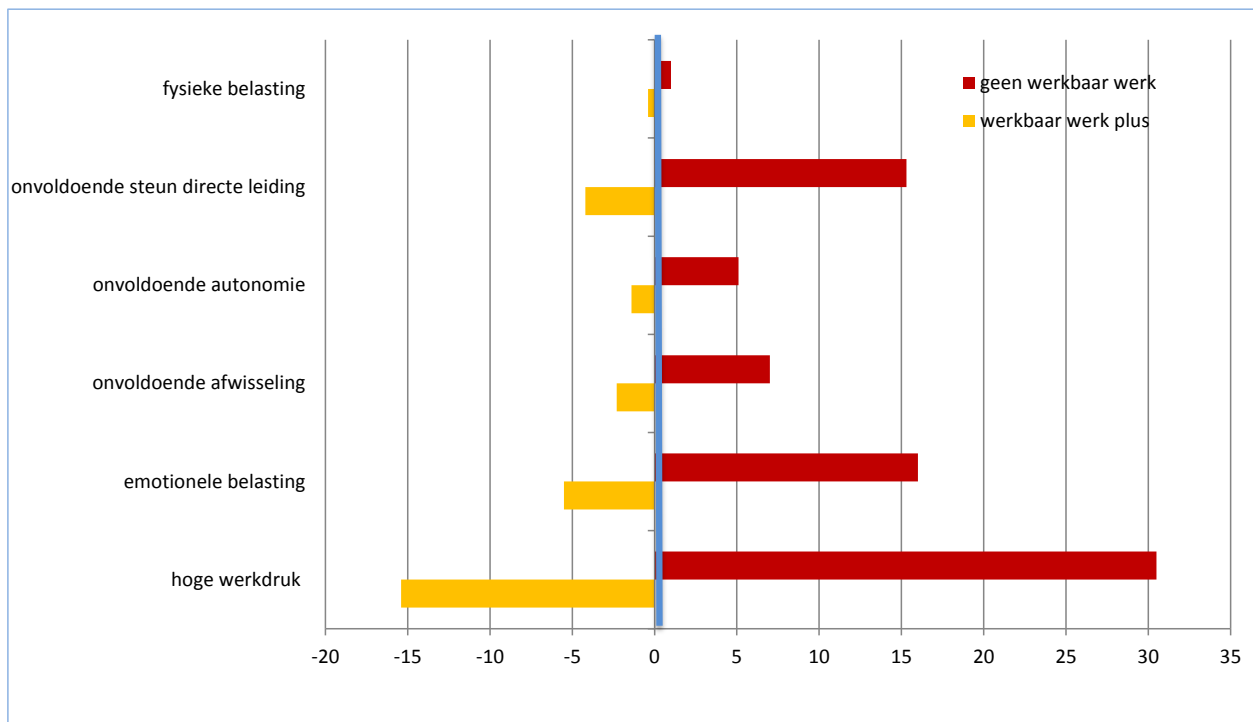
Bij middenkaders/professionals met werkbaar werk *plus* komen onvoldoende ondersteuning vanuit de directe leiding (3,3%), onvoldoende afwisseling (2,4%) onvoldoende autonomie (1,8%) en fysiek belastend werk (1,4%) slechts zeer beperkt voor. Voor hoge werkdruk en emotionele belasting liggen de aandelen met resp. 17,1% en 15,7% boven de 10%.

Figuur 23: Aandeel problematisch voor de verschillende werkbaarheidsrisico's naar mate van werkbaarheid, WBM, middenkaders/professionals, 2004-2007-2010-2013

Waarin onderscheidt werkbaar werk *plus* voor middenkaders/professionals zich nu het meest, wanneer we vergelijken met de middenkaders/professionals uit werkbaar werk *referentie*?

Figuur 24: Procentpunt afwijking van aandeel problematisch voor werkbaar werk *plus* en geen werkbaar werk ten aanzien van werkbaar werk *referentie*, WBM, middenkaders/professionals, 2004-2007-2010-2013

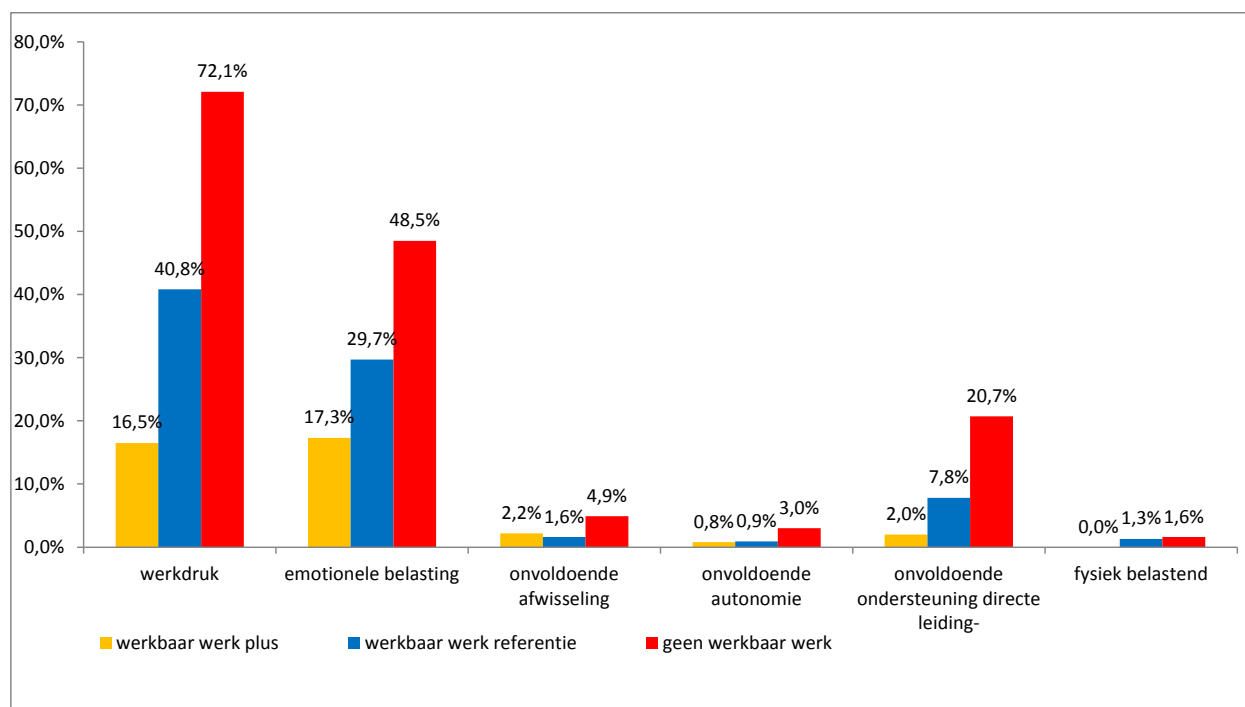
Bij middenkaders/professionals verschilt het aandeel werknemers met fysiek belastend werk bij werkbaar werk *plus* en bij werkbaar werk *referentie* niet significant

Op het vlak van hoge werkdruk wijken werkbaar werk *plus* jobs het meest af (bijna vijftien procentpunt) van werkbaar werk *referentie*. Emotionele belasting komt op de tweede plaats (ongeveer vijf procentpunt) Voor de andere werkbaarheidsrisico's liggen de verschillen lager dan 5 procentpunt.

2.5 Kaders/directie

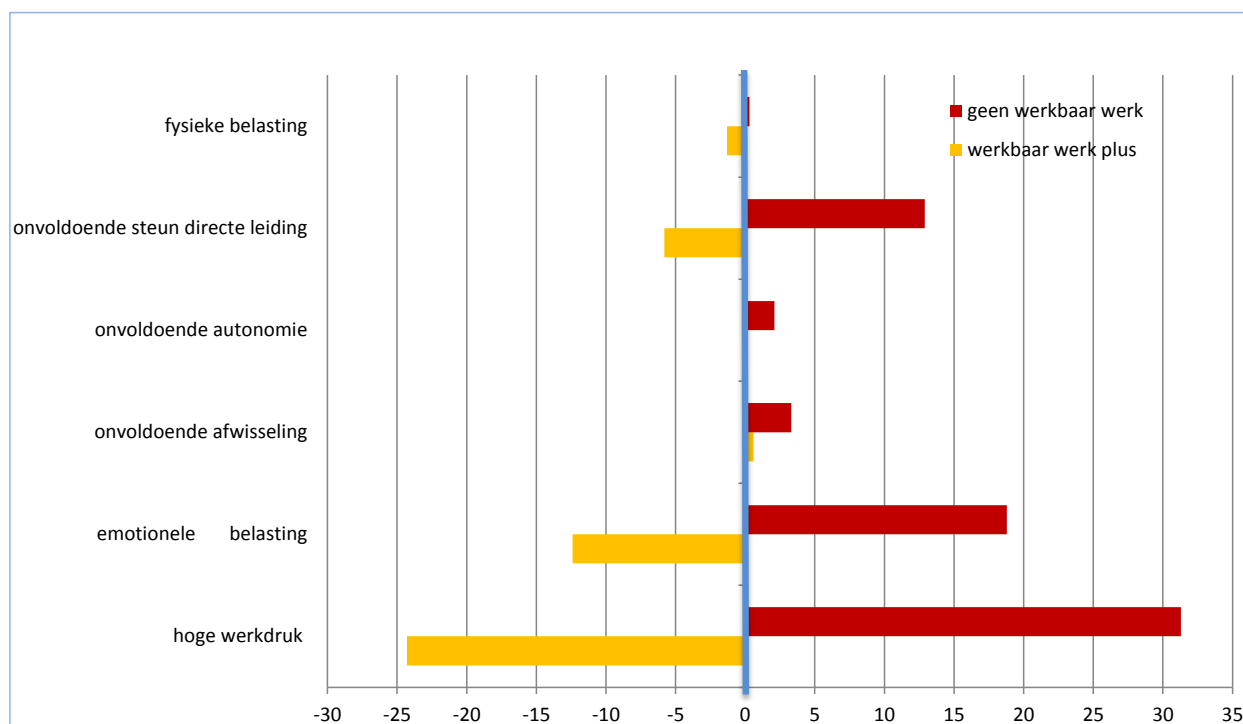
Het aandeel kaders/directie met werkbaar werk *plus* dat kampt met onvoldoende afwisseling, onvoldoende autonomie, onvoldoende ondersteuning vanuit de directe leiding en fysiek belastend werk is minimaal. Het aandeel met hoge werkdruk en/of emotionele belasting ligt veel hoger, resp. 16,5% en 17,3%.

Figuur 25: Aandeel problematisch voor de verschillende werkbaarheidsrisico's naar mate van werkbaarheid, WBM, kaders/directie, 2004-2007-2010-2013

Waarin onderscheidt werkbaar werk *plus* voor kaders/directie zich nu het meest, wanneer we vergelijken met de kaders/directiefuncties uit werkbaar werk *referentie*?

Figuur 26: Procentpunt afwijking van aandeel problematisch voor werkbaar werk *plus* en geen werkbaar werk ten aanzien van werkbaar werk *referentie*, WBM, kaders/directie, 2004-2007-2010-2013

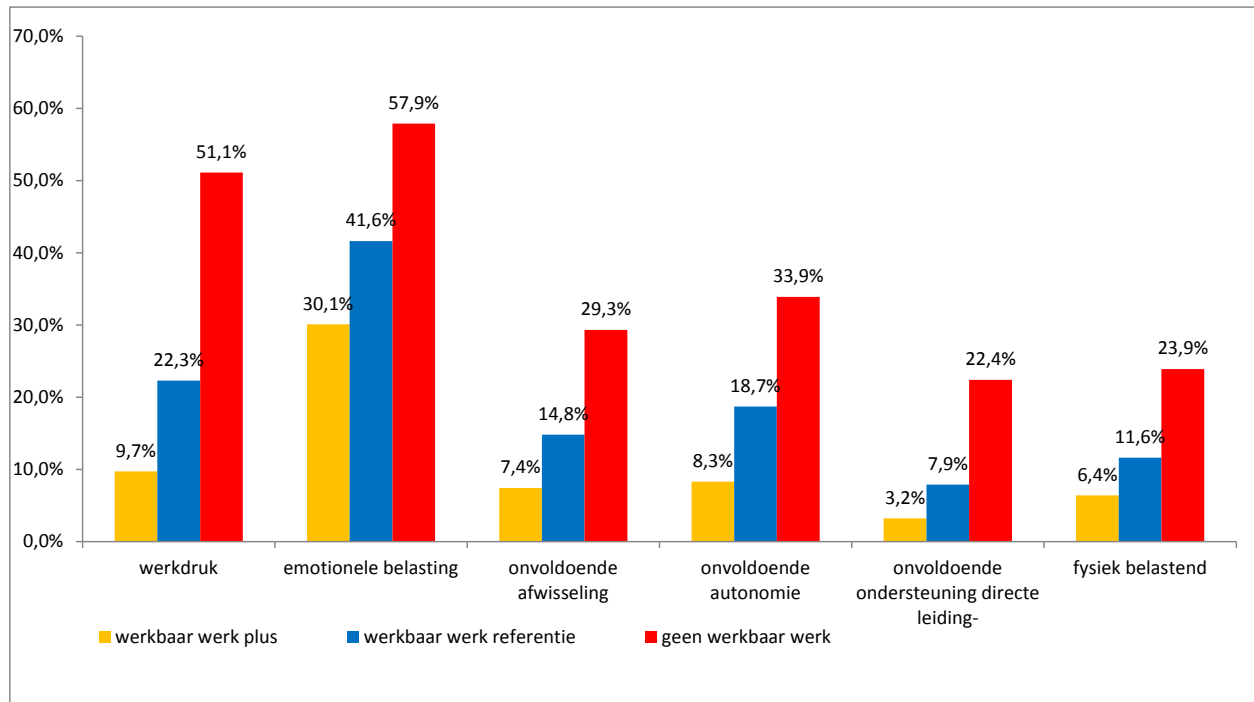
Bij de kaders/directie verschilt het aandeel werknemers met onvoldoende afwisselingen/ of met onvoldoende autonomie bij werkbaar werk *plus* en bij werkbaar werk *referentie* niet significant

Op het vlak van hoge werkdruk wijken werkbaar werk *plus* jobs het meest af (meer dan 20 procentpunt) van werkbaar werk *referentie*. Emotionele belasting komt op de tweede plaats (meer dan tien procentpunt). Daarna volgt onvoldoende ondersteuning vanuit de directe leiding. Voor onvoldoende afwisseling in het werk, onvoldoende autonomie en fysiek belastend werk is het verschil tussen werkbaar werk *plus* en werkbaar werk *referentie* minimaal.

2.6 Zorgmedewerkers

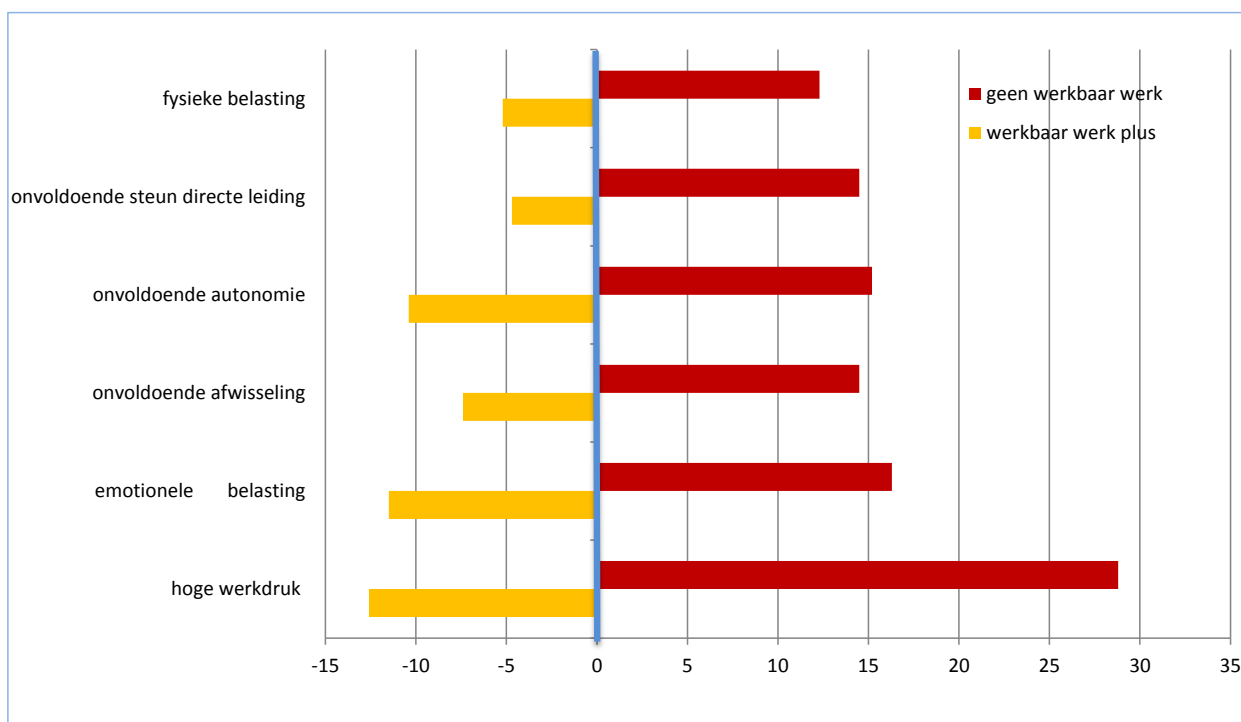
Het aandeel zorgmedewerkers met werkbaar werk *plus* dat kampt met onvoldoende ondersteuning vanuit de directe leiding is minimaal. Voor hoge werkdruk, onvoldoende afwisseling, onvoldoende autonomie en fysiek belastend werk liggen deze aandelen op respectievelijk 9,7%, 7,4%, 8,3% en 6,4%. Het aandeel met emotionele belasting ligt veel hoger, nl. 30,1%.

Figuur 27: Aandeel problematisch voor de verschillende werkbaarheidsrisico's naar mate van werkbaarheid, WBM, zorgmedewerkers, 2004-2007-2010-2013

Waarin onderscheidt werkbaar werk *plus* voor zorgmedewerkers zich nu het meest, wanneer we vergelijken met de zorgmedewerkers uit werkbaar werk *referentie*?

Figuur 28: Procentpunt afwijking van aandeel problematisch voor werkbaar werk *plus* en geen werkbaar werk ten aanzien van werkbaar werk *referentie*, WBM, zorgmedewerkers, 2004-2007-2010-2013

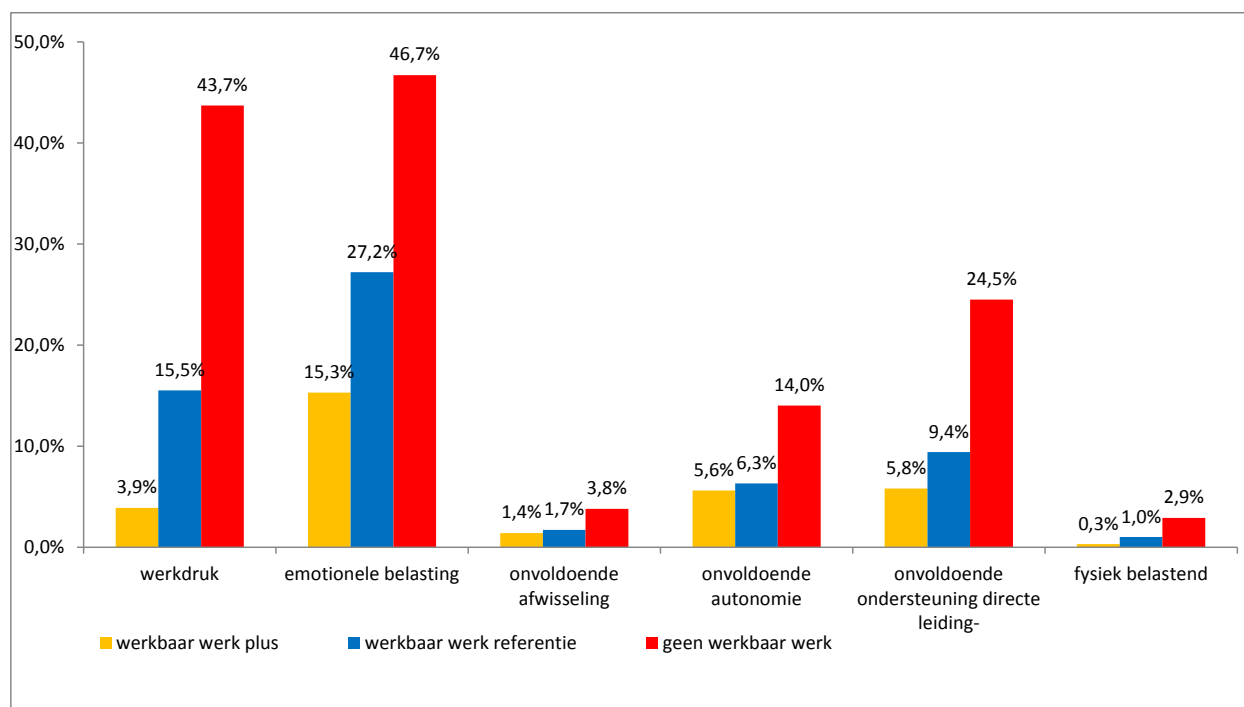

Op het vlak van hoge werkdruk, emotionele belasting en onvoldoende autonomie wijken werkbaar werk *plus* jobs het meest af (meer dan tien procentpunt) van werkbaar werk *referentie*. Voor onvoldoende afwisseling en fysieke belasting ligt het verschil tussen werkbaar werk *plus* en werkbaar werk *referentie* tussen de vijf en tien procentpunt. Voor onvoldoende ondersteuning vanuit de directe leiding ligt dit verschil op minder dan vijf procentpunt.

2.7 Onderwijsmedewerkers

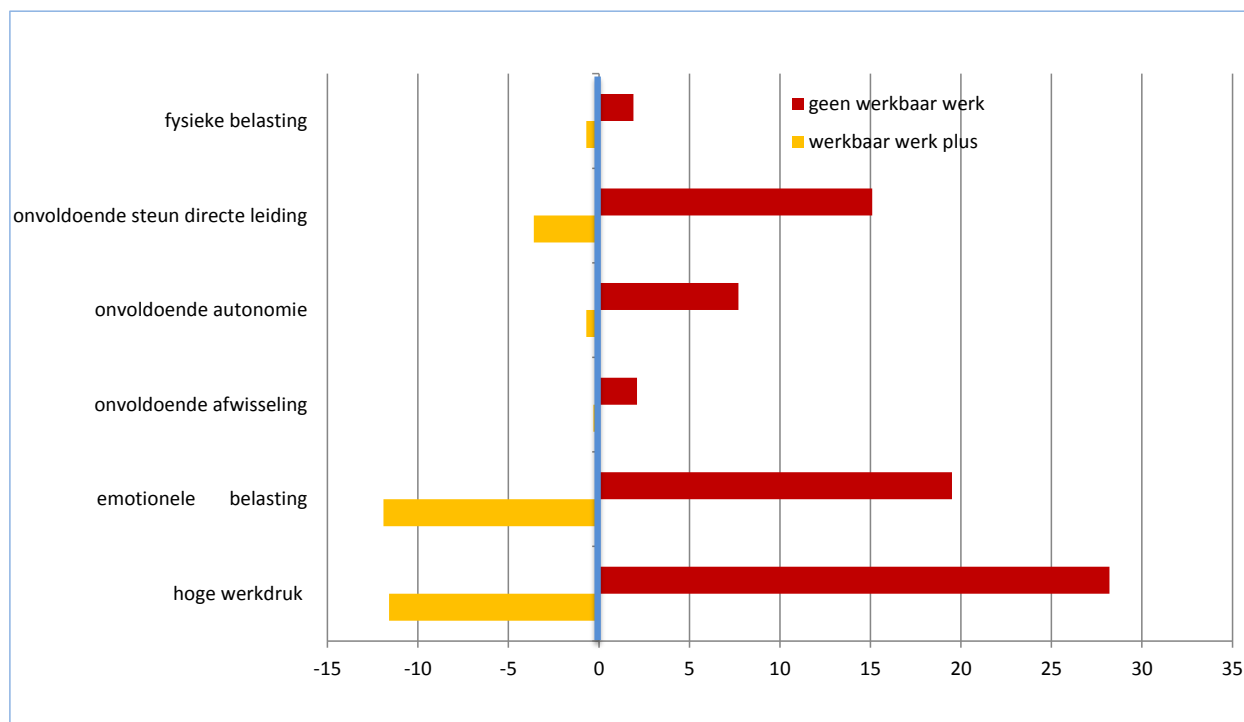
Van de onderwijsmedewerkers met *werkbaar werk plus* kampt slechts een minderheid met hoge werkdruk, onvoldoende afwisseling, onvoldoende autonomie, onvoldoende ondersteuning vanuit de directe leiding en/of fysieke belasting. Het aandeel dat kampt met emotionele belasting ligt aanzienlijk hoger (15,3%).

Figuur 29: Aandeel problematisch voor de verschillende werkbaarheidsrisico's naar mate van werkbaarheid, WBM, onderwijsmedewerkers, 2004-2007-2010-2013

Waarin onderscheidt *werkbaar werk plus* voor onderwijsmedewerkers zich nu het meest, wanneer we vergelijken met de onderwijsmedewerkers uit *werkbaar werk referentie*?

Figuur 30: Procentpunt afwijking van aandeel problematisch voor werkbaar werk *plus* en geen werkbaar werk ten aanzien van werkbaar werk *referentie*, WBM, onderwijsmedewerkers, 2004-2007-2010-2013

Op het vlak van hoge werkdruk en emotionele belasting wijken werkbaar werk *plus* jobs het meest af (meer dan tien procentpunt) van werkbaar werk *referentie*. Voor de andere risico-indicatoren ligt het verschil tussen werkbaar werk *plus* en werkbaar werk *referentie* op minder dan vijf procentpunt.

2.8 Samenvattende tabellen beroepsgroepen

De analyse van de werkbaarheidsrisico's (hoge werkdruk, emotionele belasting, onvoldoende afwisseling in het werk, onvoldoende autonomie, onvoldoende ondersteuning vanuit de directe leiding en fysiek belastend werk) voor werknemers in werkbaar werk *plus* jobs wordt voor de verschillende beroepsgroepen samengevat in twee tabellen.

- ▀ Het aandeel problematisch. Voor de voorstelling van het aandeel problematisch voor de verschillende werkbaarheidsrisico's worden drie kleuren gebruikt:
 - indien dit aandeel kleiner of gelijk is aan 10%
 - indien dit aandeel ligt tussen de 10% en de 25%
 - indien dit aandeel 25% of meer is.

- ▀ De afwijking in procentpunt van het aandeel problematisch bij werkbaar werk *plus* ten aanzien van aandeel problematisch bij werkbaar werk *referentie*. Voor de voorstelling van deze afwijking wordt volgend onderscheid gemaakt:
 - ten hoogste vijf procentpunt verschil: risicofactor met beperkt minder prevalentie bij werkbaar werk *plus* ten aanzien van werkbaar werk *referentie* (beperkt aandachtspunt).
 - tussen vijf en tien procentpunt verschil: risicofactor met matig minder prevalentie bij werkbaar werk *plus* ten aanzien van werkbaar werk *referentie* (matig aandachtspunt).
 - tien of meer procentpunt verschil: risicofactor met veel minder prevalentie bij werkbaar werk *plus* ten aanzien van werkbaar werk *referentie* (belangrijk aandachtspunt).

De veronderstelling is dat hoe groter het procentpunt verschil voor een bepaald werkbaarheidsrisico, hoe meer potentieel een bepaald werkbaarheidsrisico biedt om te komen tot werkbaar werk *plus*. We beschouwen dus de werkbaarheidsrisico's die veel minder voorkomen bij werkbaar werk *plus* ten aanzien van werkbaar werk *referentie* als de werkbaarheidsrisico's waar reële verbetering mogelijk is en schuiven ze naar voor als aandachtspunten om te komen tot meer werkbaar werk *plus*.

Figuur 31: Overzichtstabel beroepsgroepen aandeel problematisch voor de verschillende werkbaarheidsrisico's naar mate van werkbaarheid, WBM, 2004-2007-2010-2013

	aandeel problematisch werkbaar werk <i>plus</i>					
	hoge werkdruk	emotionele belasting	onvoldoende afwisseling	onvoldoende autonomie	onvoldoende steun directe leiding	fysieke belasting
Vlaanderen	■	■	■	■	■	■
kortgeschoolde arbeiders	■	■	■	■	■	■
geschoolde arbeiders	■	■	■	■	■	■
uitvoerend bedienden	■	■	■	■	■	■
middenkaders/professionals	■	■	■	■	■	■
kaders/directie	■	■	■	■	■	■
zorgmedewerkers	■	■	■	■	■	■
onderwijsmedewerkers	■	■	■	■	■	■
	Legende ■ aandeel problematisch is kleiner of gelijk aan 10% ■ aandeel problematisch ligt tussen 10% en 25% ■ aandeel problematisch is groter of gelijk aan 25%					

Figuur 32: Overzichtstabel beroepsgroepen procentpunt afwijking aandeel problematisch voor de verschillende werkbaarheidsrisico's tussen werkbaar werk plus en werkbaar werk referentie, WBM, 2004-2007-2010-2013

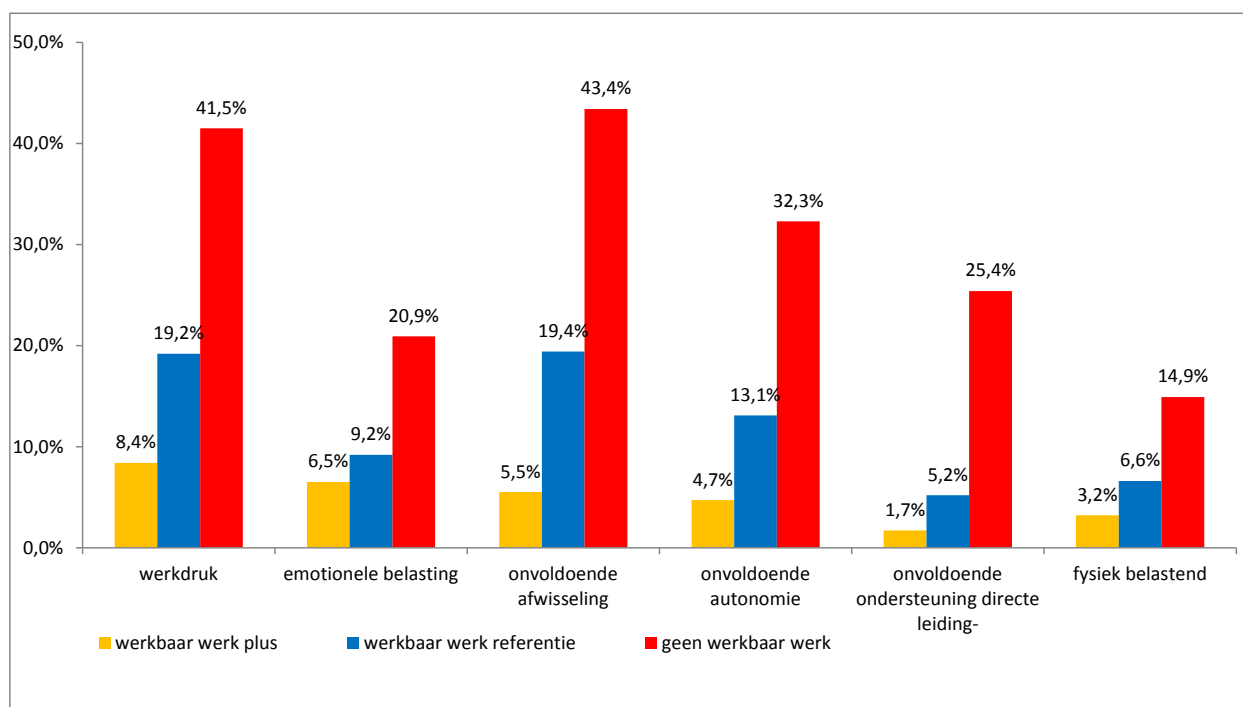
	procentpunt afwijking werkbaar werk <i>plus</i> en werkbaar werk <i>referentie</i>					
	hoge werkdruk	emotionele belasting	onvoldoende afwisseling	onvoldoende autonomie	onvoldoende steun directe leiding	fysieke belasting
Vlaanderen						
kortgeschoolde arbeiders						
geschoolde arbeiders						
uitvoerend bedienden						
middenkaders/professionals						
kaders/directie						
zorgmedewerkers						
onderwijsmedewerkers						
legende belangrijk aandachtspunt (percentpunt verschil is groter of gelijk aan 10) matig aandachtspunt (percentpunt verschil ligt tussen 5 en 10) beperkt aandachtspunt (percentpunt verschil is kleiner of gelijk aan 5) wanneer de vakjes niet zijn ingevuld is het verschil tussen werkbaar werk plus en werkbaar werk referentie niet significant						

3 Sectoren

3.1 Groot- en kleinhandel

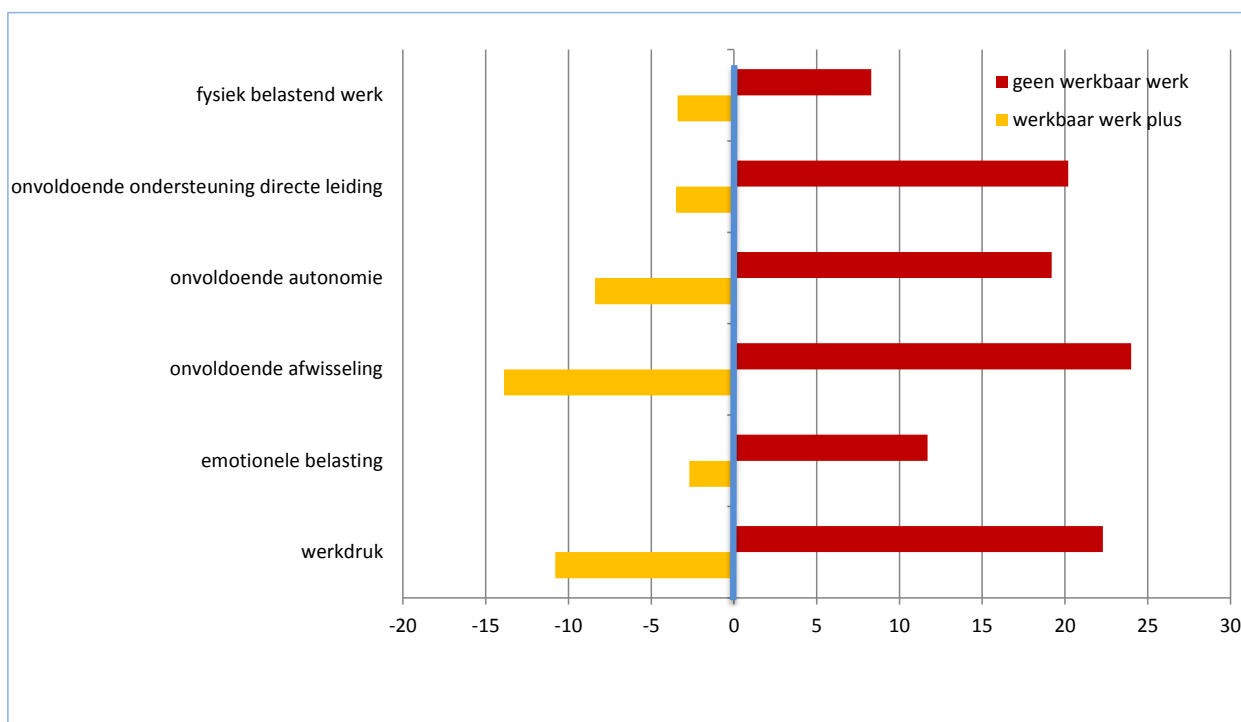
Van de werknemers uit de groot- en kleinhandel met werkbaar werk *plus* kampt slechts een minderheid met werkbaarheidsrisico's. Voor geen enkel werkbaarheidsrisico ligt dit aandeel boven de 10%

Figuur 33: Aandeel problematisch voor de verschillende werkbaarheidsrisico's naar mate van werkbaarheid, WBM, groot- en kleinhandel, 2004-2007-2010-2013

Waarin onderscheidt werkbaar werk *plus* in de groot- en kleinhandel zich nu het meest, wanneer we vergelijken met werkbaar werk *referentie* in de groot- en kleinhandel?

Figuur 34: Procentpunt afwijking van aandeel problematisch voor werkbaar werk *plus* en geen werkbaar werk ten aanzien van werkbaar werk *referentie*, WBM, groot- en kleinhandel, 2004-2007-2010-2013

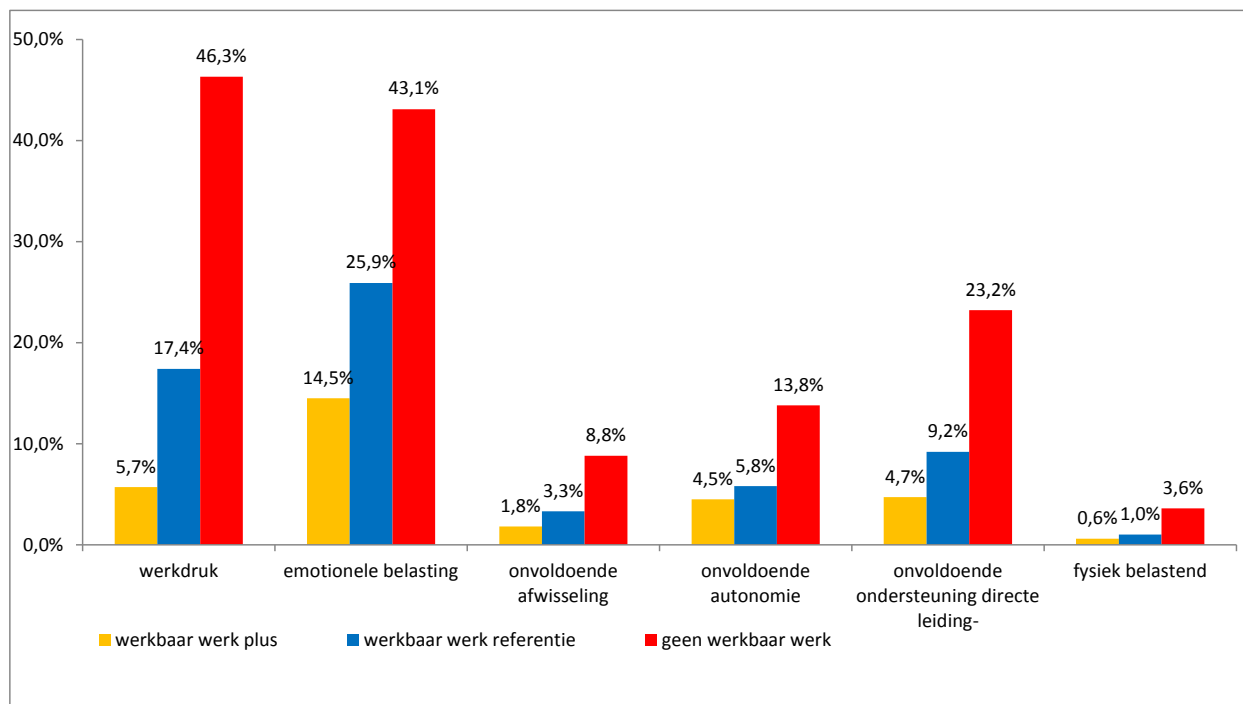
Voor emotionele belasting verschilt het aandeel bij werkbaar werk *plus* en bij werkbaar werk *referentie* niet significant

Op het vlak van onvoldoende afwisseling in het werk wijken werkbaar werk *plus* jobs het meest af (meer dan tien procentpunt) van werkbaar werk *referentie*. Hoge werkdruk en onvoldoende autonomie komen op de tweede plaats. Voor onvoldoende ondersteuning vanuit de directe leiding, fysiek belastend werk zijn de verschillen beperkt.

3.2 Onderwijssector

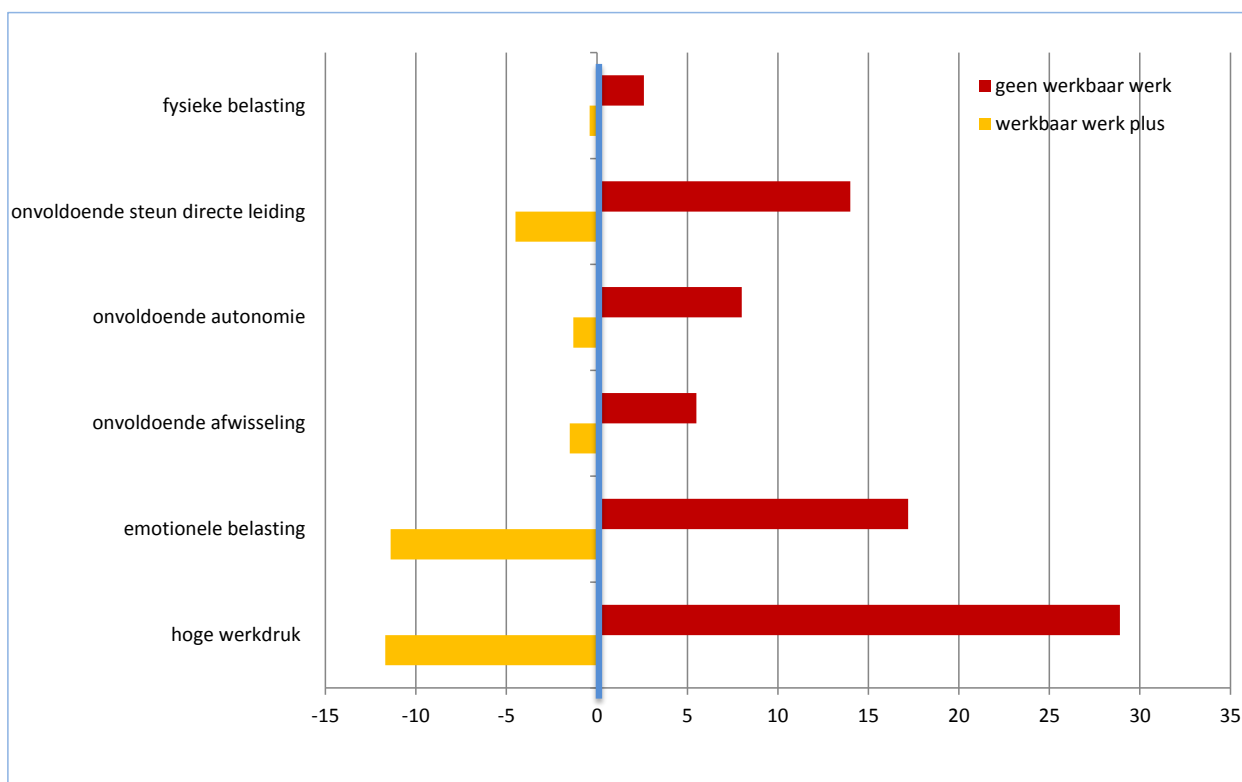
Van de werknemers uit de onderwijssector met werkbaar werk *plus* kampt slechts een minderheid met werkbaarheidsrisico's. Enkel voor emotionele belasting ligt dit aandeel boven de 10%.

Figuur 35: Aandeel problematisch voor de verschillende werkbaarheidsrisico's naar mate van werkbaarheid, WBM, onderwijssector, 2004-2007-2010-2013

Waarin onderscheid werkbaar werk *plus* in de onderwijssector zich nu het meest, wanneer we vergelijken met werkbaar werk *referentie*?

Figuur 36: Procentpunt afwijking van aandeel problematisch voor werkbaar werk *plus* en geen werkbaar werk ten aanzien van werkbaar werk *referentie*, WBM, onderwijssector, 2004-2007-2010-2013

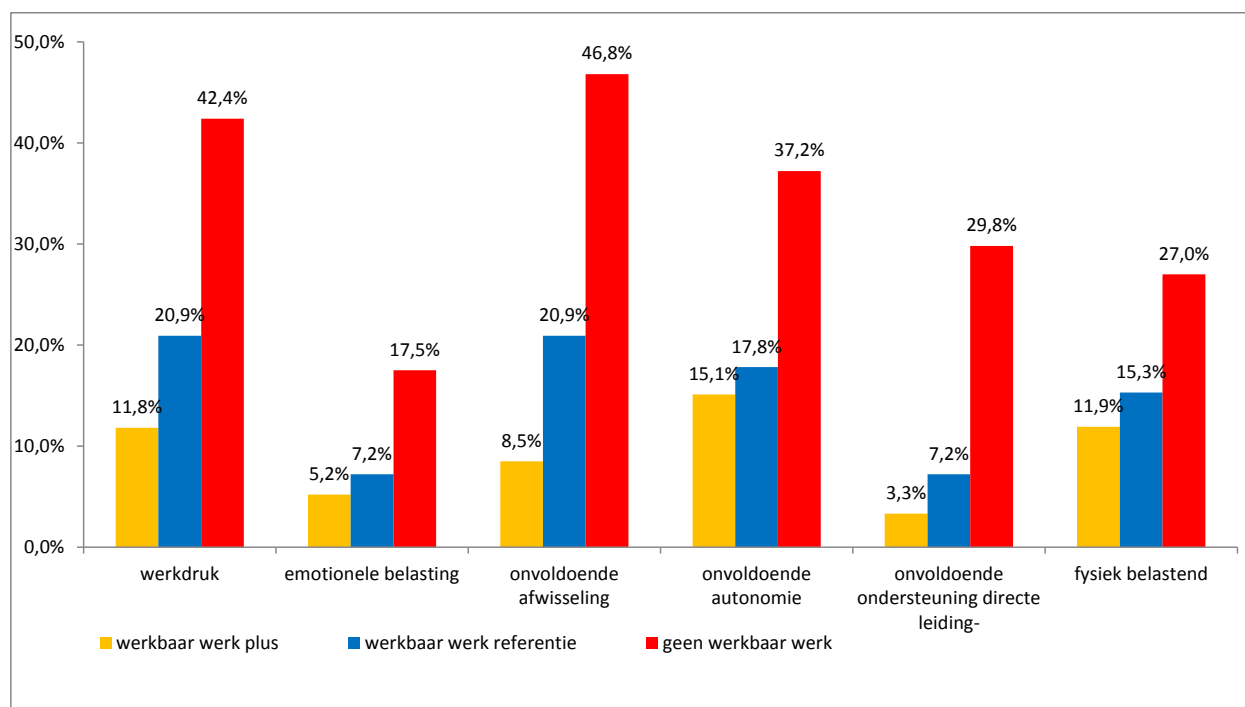
Voor onvoldoende autonomie en fysieke belasting verschilt het aandeel bij werkbaar werk *plus* en bij werkbaar werk *referentie* niet significant

Op het vlak van hoge werkdruk en emotionele belasting wijken werkbaar werk *plus* jobs het meest af (meer dan tien procentpunt) van werkbaar werk *referentie*. Voor de andere werkbaarheidsrisico's zijn de verschillen beperkt (minder dan vijf procentpunt).

3.3 Transportsector

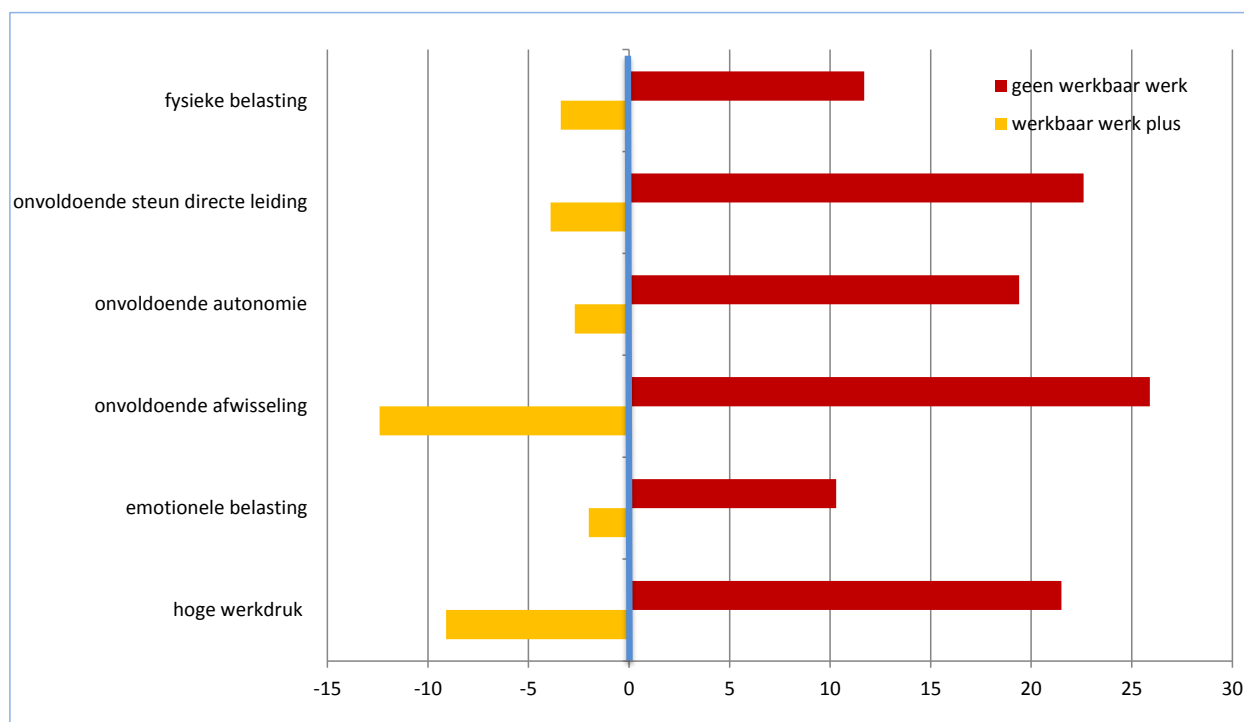
Van de werknemers uit de transportsector met werkbaar werk *plus* kampt slechts een minderheid met emotionele belasting, onvoldoende afwisseling en onvoldoende ondersteuning vanuit de directe leiding. Voor hoge werkdruk, onvoldoende autonomie en fysiek belastend werk ligt dit aandeel boven de 10%.

Figuur 37: Aandeel problematisch voor de verschillende werkbaarheidsrisico's naar mate van werkbaarheid, WBM, transportsector, 2004-2007-2010-2013

Waarin onderscheidt werkbaar werk *plus* in de transportsector zich nu het meest, wanneer we vergelijken met werkbaar werk *referentie* in de transportsector?

Figuur 38: Procentpunt afwijking van aandeel problematisch voor werkbaar werk *plus* en geen werkbaar werk ten aanzien van werkbaar werk *referentie*, WBM, transportsector, 2004-2007-2010-2013

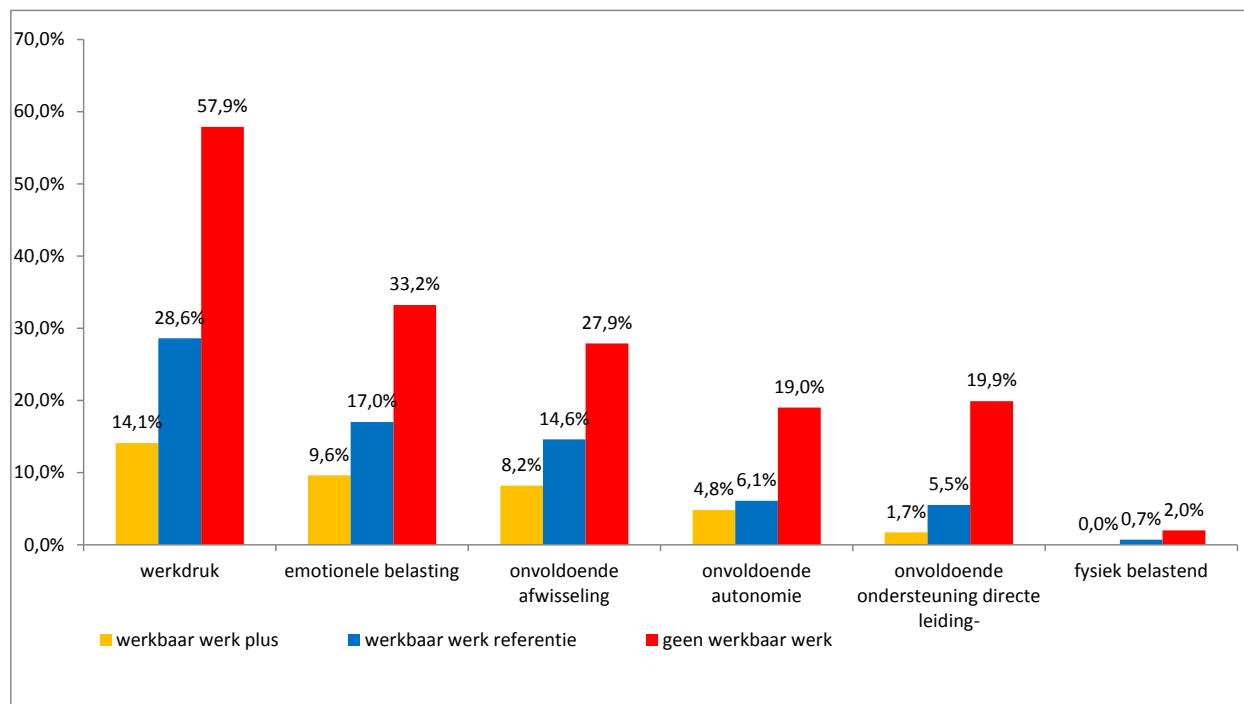
Voor emotionele belasting, onvoldoende autonomie en fysieke belasting verschilt het aandeel bij werkbaar werk *plus* en bij werkbaar werk *referentie* niet significant

Op het vlak van onvoldoende afwisseling wijken werkbaar werk *plus* jobs het meest af (meer dan tien procentpunt) van werkbaar werk *referentie*. Hoge werkdruk komt op de tweede plaats. Voor de andere werkbaarheidsrisico's zijn de verschillen beperkt (minder dan vijf procentpunt).

3.4 Bank- en verzekeringssector

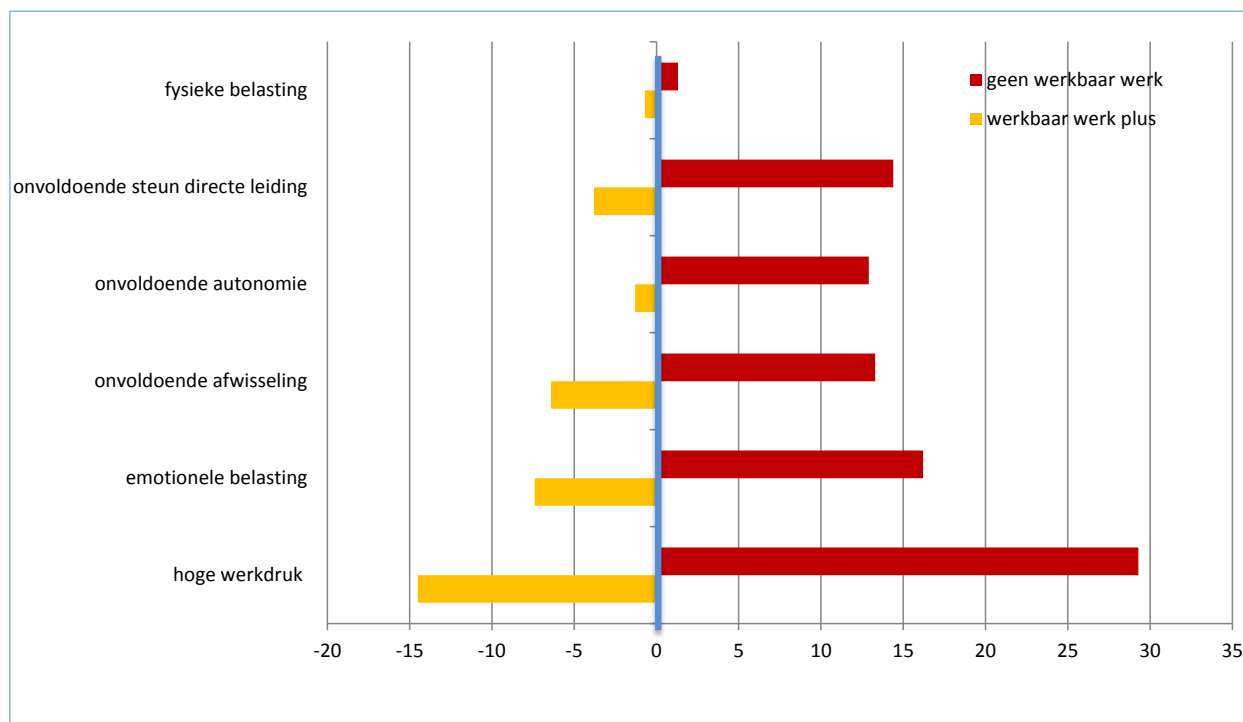
Van de werknemers uit de bank- en verzekeringssector met werkbaar werk *plus* kampt slechts een minderheid met werkbaarheidsrisico's. Enkel voor hoge werkdruk ligt dit aandeel boven de 10%.

Figuur 39: Aandeel problematisch voor de verschillende werkbaarheidsrisico's naar mate van werkbaarheid, WBM, bank en verzekeringssector, 2004-2007-2010-2013

Waarin onderscheidt werkbaar werk *plus* in de bank- en verzekeringssector zich nu het meest, wanneer we vergelijken met werkbaar werk *referentie* bij de bank- en verzekeringssector?

Figuur 40: Procentpunt afwijking van aandeel problematisch voor werkbaar werk *plus* en geen werkbaar werk ten aanzien van werkbaar werk *referentie*, WBM, bank- en verzekeringssector, 2004-2007-2010-2013

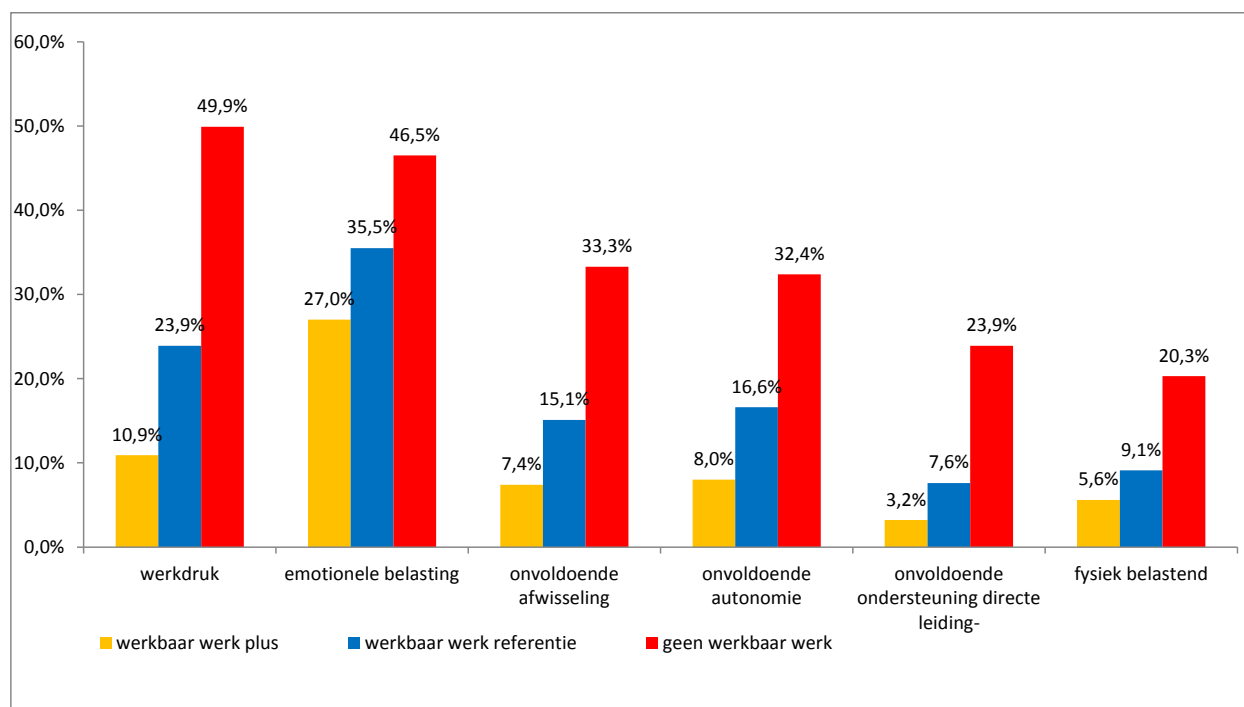
Voor onvoldoende autonomie en fysieke belasting verschilt het aandeel bij werkbaar werk *plus* en bij werkbaar werk *referentie* niet significant

Op het vlak van hoge werkdruk wijken werkbaar werk *plus* jobs het meest af (meer dan tien procentpunt) van werkbaar werk *referentie*. Emotionele belasting en onvoldoende afwisseling volgen (tussen tien en vijf procentpunt verschil). Voor de andere werkbaarheidsrisico's zijn de verschillen beperkt (minder dan vijf procentpunt).

3.5 Gezondheids- en welzijnszorg

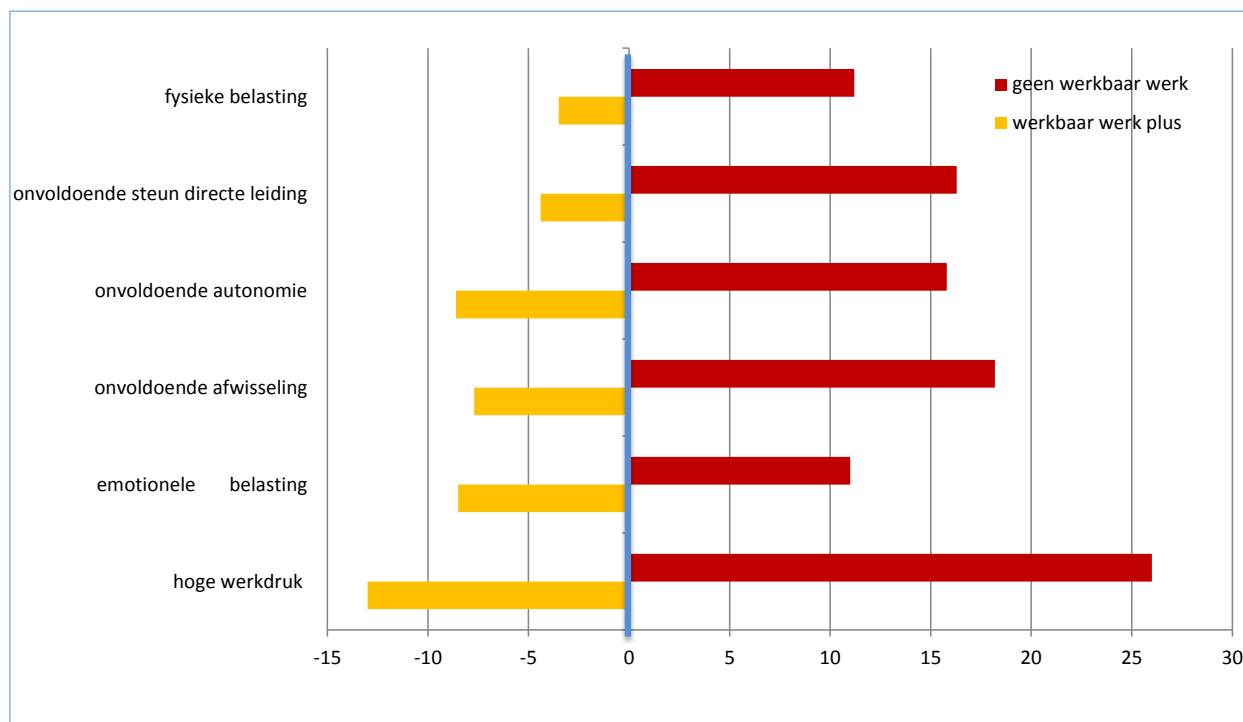
Van de werknemers uit de gezondheids- en welzijnszorg met werkbaar werk *plus* kampt slechts een minderheid met onvoldoende afwisseling, onvoldoende autonomie, onvoldoende ondersteuning vanuit de directe leiding en fysiek belastend werk. Voor hoge werkdruk ligt dit aandeel boven de 10% en voor emotionele belasting loopt dit aandeel op tot 27%.

Figuur 41: Aandeel problematisch voor de verschillende werkbaarheidsrisico's naar mate van werkbaarheid, WBM, gezondheids- en welzijnszorg, 2004-2007-2010-2013

Waarin onderscheidt werkbaar werk *plus* in de gezondheids- en welzijnszorg zich nu het meest, wanneer we vergelijken met werkbaar werk *referentie* uit de gezondheids- en welzijnszorg?

Figuur 42: Procentpunt afwijking van aandeel problematisch voor werkbaar werk *plus* en geen werkbaar werk ten aanzien van werkbaar werk *referentie*, WBM, gezondheids- en welzijnssector, 2004-2007-2010-2013

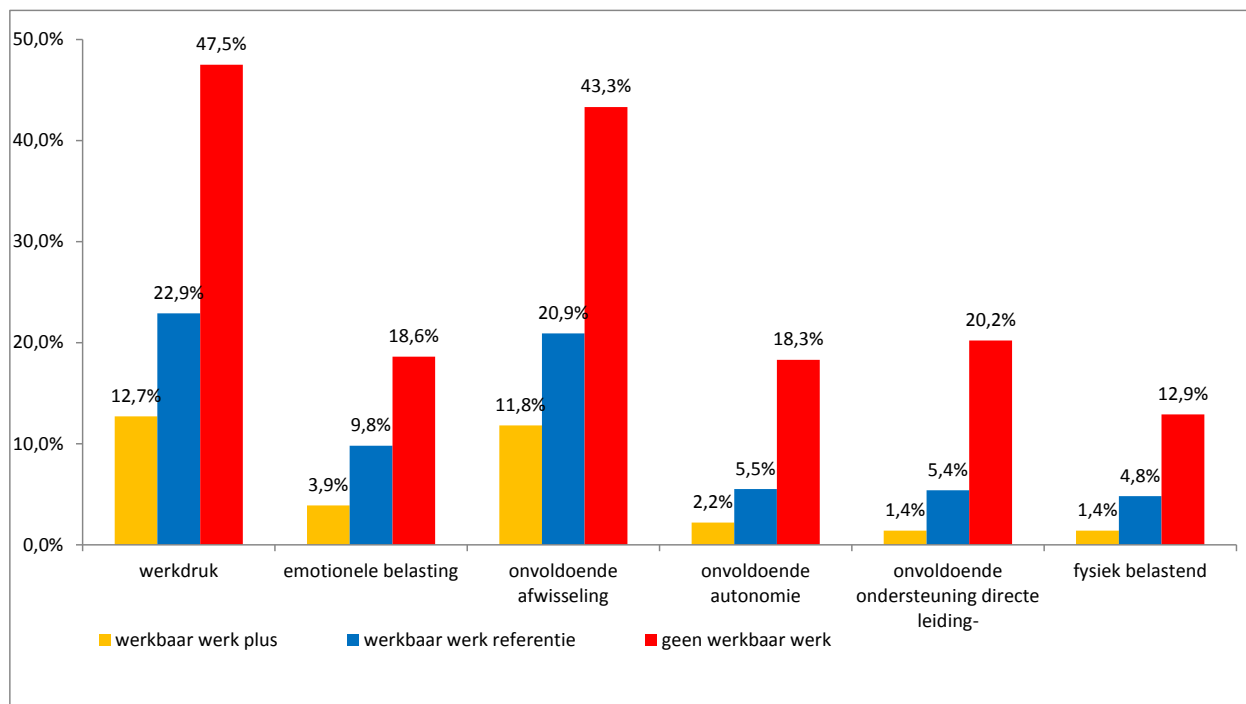

Op het vlak van hoge werkdruk wijken werkbaar werk *plus* jobs het meest af (meer dan tien procentpunt) van werkbaar werk *referentie*. Voor emotionele belasting, onvoldoende afwisseling en onvoldoende autonomie liggen dit verschil tussen vijf en tien procentpunt. Voor de andere werkbaarheidsrisico's zijn de verschillen beperkt (minder dan vijf procentpunt).

3.6 Zakelijke dienstverlening

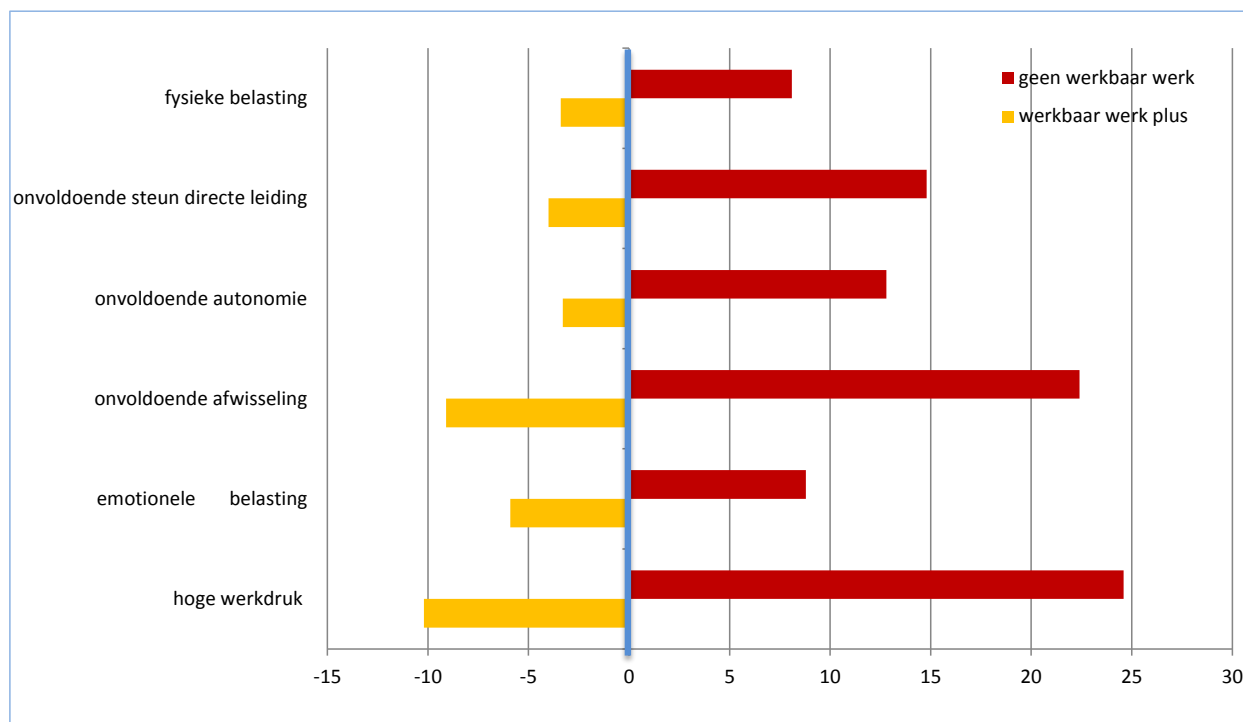
Van de werknemers uit de zakelijke dienstverlening met werkbaar werk *plus* kampt slechts een minderheid met werkbaarheidsrisico's. Enkel voor hoge werkdruk en onvoldoende afwisseling ligt dit aandeel boven de 10%.

Figuur 43: Aandeel problematisch voor de verschillende werkbaarheidsrisico's naar mate van werkbaarheid, WBM, zakelijke dienstverlening, 2004-2007-2010-2013

Waarin onderscheidt werkbaar werk *plus* in de zakelijke dienstverlening zich nu het meest, wanneer we vergelijken met werkbaar werk *referentie* uit de zakelijke dienstverlening?

Figuur 44: Procentpunt afwijking van aandeel problematisch voor werkbaar werk *plus* en geen werkbaar werk ten aanzien van werkbaar werk *referentie*, WBM, zakelijke dienstverlening, 2004-2007-2010-2013

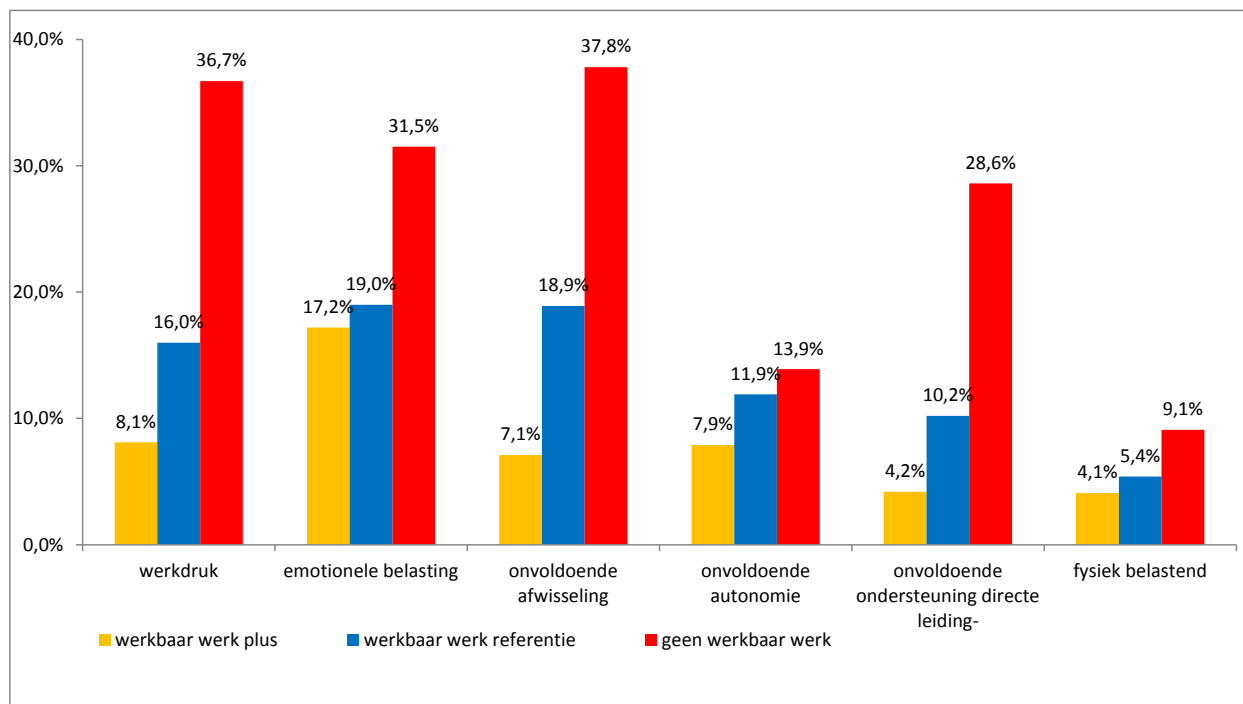

Op het vlak van hoge werkdruk en onvoldoende afwisseling wijken werkbaar werk *plus* jobs het meest af. Voor de andere werkbaarheidsrisico's zijn de verschillen beperkter.

3.7 Openbaar bestuur

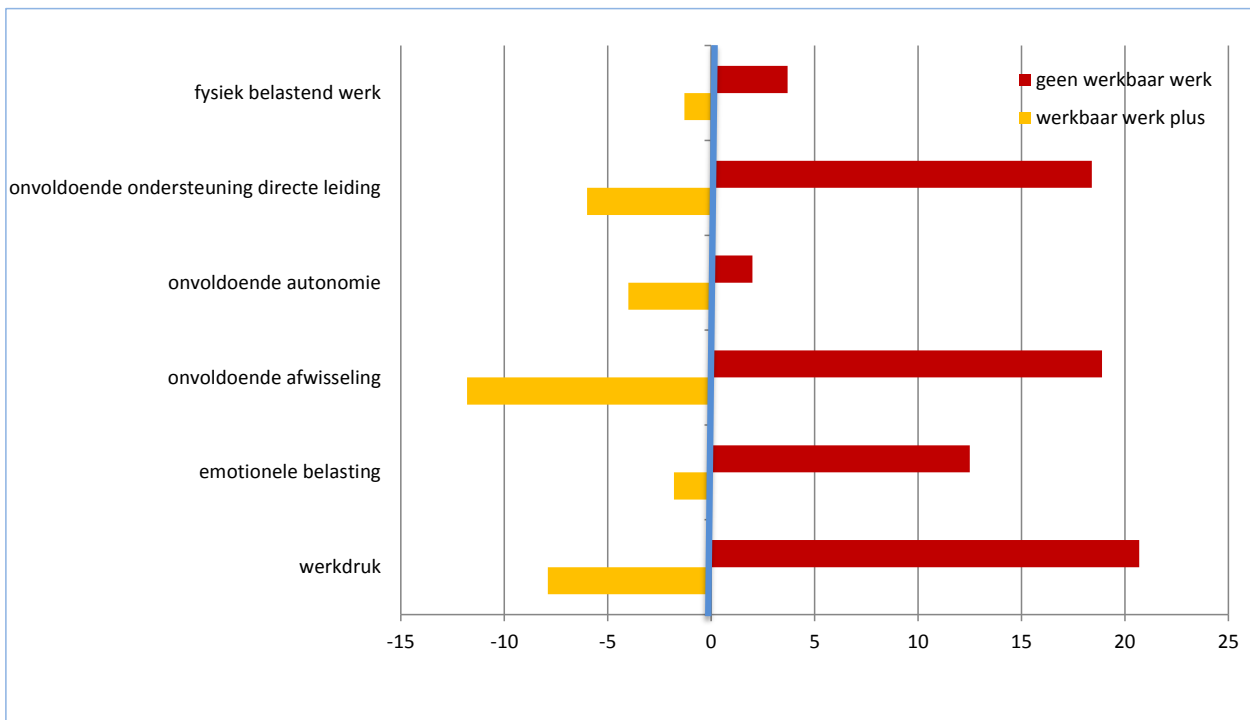
Van de werknemers uit het openbaar bestuur met werkbaar werk *plus* kampt slechts een minderheid met werkbaarheidsrisico's. Enkel voor emotionele belasting ligt dit aandeel boven de 10%.

Figuur 45: Aandeel problematisch voor de verschillende werkbaarheidsrisico's naar mate van werkbaarheid, WBM, openbaar bestuur, 2004-2007-2010-2013

Waarin onderscheidt werkbaar werk *plus* in het openbaar bestuur zich nu het meest, wanneer we vergelijken met werkbaar werk *referentie* uit het openbaar bestuur?

Figuur 46: Procentpunt afwijking van aandeel problematisch voor werkbaar werk *plus* en geen werkbaar werk ten aanzien van werkbaar werk *referentie*, WBM, openbaar bestuur, 2004-2007-2010-2013

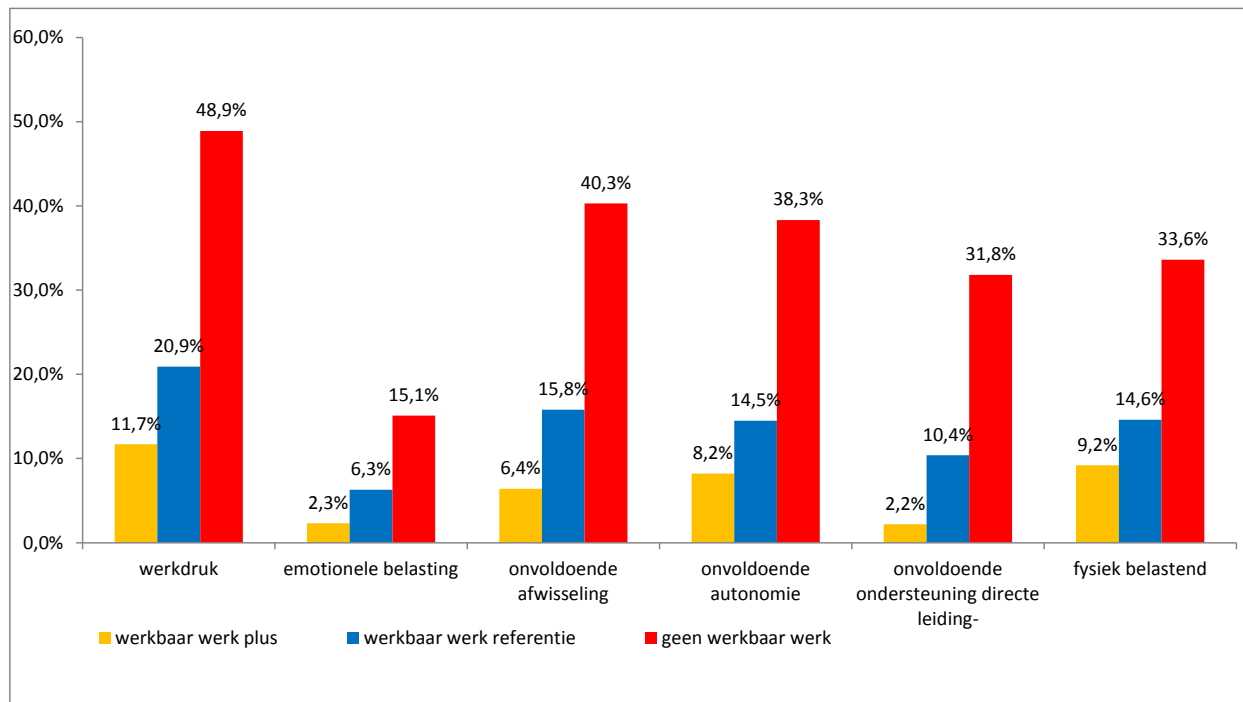
Voor emotionele belasting en fysieke belasting verschilt het aandeel bij werkbaar werk *plus* en bij werkbaar werk *referentie* niet significant

Op het vlak van onvoldoende afwisseling wijken werkbaar werk *plus* jobs het meest af (meer dan tien procentpunt). Voor hoge werkdruk en onvoldoende ondersteuning vanuit de directe leiding ligt dit verschil tussen tien en vijf procentpunt. Voor de andere werkbaarheidsrisico's zijn de verschillen beperkt (minder dan vijf procentpunt).

3.8 Metaalindustrie

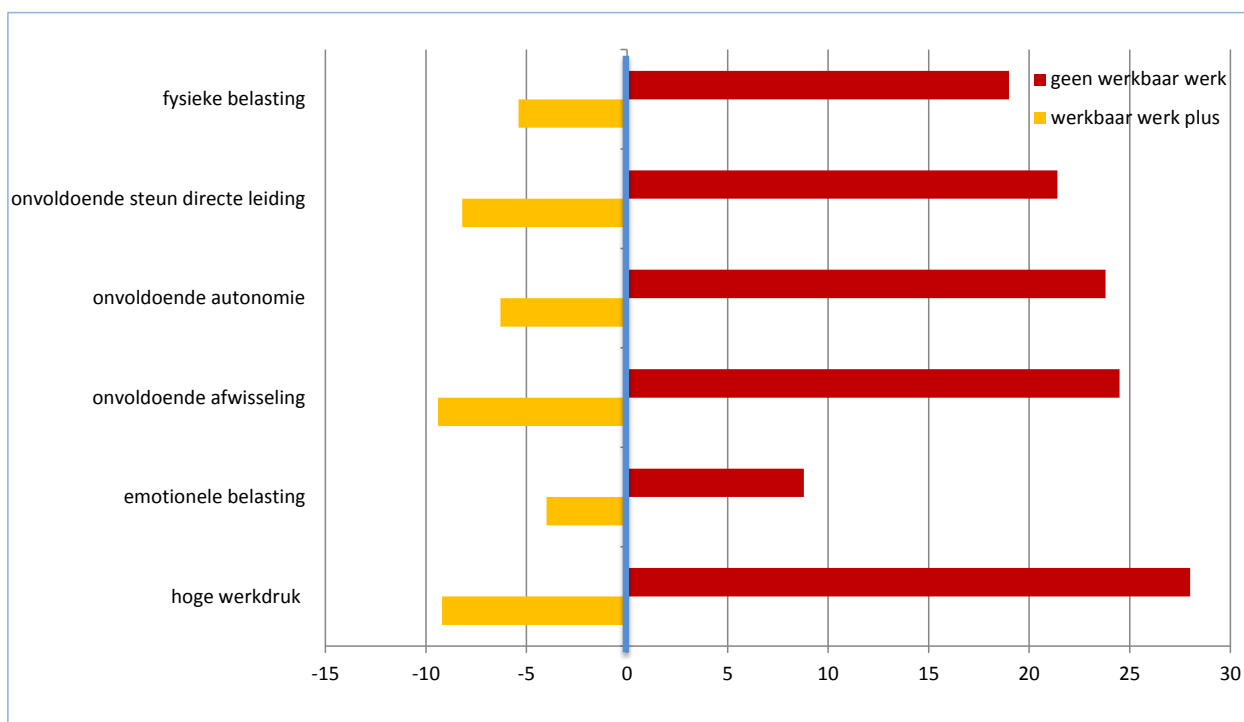
Van de werknemers uit de metaalindustrie met werkbaar werk *plus* kampt slechts een minderheid met werkbaarheidsrisico's. Enkel voor hoge werkdruk ligt dit aandeel boven de 10%.

Figuur 47: Aandeel problematisch voor de verschillende werkbaarheidsrisico's naar mate van werkbaarheid, WBM, metaalindustrie, 2004-2007-2010-2013

Waarin onderscheidt werkbaar werk *plus* in de metaalindustrie zich nu het meest, wanneer we vergelijken met werkbaar werk *referentie* uit de metaalindustrie?

Figuur 48: Procentpunt afwijking van aandeel problematisch voor werkbaar werk *plus* en geen werkbaar werk ten aanzien van werkbaar werk *referentie*, WBM, metaalindustrie, 2004-2007-2010-2013

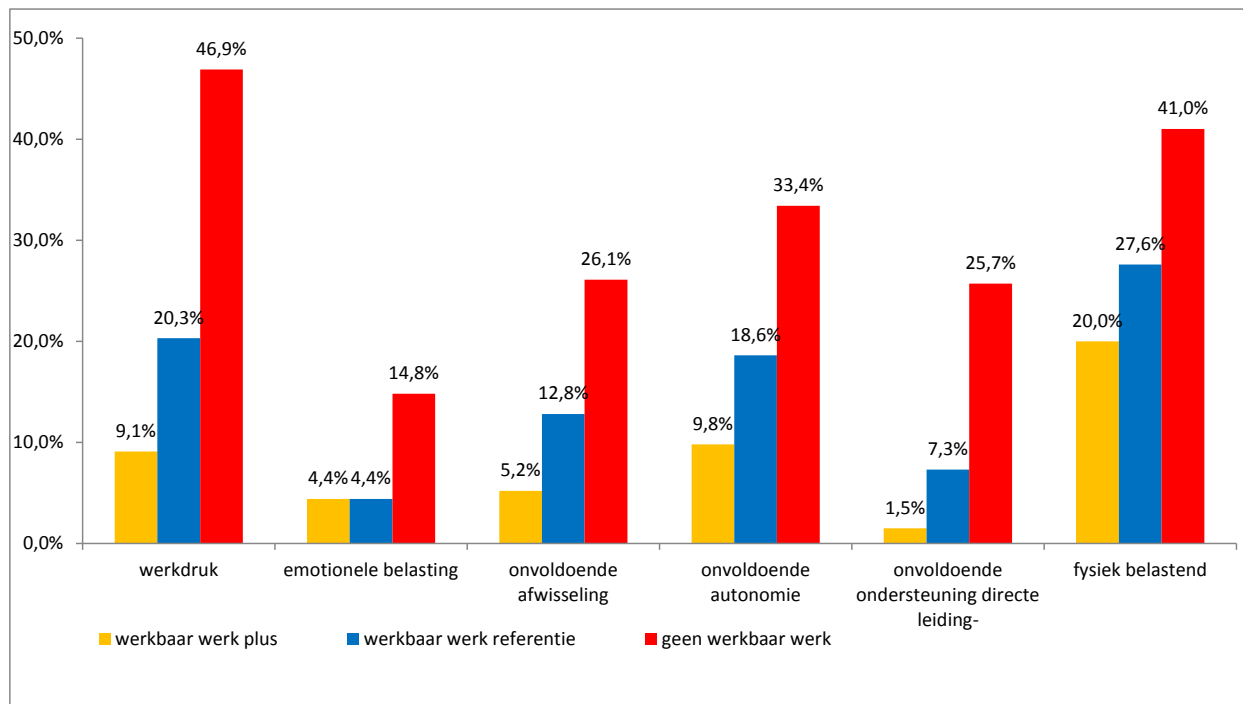

Voor alle werkbaarheidsrisico's wijken werkbaar werk *plus* jobs tussen vijf en tien procentpunt af van werkbaar werk *referentie*. Enkel voor emotionele belasting is dit verschil minder dan vijf procentpunt.

3.9 Bouwsector

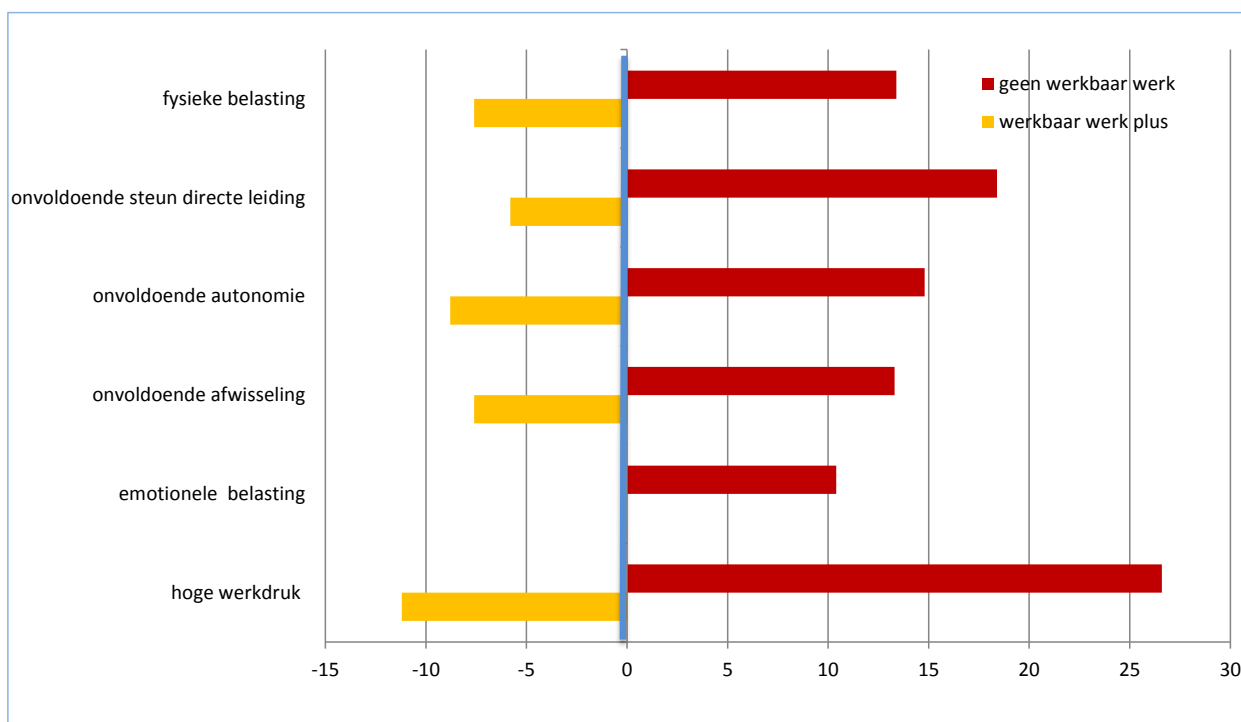
Van de werknemers uit de bouwsector met werkbaar werk *plus* kampt slechts een minderheid met werkbaarheidsrisico's. Enkel voor fysiek belastend werk ligt dit aandeel boven de 10%.

Figuur 49: Aandeel problematisch voor de verschillende werkbaarheidsrisico's naar mate van werkbaarheid, WBM, bouwsector, 2004-2007-2010-2013

Waarin onderscheidt werkbaar werk *plus* in de bouwsector zich nu het meest, wanneer we vergelijken met werkbaar werk *referentie* uit de bouwsector?

Figuur 50: Procentpunt afwijking van aandeel problematisch voor werkbaar werk *plus* en geen werkbaar werk ten aanzien van werkbaar werk *referentie*, WBM, bouwsector, 2004-2007-2010-2013

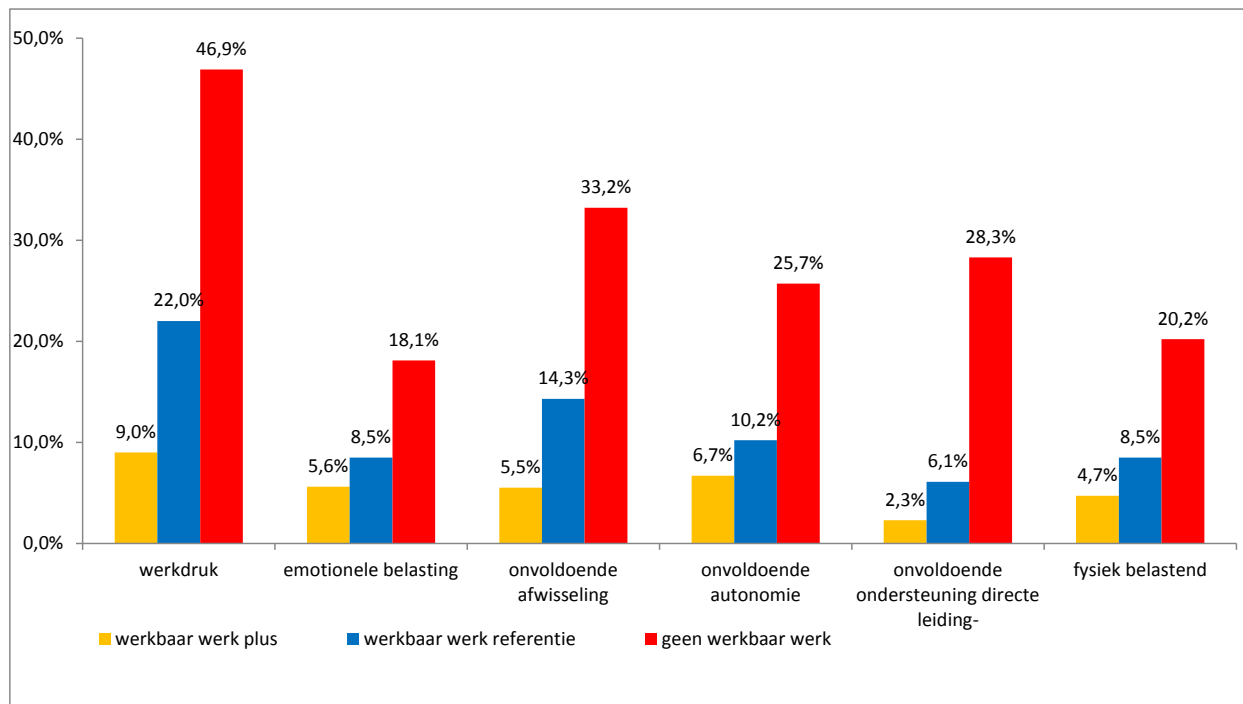
Voor emotionele belasting verschilt het aandeel bij werkbaar werk *plus* en bij werkbaar werk *referentie* niet significant

Het aandeel met hoge werkdruk bij de werknemers met een werkbaar werk *plus* job wijkt meer dan tien procentpunt af van werkbaar werk *referentie*. Voor onvoldoende afwisseling, onvoldoende autonomie, onvoldoende ondersteuning vanuit de directe leiding en fysiek belastend werk ligt het verschil tussen beide aandelen tussen vijf en tien procentpunt.

3.10 Chemische sector

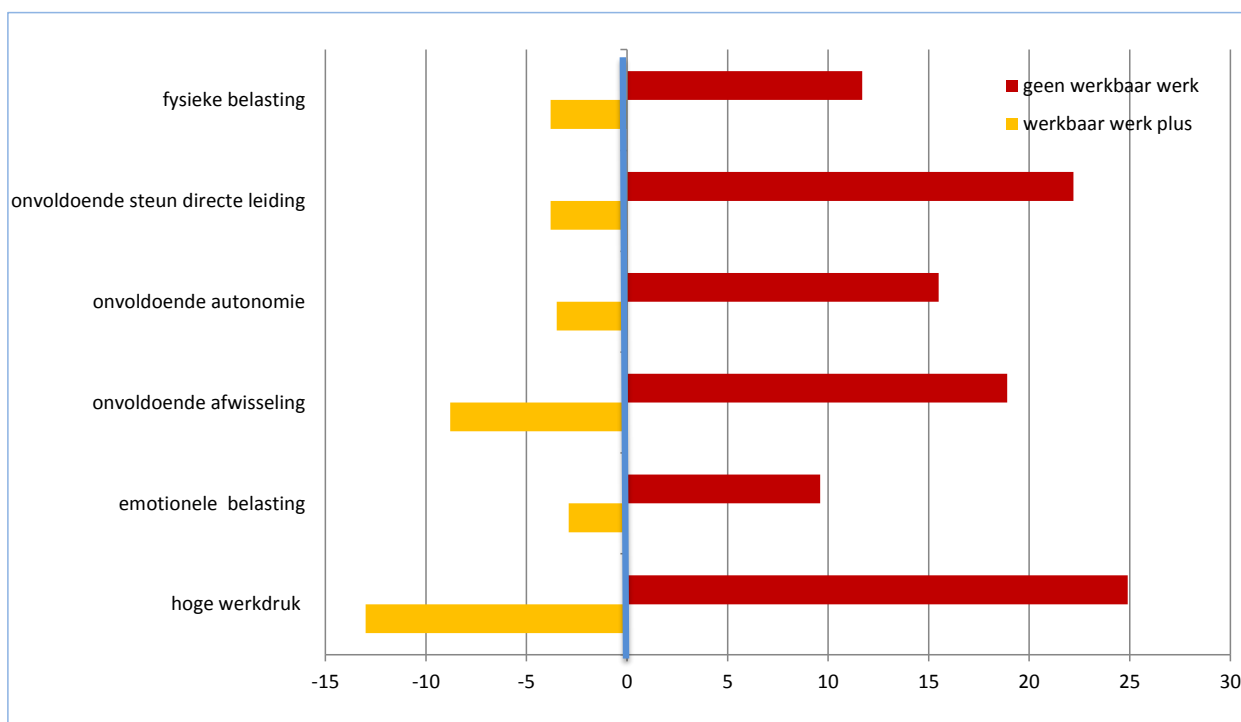
Van de werknemers uit de chemische sector met *werkbaar werk plus* kampt slechts een minderheid met werkbaarheidsrisico's. Voor geen enkel risico ligt dit aandeel boven de 10%.

Figuur 51: Aandeel problematisch voor de verschillende werkbaarheidsrisico's naar mate van werkbaarheid, WBM, chemische sector, 2004-2007-2010-2013

Waarin onderscheidt *werkbaar werk plus* in de chemische sector zich nu het meest, wanneer we vergelijken met *werkbaar werk referentie* uit de chemische sector?

Figuur 52: Procentpunt afwijking van aandeel problematisch voor werkbaar werk *plus* en geen werkbaar werk ten aanzien van werkbaar werk *referentie*, WBM, chemische sector, 2004-2007-2010-2013

Voor emotionele belasting en onvoldoende autonomie verschilt het aandeel bij werkbaar werk *plus* en bij werkbaar werk *referentie* niet significant

Voor hoge werkdruk is het verschil het grootst (meer dan tien procentpunt). Voor onvoldoende afwisseling wijken werkbaar werk *plus* jobs tussen vijf en tien procentpunt af van werkbaar werk *referentie*. Voor de andere werkbaarheidsrisico's is dit verschil minder dan vijf procentpunt.

3.11 Samenvattende tabellen sectoren

De analyse van de werkbaarheidsrisico's (hoge werkdruk, emotionele belasting, onvoldoende afwisseling in het werk, onvoldoende autonomie, onvoldoende ondersteuning vanuit de directe leiding en fysiek belastend werk) voor werknemers in werkbaar werk *plus* jobs wordt voor de verschillende sectoren samengevat in onderstaande twee tabellen:

- Het aandeel problematisch. Voor de voorstelling van het aandeel problematisch voor de verschillende werkbaarheidsrisico's worden drie kleuren gebruikt:

- indien dit aandeel kleiner of gelijk is aan 10%
- indien dit aandeel ligt tussen de 10% en de 25%
- indien dit aandeel 25% of meer is.

- De afwijking in procentpunt van het aandeel problematisch bij werkbaar werk *plus* ten aanzien van aandeel problematisch bij werkbaar werk *referentie*. Voor de voorstelling van deze afwijking wordt volgend onderscheid gemaakt:

- ten hoogste vijf procentpunt verschil: risicofactor met beperkt minder prevalentie bij werkbaar werk *plus* ten aanzien van werkbaar werk *referentie* (beperkt aandachtspunt).
- tussen vijf en tien procentpunt verschil: risicofactor met matig minder prevalentie bij werkbaar werk *plus* ten aanzien van werkbaar werk *referentie* (matig aandachtspunt).
- tien of meer procentpunt verschil: risicofactor met veel minder prevalentie bij werkbaar werk *plus* ten aanzien van werkbaar werk *referentie* (belangrijk aandachtspunt).

De veronderstelling is dat hoe groter het procentpunt verschil voor een bepaald werkbaarheidsrisico, hoe meer potentieel werken aan een bepaald werkbaarheidsrisico biedt om te komen tot werkbaar werk *plus*. We beschouwen dus de werkbaarheidsrisico's die veel minder voorkomen bij werkbaar werk *plus* ten aanzien van werkbaar werk *referentie* als de werkbaarheidsrisico's waar reële verbetering mogelijk is en schuiven ze naar voor als aandachtspunten om te komen tot meer werkbaar werk *plus*.

Figuur 53: Overzichtstabel sectoren aandeel problematisch voor de verschillende werkbaarheidsrisico's naar mate van werkbaarheid, WBM, 2004-2007-2010-2013

	aandeel problematisch werkbaar werk <i>plus</i>					
	hoge werkdruk	emotionele belasting	onvoldoende afwisseling	onvoldoende autonomie	steun directe leiding	fysieke belasting
Vlaanderen	green	yellow	green	green	green	green
groot en kleinhandel	green	green	green	green	green	green
onderwijssector	green	yellow	green	green	green	green
transportsector	yellow	green	green	yellow	green	yellow
bank- en verzekeringssector	yellow	green	green	green	green	green
gezondheids- en welzijnssector	yellow	red	green	green	green	green
zakelijke dienstverlening	yellow	green	yellow	green	green	green
openbaar bestuur	green	yellow	green	green	green	green
metaalindustrie	yellow	green	green	green	green	green
bouwsector	green	green	green	green	green	yellow
chemische sector	green	green	green	green	green	green
	Legende aandeel problematisch is kleiner of gelijk aan 10% aandeel problematisch ligt tussen 10% en 25% aandeel problematisch is groter of gelijk aan 25%					

Figuur 54: Overzichtstabel sectoren procentpunt afwijking aandeel problematisch voor de verschillende werkbaarheidsrisico's tussen werkbaar werk *plus* en werkbaar werk *referentie*, WBM, 2004-2007-2010-2013

	procentpunt afwijking tussen werkbaar werk <i>plus</i> en werkbaar werk <i>referentie</i>					
	hoge werkdruk	emotionele belasting	onvoldoende afwisseling	onvoldoende autonomie	steun directe leiding	fysieke belasting
Vlaanderen						
groot en kleinhandel						
onderwijssector						
transportsector						
bank- en verzekeringssector						
gezondheids- en welzijnssector						
zakelijke dienstverlening						
openbaar bestuur						
metaalindustrie						
bouwsector						
chemische sector						
		belangrijk aandachtspunt (procentpunt verschil is groter of gelijk aan 10)				
		tweede orde aandachtspunt (procentpunt verschil ligt tussen 5 en 10)				
		beperkt aandachtspunt (procentpunt verschil is kleiner of gelijk aan 5)				
wanneer de vakjes niet zijn ingevuld is het verschil tussen werkbaar werk plus en werkbaar werk referentie niet significant						

Lijst met figuren en tabellen

Figuren

Figuur 1:	Indicering van de mate van werkbaarheid	11
Figuur 2:	Aandeel werknemers naar mate van werkbaarheid, WBM, 2013	12
Figuur 3:	Aandeel werknemers naar mate van werkbaarheid en beroepsgroep, WBM, 2013.	13
Figuur 4:	Verdeling van werknemers met werkbaar werk <i>plus</i> naar beroepsgroep, WBM, 2013	13
Figuur 5:	Aandeel werknemers naar mate van werkbaarheid en geslacht, WBM, 2013	14
Figuur 6:	Aandeel werknemers naar mate van werkbaarheid en leeftijd, WBM, 2013	15
Figuur 7:	Aandeel werknemers naar mate van werkbaarheid en sector, WBM, 2013	17
Figuur 8:	Aandeel werknemers naar mate van werkbaarheid en ondernemingsomvang, WBM, 2013	20
Figuur 9:	Aandeel werknemers naar mate van werkbaarheid en dienstomvang, WBM, 2013.	21
Figuur 10:	Verloopintentie naar mate van werkbaarheid, WBM, 2013	22
Figuur 11:	Werken tot het pensioen naar mate van werkbaarheid, WBM, 2013	23
Figuur 12:	Frequent ziekteverzuim naar mate van werkbaarheid, WBM, 2013	24
Figuur 13:	Langdurig ziekteverzuim naar mate van werkbaarheid, WBM, 2013	24
Figuur 14:	Leeswijzer Afwijking aandeel problematisch voor de verschillende werkbaarheidsrisico's voor geen werkbaar werk en werkbaar werk plus ten aanzien van werkbaar werk referentie	26
Figuur 15:	Aandeel problematisch voor de verschillende werkbaarheidsrisico's naar mate van werkbaarheid, WBM, Vlaanderen, 2004-2007-2010-2013	27
Figuur 16:	Procentpunt afwijking van aandeel problematisch voor werkbaar werk <i>plus</i> en geen werkbaar werk ten aanzien van werkbaar werk <i>referentie</i> , WBM, Vlaanderen, 2004-2007-2010-2013	28
Figuur 17:	Aandeel problematisch voor de verschillende werkbaarheidsrisico's naar mate van werkbaarheid, WBM, kortgeschoolde arbeiders, 2004-2007-2010-2013	29
Figuur 18:	Procentpunt afwijking van aandeel problematisch voor werkbaar werk <i>plus</i> en geen werkbaar werk ten aanzien van werkbaar werk <i>referentie</i> , WBM, kortgeschoolde arbeiders, 2004-2007-2010-2013	30
Figuur 19:	Aandeel problematisch voor de verschillende werkbaarheidsrisico's naar mate van werkbaarheid, WBM, geschoolde arbeiders, 2004-2007-2010-2013	31
Figuur 20:	Procentpunt afwijking van aandeel problematisch voor werkbaar werk <i>plus</i> en geen werkbaar werk ten aanzien van werkbaar werk <i>referentie</i> , WBM, geschoolde arbeiders, 2004-2007-2010-2013	32

Figuur 21: Aandeel problematisch voor de verschillende werkbaarheidsrisico's naar mate van werkbaarheid, WBM, uitvoerende bedienden, 2004-2007-2010-2013 33

Figuur 22: Procentpunt afwijking van aandeel problematisch voor werkbaar werk *plus* en geen werkbaar werk ten aanzien van werkbaar werk *referentie*, WBM, uitvoerende bedienden, 2004-2007-2010-2013..... 34

Figuur 23: Aandeel problematisch voor de verschillende werkbaarheidsrisico's naar mate van werkbaarheid, WBM, middenkaders/professionals, 2004-2007-2010-2013 35

Figuur 24: Procentpunt afwijking van aandeel problematisch voor werkbaar werk *plus* en geen werkbaar werk ten aanzien van werkbaar werk *referentie*, WBM, middenkaders/professionals, 2004-2007-2010-2013 36

Figuur 25: Aandeel problematisch voor de verschillende werkbaarheidsrisico's naar mate van werkbaarheid, WBM, kaders/directie, 2004-2007-2010-2013 37

Figuur 26: Procentpunt afwijking van aandeel problematisch voor werkbaar werk *plus* en geen werkbaar werk ten aanzien van werkbaar werk *referentie*, WBM, kaders/directie, 2004-2007-2010-2013..... 38

Figuur 27: Aandeel problematisch voor de verschillende werkbaarheidsrisico's naar mate van werkbaarheid, WBM, zorgmedewerkers, 2004-2007-2010-2013 39

Figuur 28: Procentpunt afwijking van aandeel problematisch voor werkbaar werk *plus* en geen werkbaar werk ten aanzien van werkbaar werk *referentie*, WBM, zorgmedewerkers, 2004-2007-2010-2013..... 40

Figuur 29: Aandeel problematisch voor de verschillende werkbaarheidsrisico's naar mate van werkbaarheid, WBM, onderwijsmedewerkers, 2004-2007-2010-2013 41

Figuur 30: Procentpunt afwijking van aandeel problematisch voor werkbaar werk *plus* en geen werkbaar werk ten aanzien van werkbaar werk *referentie*, WBM, onderwijsmedewerkers, 2004-2007-2010-2013..... 42

Figuur 31: Overzichtstabel beroepsgroepen aandeel problematisch voor de verschillende werkbaarheidsrisico's naar mate van werkbaarheid, WBM, 2004-2007-2010-2013..... 44

Figuur 32: Overzichtstabel beroepsgroepen procentpunt afwijking aandeel problematisch voor de verschillende werkbaarheidsrisico's tussen werkbaar werk *plus* en werkbaar werk *referentie*, WBM, 2004-2007-2010-2013 45

Figuur 33: Aandeel problematisch voor de verschillende werkbaarheidsrisico's naar mate van werkbaarheid, WBM, groot- en kleinhandel, 2004-2007-2010-2013 46

Figuur 34: Procentpunt afwijking van aandeel problematisch voor werkbaar werk *plus* en geen werkbaar werk ten aanzien van werkbaar werk *referentie*, WBM, groot- en kleinhandel, 2004-2007-2010-2013..... 47

Figuur 35: Aandeel problematisch voor de verschillende werkbaarheidsrisico's naar mate van werkbaarheid, WBM, onderwijssector, 2004-2007-2010-2013..... 48

Figuur 36: Procentpunt afwijking van aandeel problematisch voor werkbaar werk *plus* en geen werkbaar werk ten aanzien van werkbaar werk *referentie*, WBM, onderwijssector, 2004-2007-2010-2013..... 49

Figuur 37: Aandeel problematisch voor de verschillende werkbaarheidsrisico's naar mate van werkbaarheid, WBM, transportsector, 2004-2007-2010-2013..... 50

Figuur 38: Procentpunt afwijking van aandeel problematisch voor werkbaar werk *plus* en geen werkbaar werk ten aanzien van werkbaar werk *referentie*, WBM, transportsector, 2004-2007-2010-2013..... 51

Figuur 39: Aandeel problematisch voor de verschillende werkbaarheidsrisico's naar mate van werkbaarheid, WBM, bank en verzekeringssector, 2004-2007-2010-2013 52

Figuur 40: Procentpunt afwijking van aandeel problematisch voor werkbaar werk *plus* en geen werkbaar werk ten aanzien van werkbaar werk *referentie*, WBM, bank- en verzekeringssector, 2004-2007-2010-2013 53

Figuur 41: Aandeel problematisch voor de verschillende werkbaarheidsrisico's naar mate van werkbaarheid, WBM, gezondheids- en welzijnzorg, 2004-2007-2010-2013 54

Figuur 42: Procentpunt afwijking van aandeel problematisch voor werkbaar werk *plus* en geen werkbaar werk ten aanzien van werkbaar werk *referentie*, WBM, gezondheids- en welzijnssector, 2004-2007-2010-2013 55

Figuur 43: Aandeel problematisch voor de verschillende werkbaarheidsrisico's naar mate van werkbaarheid, WBM, zakelijke dienstverlening, 2004-2007-2010-2013 56

Figuur 44: Procentpunt afwijking van aandeel problematisch voor werkbaar werk *plus* en geen werkbaar werk ten aanzien van werkbaar werk *referentie*, WBM, zakelijke dienstverlening, 2004-2007-2010-2013 57

Figuur 45: Aandeel problematisch voor de verschillende werkbaarheidsrisico's naar mate van werkbaarheid, WBM, openbaar bestuur, 2004-2007-2010-2013..... 58

Figuur 46: Procentpunt afwijking van aandeel problematisch voor werkbaar werk *plus* en geen werkbaar werk ten aanzien van werkbaar werk *referentie*, WBM, openbaar bestuur, 2004-2007-2010-2013..... 59

Figuur 47: Aandeel problematisch voor de verschillende werkbaarheidsrisico's naar mate van werkbaarheid, WBM, metaalindustrie, 2004-2007-2010-2013 60

Figuur 48: Procentpunt afwijking van aandeel problematisch voor werkbaar werk *plus* en geen werkbaar werk ten aanzien van werkbaar werk *referentie*, WBM, metaalindustrie, 2004-2007-2010-2013..... 61

Figuur 49: Aandeel problematisch voor de verschillende werkbaarheidsrisico's naar mate van werkbaarheid, WBM, bouwsector, 2004-2007-2010-2013 62

Figuur 50: Procentpunt afwijking van aandeel problematisch voor werkbaar werk *plus* en geen werkbaar werk ten aanzien van werkbaar werk *referentie*, WBM, bouwsector, 2004-2007-2010-2013 63

Figuur 51: Aandeel problematisch voor de verschillende werkbaarheidsrisico's naar mate van werkbaarheid, WBM, chemische sector, 2004-2007-2010-2013..... 64

Figuur 52: Procentpunt afwijking van aandeel problematisch voor werkbaar werk *plus* en geen werkbaar werk ten aanzien van werkbaar werk *referentie*, WBM, chemische sector, 2004-2007-2010-2013..... 65

Figuur 53: Overzichtstabel sectoren aandeel problematisch voor de verschillende werkbaarheidsrisico's naar mate van werkbaarheid, WBM, 2004-2007-2010-2013..... 67

Figuur 54: Overzichtstabel sectoren procentpunt afwijking aandeel problematisch voor de verschillende werkbaarheidsrisico's tussen werkbaar werk *plus* en werkbaar werk *referentie*, WBM, 2004-2007-2010-2013 68

Tabellen

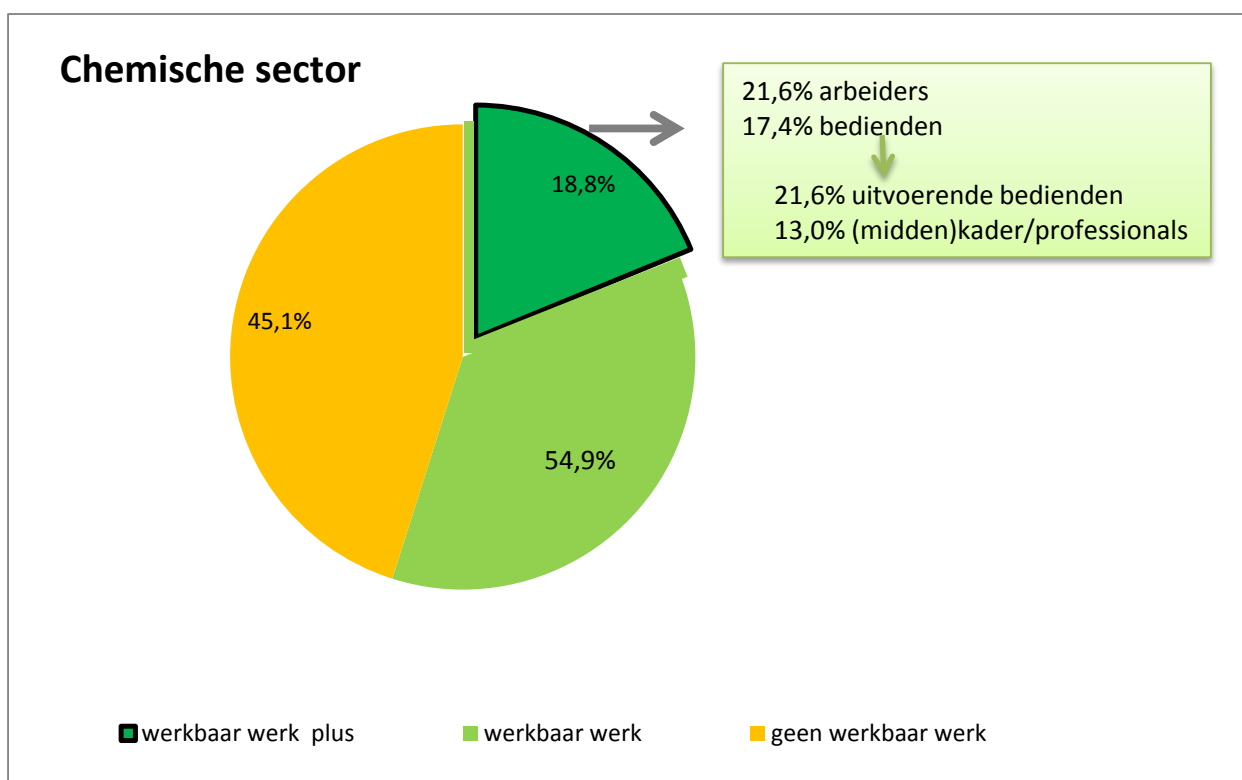
Tabel 1: Aandeel werknemers met werkbaar werk <i>plus</i> naar geslacht en beroepsgroep, WBM, 2013	14
Tabel 2: Aandeel werknemers met werkbaar werk <i>plus</i> naar leeftijd en beroepsgroep, WBM, 2013	16
Tabel 3: Aandeel werknemers met werkbaar werk <i>plus</i> naar sector en beroepsgroep, WBM, 2013	18

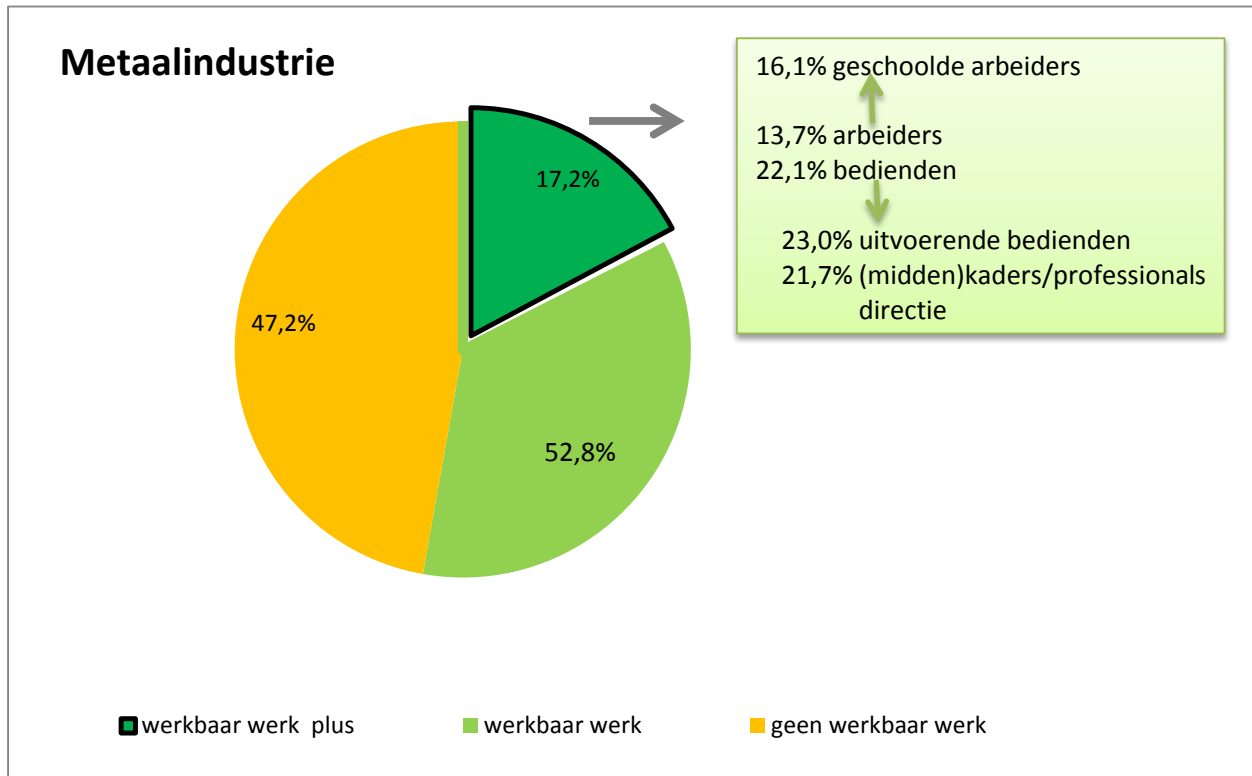
Bijlage 1: Indicering van werkbaar werk *plus*

			2013	2004
	aandeel werknemers met alle werkbaarheidsindicatoren bij de beste helft van alle werknemers	werkbaar werk plus	17,9%	19,8%
aandeel werknemers met alle werkbaarheidsindicatoren niet problematisch	aandeel met werknemers met voor minstens één werkbaarheidsindicator niet bij de beste helft alle werknemers	werkbaar werk referentie (minstens één niet beste helft)	36,7%	32,5%
		één werkbaarheidsindicator niet beste helft	19,8%	20,2%
		werk-privé niet beste helft	5,6%	6,7%
		leermogelijkheden niet beste helft	6,3%	8,6%
		plezier in werk niet beste helft	6,1%	2,4%
		herstelbehoefte niet beste helft	1,8%	2,5%
		twee werkbaarheidsindicatoren niet beste helft	12,0%	9,0%
		werk-privé en leermogelijkheden niet beste helft	1,3%	1,9%
		werk-privé en motivatie niet beste helft	2,3%	0,9%
		werk-privé en herstelbehoefte niet beste helft	2,4%	2,8%
		leermogelijkheden en motivatie niet beste helft	4,1%	2,1%
		leermogelijkheden en herstelbehoefte niet beste helft	0,5%	0,8%
		motivatie en herstelbehoefte niet beste helft	1,4%	0,5%
		drie werkbaarheidsindicatoren niet beste helft	4,1%	2,7%
werk-privé, leermogelijkheden en motivatie niet beste helft	1,1%	0,7%		
werk-privé, leermogelijkheden en herstelbehoefte niet beste helft	0,6%	1,0%		
werk-privé, motivatie en herstelbehoefte niet beste helft	1,5%	0,6%		
leermogelijkheden, motivatie en herstelbehoefte niet beste helft	0,9%	0,4%		
vier werkbaarheidsindicatoren niet beste helft	0,9%	0,4%		
werk-privé, leermogelijkheden, motivatie en herstelbehoefte niet beste helft	0,9%	0,4%		
aandeel werknemers met minstens één werkbaarheidsindicator problematisch		geen werkbaar werk	45,4%	47,7%
			100,0%	100,0%

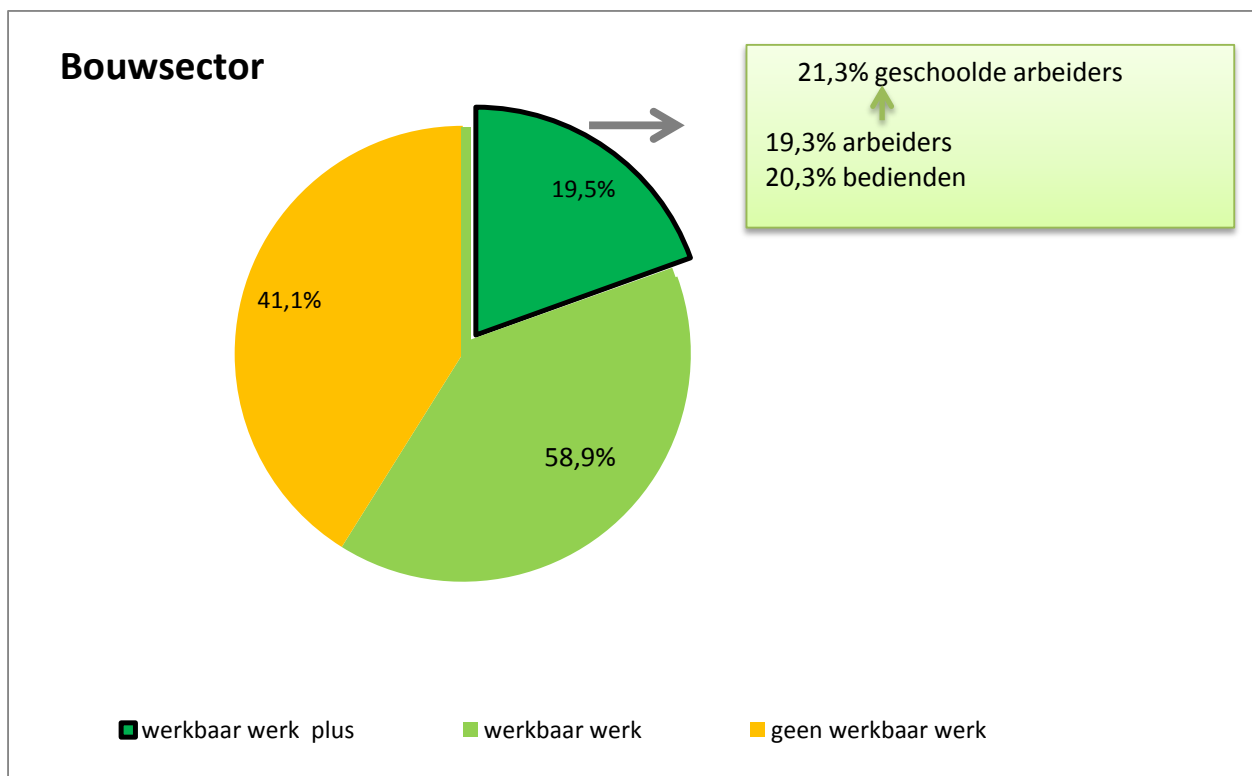
Bijlage 2: Werkbaar werk *plus* naar sector en beroepsgroep

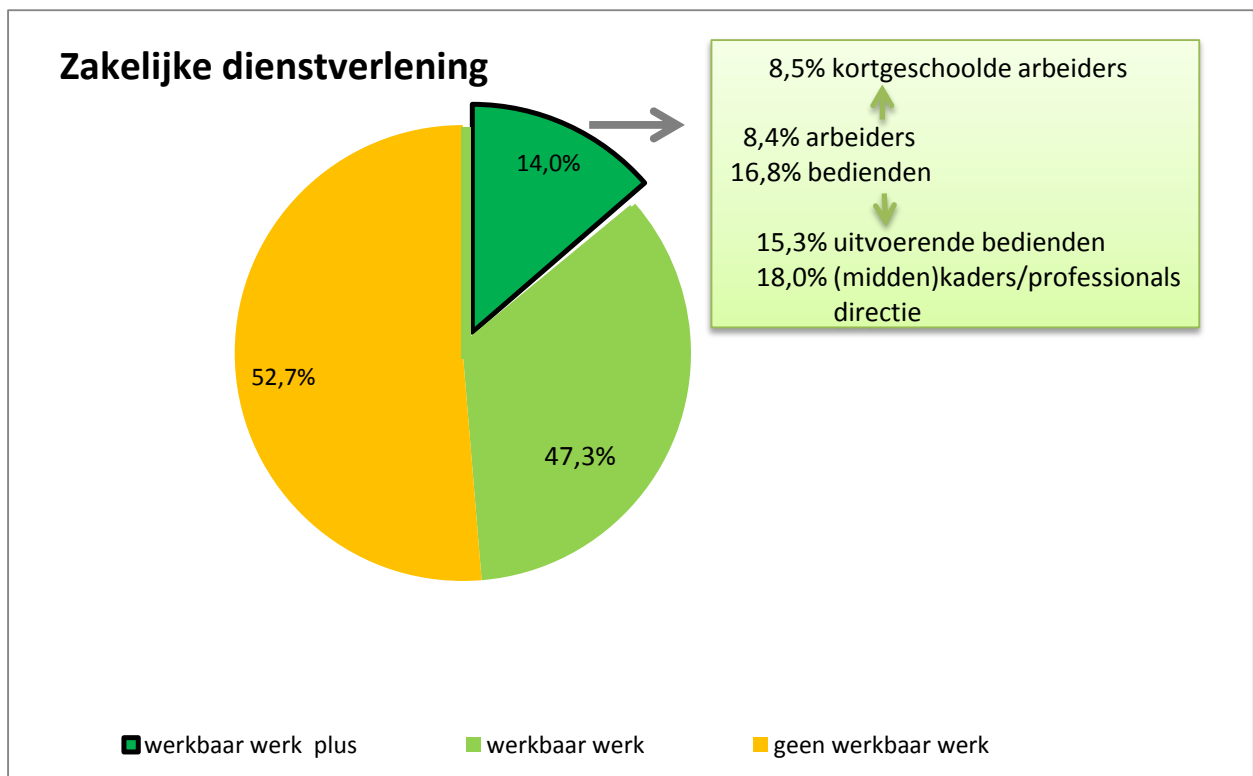
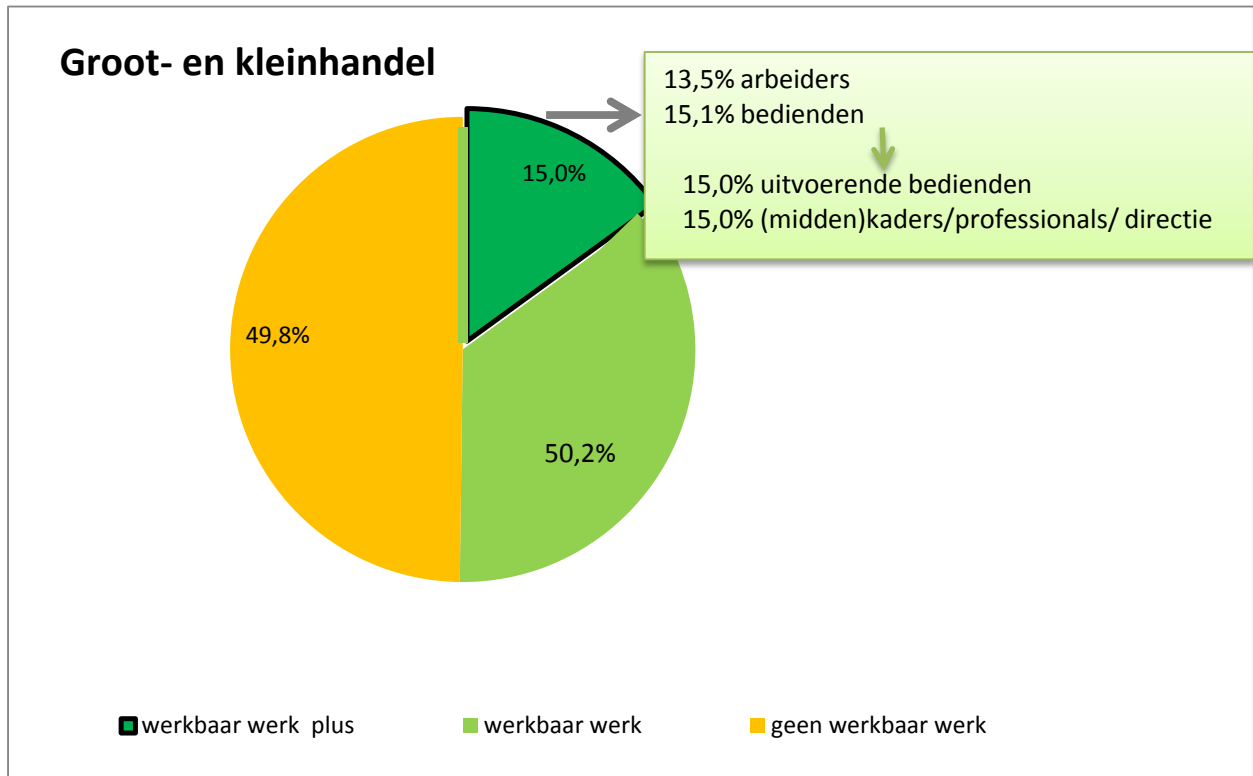
In deze bijlage wordt per sector een opsplitsing gemaakt tussen arbeiders en bedienden. We doen dit voor de sectoren waar er voor én de arbeiders én de bedienden meer dan 200 waarnemingen zijn in 2013. Waar mogelijk (n=> 200) splitsen we de arbeiders verder op in kortgeschoolde en geschoolde arbeiders en de bedienden in uitvoerende bedienden, middenkaders/professionals, kaders/directie en zorgfunctie.

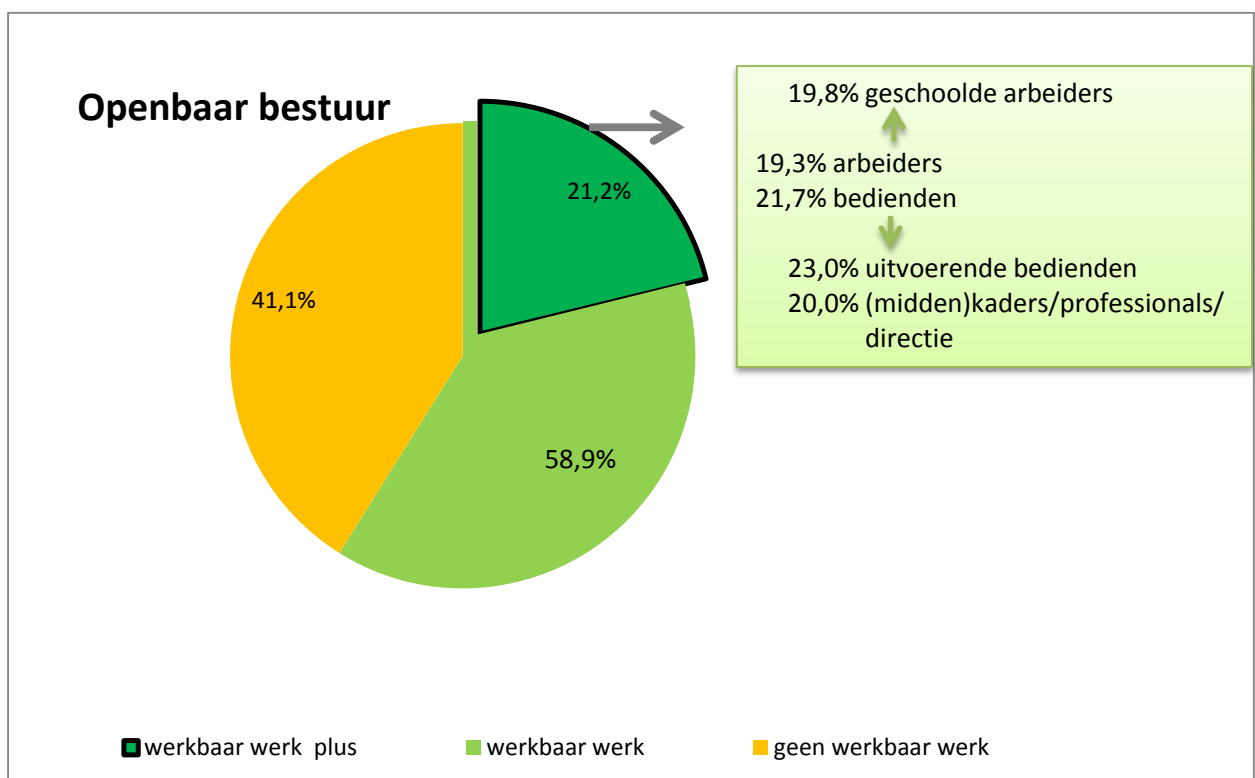
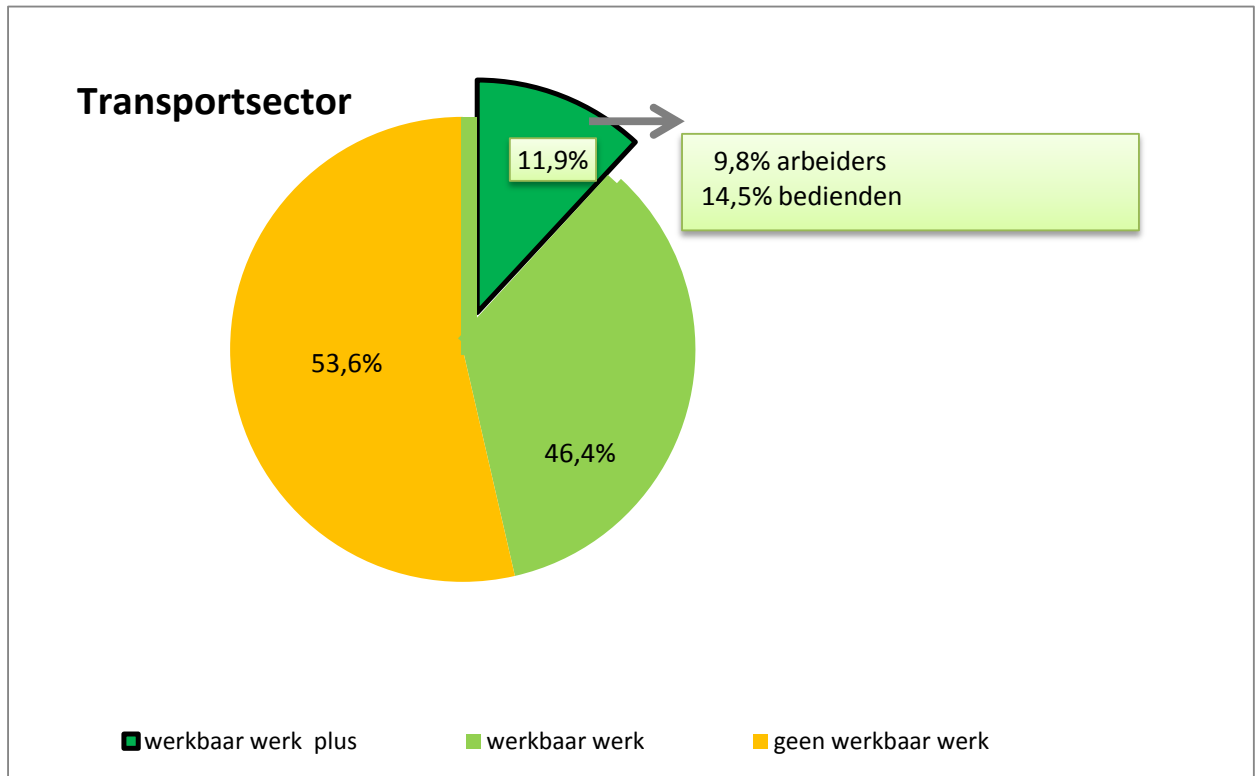

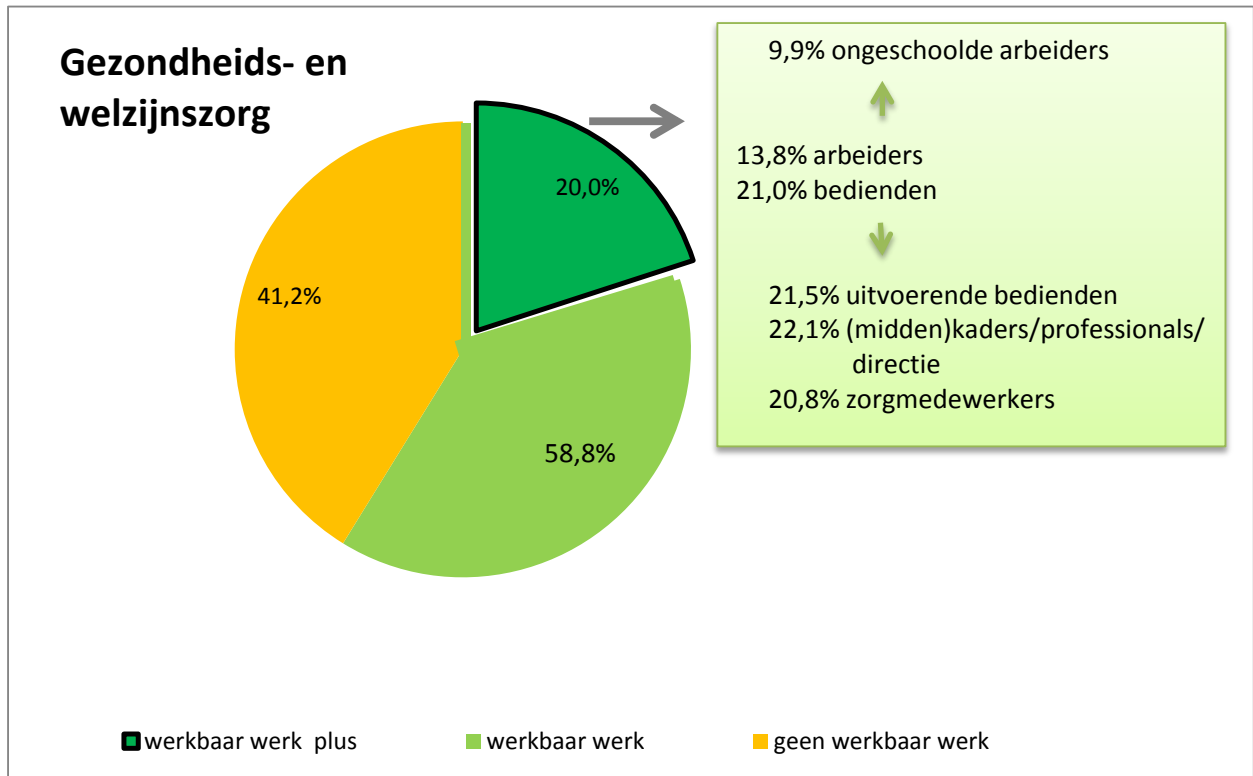

Opm. Het aandeel werkbaar werk *plus* verschilt in de metaalindustrie sterk voor de kortgeschoolde (7,9%, n= 189) en de geschoolde arbeiders (16,1%, n= 454).

Bijlage 3: Werkbaarheidsrisico's per beroepsgroep naar mate van werkbaarheid

	aandeel problematische werkbaarheidsrisico's																	
	werkbaar werk plus						werkbaar werk <i>referentie</i>						geen werkbaar werk					
	hoge werkdruk	emotionele belasting	onvoldoende afwisseling	onvoldoende autonomie	onvoldoende steun directe leiding	fysieke belasting	hoge werkdruk	emotionele belasting	onvoldoende afwisseling	onvoldoende autonomie	de steun directe leiding	fysieke belasting	hoge werkdruk	emotionele belasting	onvoldoende afwisseling	onvoldoende autonomie	de steun directe leiding	fysieke belasting
Vlaanderen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
kortgeschoolde arbeiders	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
geschoolde arbeiders	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
uitvoerend bedienden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
middenkaders/professionals	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
kaders/directie	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
zorgmedewerkers	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
onderwijsmedewerkers	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
	Legende ■ aandeel problematisch is kleiner of gelijk aan 10% ■ aandeel problematisch ligt tussen 10% en 25% ■ aandeel problematisch is groter of gelijk aan 25%																	

Bijlage 4: Werkbaarheidsrisico's per sector naar mate van werkbaarheid

	aandeel problematische werkbaarheidsrisico's																	
	werkbaar werk <i>plus</i>						werkbaar werk <i>referentie</i>						geen werkbaar werk					
	hoge werkdruk	emotionele belasting	onvoldoende afwisseling	onvoldoende autonomie	onvoldoende steun directe leiding	fysieke belasting	hoge werkdruk	emotionele belasting	onvoldoende afwisseling	onvoldoende autonomie	onvoldoende steun directe	fysieke belasting	hoge werkdruk	emotionele belasting	onvoldoende afwisseling	onvoldoende autonomie	onvoldoende steun directe	fysieke belasting
Vlaanderen	green	yellow	green	green	green	green	yellow	yellow	yellow	yellow	green	green	red	red	red	red	red	yellow
groot en kleinhandel	green	green	green	green	green	green	yellow	green	yellow	yellow	green	green	red	yellow	red	red	red	yellow
onderwijssector	green	yellow	green	green	green	green	yellow	red	green	green	green	green	red	red	green	yellow	yellow	green
transportsector	yellow	green	green	yellow	green	green	yellow	green	yellow	yellow	green	green	red	yellow	red	red	red	red
bank- en verzekeringssector	yellow	green	green	green	green	green	red	yellow	green	green	green	green	red	red	red	yellow	yellow	green
gezondheids- en welzijnssector	yellow	red	green	green	green	green	yellow	red	yellow	yellow	green	green	red	red	red	red	yellow	yellow
zakelijke dienstverlening	yellow	green	yellow	green	green	green	yellow	green	green	green	green	green	red	yellow	red	yellow	yellow	green
openbaar bestuur	green	yellow	green	green	green	green	yellow	green	yellow	yellow	green	green	red	red	red	yellow	red	green
metaalindustrie	yellow	green	green	green	green	green	yellow	green	yellow	yellow	yellow	yellow	red	yellow	red	red	red	red
bouwsector	green	green	green	green	green	yellow	yellow	green	yellow	yellow	green	red	red	yellow	red	red	red	red
chemische sector	green	green	green	green	green	green	yellow	green	yellow	yellow	green	green	red	yellow	red	red	red	red
Legende aandeel problematisch is kleiner of gelijk aan 10% aandeel problematisch ligt tussen 10% en 25% aandeel problematisch is groter of gelijk aan 25%																		